

Mons. Joan Piris
Mons. Sebastià Taltavull
Manuel Lladonosa
Carme Agustí

ENTRE TOTS I PER AL BÉ DE TOTHOM

MONS. JOAN PIRIS,
MONS. SEBASTIÀ TALTAVULL,
MANUEL LLADONOSA,
CARME AGUSTÍ

ENTRE TOTS I PER AL BÉ DE TOTHOM

Felicitació de la diòcesi de Lleida al seu bisbe, amb motiu
del 50è aniversari de la seva ordenació de prevere
i el 5è aniversari de servei episcopal
a la diòcesi

© Mons. Joan Piris Frígola, Mons. Sebastià Taltavull Anglada, Manuel Lladonosa Vall-Ilebrera,
Carme Agustí i Barri, 2013

Edita: Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida - IREL
C/ Canonge Brugulat, 22 - 25003 Lleida - Tel./fax 973 28 15 38

i

Pagès Editors
www.pageseditors.cat

Primera edició: setembre de 2013

ISBN: 978-84-9975-399-7

DL L 898-2013

Impress a Arts Gràfiques Bobalà, S L

C/ Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida

www.bobala.cat

Presentació

L'any 2009 es va iniciar a la diòcesi de Lleida un camí de renovació comunitària, a partir d'una carta pastoral del bisbe de la diòcesi Mons. Joan Piris. El títol d'aquella carta pastoral era *Entre tots i per al bé de tothom*. Aquella crida del bisbe, adreçada a la comunitat diocesana, va endegar un camí en el qual hem anat elaborant entre tots un projecte teològic, espiritual i pastoral, compromès amb el present i obert al futur.

El títol de la carta pastoral és ben suggeridor, perquè quan utilitza l'expressió “entre tots” es refereix a les persones que, lliurement, han fet l'opció de fe cristiana i se senten membres actius de l'Església. Tanmateix, quan fa servir l'expressió “per al bé de tothom” el terme tothom fa referència a totes les dones i homes de la terra, sense cap barrera, ni cap distinció.

El llibre que publiquem, en nom de la diòcesi de Lleida, ha estat coordinat per l'Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida i du el mateix títol d'aquell missatge pastoral de l'any 2009. En primer lloc, presenta una introducció, en la qual el bisbe auxiliar de Barcelona Mons. Sebastià Taltavull, reflexiona sobre la teologia de fons del pensament del bisbe Joan Piris. Aquesta teologia és la que ha anat emergint en les quatre cartes pastorals dels darrers anys: “Entre tots i per al bé de tothom” (2009), “La iniciació cristiana. Creure. Viure i anunciar l'evangeli” (2010), “Presència d'Església a la societat” (2011) i “La necessària qualitat espiritual” (2012).

A continuació, el llibre reuneix els textos de les quatre cartes pastorals del bisbe de Lleida. Com el lector podrà observar, aquestes quatre cartes pastorals no són textos aïllats, sinó que en

el seu conjunt ofereixen un tractat teològic, espiritual i pastoral sobre la renovació de l'Església diocesana de Lleida, a la llum de l'evangeli, de l'ensenyament del Concili Ecumènic Vaticà II (1962-1965) i, també, del Concili Provincial Tarraconense (1995).

El capítol següent presenta dos comentaris lliures a l'entorn del pensament del bisbe Piris. El primer és un article de l'historiador Manuel Lladonosa que du el títol "Una Església en diàleg amb la cultura i la justícia". El segon ha estat fet per la pedagoga Carme Agustí i es titula "Església, signe i salvaguarda de la transcendència de la persona" (*Gaudium et Spes*, 76, 2).

L'epíleg final del llibre transcriu el missatge d'esperança que el bisbe Joan va adreçar a la comunitat diocesana, en la conclusió de la IV Assemblea Diocesana celebrada el 18 de maig de 2013, vigília de la Pentecosta. Aquesta quarta assemblea dugué per títol "La nostra qualitat espiritual. Viure en fraternitat".

La publicació del llibre ENTRE TOTS I PER AL BÉ DE TOTHOM, al mateix temps que dona a conèixer el pensament teològic, espiritual i pastoral de Mons. Joan Piris, també vol ser una felicitació cordial i agraïda de la diòcesi de Lleida al nostre pastor, bisbe Joan, en el 50è aniversari de la seva ordenació de prevere i en el 5è aniversari del seu servei episcopal a la diòcesi.

Lleida, 24 de juny de 2013,
festivitat del naixement de sant Joan Baptista,
patró de la diòcesi.

I

Nota biogràfica

Mons. Joan Piris Frígola neix el 28 de setembre de 1939 a Cullera, València. Realitza els seus estudis d'humanitats i filosofia, i també de teologia al Seminari Metropolità de València, com a becari del Col·legi Major de la Presentació i Sant Tomàs de Villanueva (1950-1963). Ordenat prevere el 21 de setembre de 1963. Quatre anys després es llicencia en pedagogia i rep l'aptitud per al doctorat en el Pontifici Ateneu Salesià a Roma (1968), on també es diploma en catequètica. El 1971 obté la llicenciatura en filosofia i lletres, en la secció pedagogia, a la Universitat Literària de València.

Va ser vicari de la parròquia de San Fernando Rey, de València, al 1968, essent-ne rector el cardenal Ricard Maria Carles, al qual substituï quan fou nomenat bisbe de Tortosa el 1969. Va ser promotor a Espanya del moviment "Per un Món Millor", a Madrid, i director del Secretariat Diocesà, i posteriorment delegat episcopal de Pastoral Familiar a València (1979-1984). Entre el 1981-1984 va ser director del Secretariat de la Subcomissió Família de la Comissió d'Apostolat Seglar de la Conferència Episcopal.

Rector de diferents parròquies a València, ha estat vicari episcopal de l'arquebisbat metropolità entre el 1988-1990 i 1990-1996, amb els bisbes Roca i García-Gasco. Des de 1996 i fins al 2001 va ser el rector de la parròquia del Bon Pastor de la ciutat de València.

Ha publicat articles en revistes especialitzades sobre temes de pastoral familiar i pastoral urbana. Així mateix ha publicat diversos llibres: *Casar-se en la fe de Jesús. Encuentros de preparación al matrimonio* (Edicep, València, 1983); *Para que tengan vida. Sugerencias de vida cristiana y propuestas pastorales* (Edicep, València, 1996).

Rebé l'ordenació com a bisbe de Menorca el dia 28 d'abril de 2001, substituint Mons. Francesc Xavier Ciuraneta.

El dia 16 de juliol de 2008 va ser nomenat bisbe de Lleida i prengué possessió de la diòcesi el diumenge, 21 de setembre, festa de Sant Mateu.

Ha estat membre de les Comissions Episcopals de Pastoral, de Pastoral Social i de la de Mitjans de Comunicació. D'aquesta última comissió, el dia 23 d'abril de 2009, fou elegit president. És per això que, en qualitat de president d'una comissió episcopal, forma part de la Permanent de la Conferència Episcopal Espanyola.

II

Lectura teològica de les cartes pastorals

Presentació

Sempre he cregut que el bisbe Joan fa honor al seu lema episcopal “Ut vitam habeant”, “Perquè tinguin vida” (Jn 10,10). Així ho vaig viure quan va ser enviat de bisbe a Menorca i al llarg dels anys que va servir aquesta Església particular.

El seu servei pastoral està marcat per una trajectòria que comprèn tot el seu ministeri sacerdotal, del qual enguany celebra el seu cinquantè aniversari, i es desplega en les diòcesis de València, Menorca i Lleida. Sensible a una Església en diàleg amb el món i al seu servei, tal com el Concili Vaticà II ho va assenyalar.

Un home del Concili, com solem dir quan volem definir a algú que es caracteritza per un tarannà obert i sensible als goigs i les esperances, a les tristeses i angoixes dels homes i dones del nostre temps. Un home normal, qualitat que avui solem dir que ho defineix tot, i mostra la necessitat de viure al nivell de les persones, del poble, de la comunitat cristiana, de l'Església particular que li ha estat confiada. Un home creient i que prega, que sap molt bé que les decisions que es prenen han de passar per un discerniment carregat de saviesa i confiança, i que mai no busca el propi interès, sinó el de tots. En definitiva, un pastor que estima el ramat, que cada dia el coneix més i el coneixen a ell, que el vetlla amb amor i és sol·lícit per als més febles i necessitats.

El zel d'un pastor és que les ovelles *tinguin vida i la tinguin a desdir*. Així ho va dir Jesús i així ho ha fet, demanant als seus seguidors, els apòstols, que ho segueixin fent. La cura pastoral demana temps, dedicació, disponibilitat, caritat pastoral. Les quatre cartes pastorals que ha escrit el bisbe Joan Piris al poble de Déu que pelegrina a les Terres de Ponent en són un testimoni eloqüent.

Al llarg de quatre períodes (2009-2013) ha anat oferint un projecte pastoral que s'està realitzant amb corresponsabilitat i participació, amb treballs de sectors i parròquies, amb assemblees que donen oportunitat al diàleg i a compartir, a proposar de nou i a avaluar com a condició per a la revisió i el creixement. Aquestes són *eines* que la pastoral utilitza per a dur a terme la missió rebuda del Senyor i confiada a l'Església.

Quatre partitures seguides d'un mateix concert. Quatre cartes pastorals o missatges i quatre títols suggeridors que en descriuen la trajectòria i mostren el procés personal i comunitari que se n'espera: 1) "Entre tots i per al bé de tothom". 2) "La iniciació cristiana. Creure. Viure. Anunciar l'Evangeli". 3) "Presència de l'Església a la societat". 4) "La necessària qualitat espiritual".

Tot un programa pastoral a portar a terme que és proposta per una Església que vol ser fidel a Jesús i alhora respondre amb el missatge rebut d'ell a les preguntes reals dels homes i dones d'avui i que són expressió del que senten, viuen, anhelan i pateixen. Una paraula del pastor adreçada a les ovelles del ramat "*perquè tinguin vida*". Un lema episcopal que vol ser realitat.

"ENTRE TOTS I PER AL BÉ DE TOTHOM"

Amb les paraules "*Entre tots i per al bé de tothom*" titula la primera carta pastoral que encapçala la present edició i que va adreçada al poble de Déu que pelegrina a les Terres de Ponent. Tota ella respira, com el seu autor, una concepció d'Església "sinodal", que pensa en tots, compta amb tots i es posa al servei de tots. Una Església que col·loca Crist en el seu centre i des d'ell projecta tot el seu desplegament. Quan un bisbe arriba a una diòcesi sap que s'entrega a una comunitat per servir-la i presidir-la en la caritat, que s'hi ha verificat al llarg dels anys un testimoni cristià que té arrels i ha anat configurant també la vida, els costums i la mentalitat d'un poble. El bisbe Joan ho ha viscut i ho viu felicitant "tots aquells —diu— que a la nostra diòcesi s'esforcen per actualitzar la seva fe procurant fer-la adulta. Perquè l'adhesió a la fe cristiana serà sempre una opció lliure per Jesucrist i, com més conscient i madura sigui, més sòlida serà la identitat del deixeble de Crist".

La felicitació d'un pastor adreçada al seu ramat, tanmateix, més que l'elogi que enorgulleix, és un cant de lloança al bon Déu per una Església "viva, fecunda i acollidora". A la felicitació s'hi afegeix també l'encoratjament, quan diu amb claredat: "No tingueu mai por de plantejar-vos interrogants, que no és deixar de creure, sinó tenir ganes de creure més i millor". Aquest to eminentment positiu em fa pensar en el que Benet XVI ens demanava al començament de l'Any de la fe: un compromís eclesial més convençut a favor d'una nova evangelització per *redescobrir l'alegria de creure i tornar a trobar l'entusiasme de comunicar la fe*.

Observant el servei episcopal del bisbe Joan a l'Església que pelegrina a Lleida a partir de les quatre cartes pastorals i missatges que li ha dirigit, hom descobreix una forma peculiar d'entendre i viure la comunitat eclesial, per a la qual "demana una mirada esperançada a la nostra història de cada dia. Una mirada sempre fonamentada en la lectura creient de totes les experiències que hàgim de viure en aquesta nova època en la qual n'hi ha que se senten descol·locats".

Amb molt realisme proposa deixar-se guiar pel far de l'esperança cristiana, mentre els cristians som cridats i capacitats a ser signe (sagrament) de l'amor de Déu, cridats "a fer veure que és possible estimar a l'estil de Déu, a l'estil de Jesús, amb un amor com el seu: total, únic, definitiu, fidel, fecund i responsable". I conclou amb aquesta encisadora pregunta: "no és aquesta una manera il·lusionant d'entendre la vida?".

13

En el cor d'un pastor sempre hi ha preocupacions latents. La sol·licitud pel ramat pren l'exemple del bon Pastor que vetlla constantment per ell. "Entre tots i per al bé de tothom" ens situa en una atmosfera de comunió i de corresponsabilitat, de participació, de pactes de cooperació i de solidaritat. Ningú n'ha de quedar exclòs. Tots tenim part activa en la construcció de l'Església que, tot i que sap quin és el seu destí, també convidarà a altres que no en formen part —homes i dones de bona voluntat— per a fer-ho realitat, quan és pel bé de la ciutat terrena.

El bisbe Joan ho diu amb aquestes paraules: "en el món científic i tècnic, l'esperança no és únicament l'expectativa de la

plenitud futura, sinó també el *compromís d'accelerar el desenvolupament de la història cap aquesta plenitud*". D'aquí, la invitació a viure el present oberts a Déu i fidels a la missió de "contribuir a l'aparició d'allò que esperem". En el centre, Jesús ressuscitat, fonament definitiu de l'esperança, ja que allò que ha esdevingut en el Crist també ens passarà a nosaltres.

"Estem cridats —diu el bisbe Joan en la seva primera pastoral a la comunitat cristiana de Lleida— a confiar en l'amor de Déu i a abandonar-nos completament a Ell, «*esperant contra tota esperança*» (Rm 4,18). I com que el temps de l'esperança és temps de pregària, la manera de cultivar-la és espiritualitzar-la mantenint-nos en actitud orant: «*Vine, Senyor, Jesús*» (Ap 22,20)". Aquesta és la convicció de fe, la confiança del pastor.

El seu recorregut episcopal és ja de més d'una dècada. Va començar a la meva diòcesi d'origen i en el seu pas per ella ha deixat petjada. En aquests moments se m'han fet presents les paraules que va pronunciar fa quasi dotze anys, com a bisbe de Menorca, el dia de la seva ordenació episcopal i que connecten amb la seva *perenne voluntat de servir el ramat* que li ha estat confiat i així ho expressava aquest primer dia: "Ens deia l'Evangeli que «*les ovelles reconeixen la seva veu; crida cadascuna pel seu nom, camina davant i les ovelles el segueixen, perquè reconeixen la seva veu*». En exercir el ministeri, jo voldria conèixer-vos i deixar-me conèixer per vosaltres. I si m'he de distingir per alguna cosa, voldria que fos per l'esperit d'amor i sol·licitud per tots, singularment pels més fràgils. Practicant la dinàmica de la donació total, que és el tracte fonamental del Pastor. Serà obligació meua ser *testimoni del Crist*, i esforçar-me a fomentar la santedat de tots, donant jo mateix exemple de santedat en la caritat, humilitat i senzillesa de vida".

Aquestes paraules defineixen el seu tarannà de *pastor* i són l'explicació de la manera com concep la *missió pastoral*: "si volem tenir una paraula evangelitzadora en el món de la globalitat i donar a les generacions futures raons per viure i raons per esperar; si volem promoure accions de *presència missionera*, necessitem optar per un estil i una organització pastoral que alliberi de tendències autàrquiques, practicant millor la corresponsabilitat,

sense tancar-nos sobre nosaltres mateixos de manera defensiva, sense absolutitzar allò que és relatiu, universalitzar allò que és particular, ni dogmatitzar allò que és opinable”.

Al meu parer endevina la tecla d'un problema no resol't en moltes de les nostres organitzacions eclesials quan no anem a l'essencial i ens perdem per les rames, sobretot quan el discurs que utilitzem dona importància a coses que no en tenen i el que realment importa no és vincle d'unitat i comunió.

Aquest mateix dia, va referir-se a la *pastoral de conjunt*, expressió que, des del Concili Vaticà II, ha marcat una manera de viure l'eclesiologia de comunió i ha significat per a molts llocs i persones l'abandó de visions individualistes per obrir-se a un estil comunitari, tota una *veritable conversió* que avui encara està demanant més adhesió.

Referint-se a aquesta pastoral de conjunt, el bisbe Joan deia: “crec que és necessari *arriscar novament*, cercant de promoure i fer visible la comunió, l'acció conjuntada dels membres de l'Església. Per això, com de tantes maneres ens va insistir Pau VI, «serà necessari franquejar distàncies, entaular i prosseguir diàlegs que poden semblar, segons es miri, humiliants, pactar sense cansament, parlar-se, escoltar-se els uns als altres..., i tornar a estimar-se els uns als altres. Amb perseverança i humilitat per estar no únicament junts sinó units, que en això coneixeran que sou dels meus». Si alguna cosa hi sobra a l'Església catòlica són els caminants solitaris. Sobren franc tiradors de la religió, de la caritat, de la pietat, de l'apostolat”.

15

El seu missatge de *proposta sinodal*, és a dir, d'esforç de “caminar junts” pren encara més concreció quan ho refereix a les parròquies i comunitats, on hi ha de tot: allunyats, ocasionals, habituals i compromesos. “Per tant —diu— la nostra pastoral ha de ser pluralista i diversificada per necessitat. I això és alguna cosa que tots hem d'assumir amb pau. Com deia Joan XXIII: «unitat en allò que és necessari, llibertat en allò que és dubtós, caritat en tot». Perquè si el pluralisme resulta de vegades preocupant i la uniformitat simplifica les coses, és més preocupant apagar «el ble que fumeja» o prestar més atenció a uns que als altres per motius que no siguin clarament evangèlics”.

El bisbe Joan és un home del Concili, com ja s’ha dit, i és evident la seva passió per a fer-ne realitat el seu esperit fortament eclesial. Sempre hi ha hagut el perill del sectarisme i la temptació d’autoreferenciar-se ha portat a visions d’una Església tancada en ella mateixa. “L’eclesiologia postconciliar —diu en aquesta primera al·locució— aconsella, per exemple, no donar suport pastoralment a iniciatives polaritzades en un mateix, perquè perden l’eclesialitat i corren el risc de convertir-se en «ghettos». I tampoc si per a ells les línies diocesanes tenen menys consideració que les directrius dels seus dirigents. No estem autoritzats a treballar amb criteris «selectius», oblidant que l’Evangeli és per a tots, per a tot el poble de Déu, sobretot per als més pobres, i té la mateixa exigència de conversió per a tots”. Aquest serà un ressò constant, la proposta d’implicar a tothom en el projecte pastoral i que concretarà en la primera carta pastoral adreçada al poble de Déu que pelegrina a les Terres de Ponent, en la festa de la Mare de Déu de l’Acadèmia, el dia 2 d’octubre de 2009: *Entre tots i per al bé de tots*.

L’esforç del pastor i del poble fent un mateix camí ha de ser “per arribar a «Objectius comuns» ben precisos, que no solament tindran la virtut d’ajudar-nos a caminar en la mateixa direcció i a dirigir-nos a la mateixa estació, interpretant la mateixa partitura (desafinant el menys possible) sinó que ens facilitaran de practicar aquella *eclesiologia de comunió* que tant hem agraït al Concili Vaticà II”.

Aquesta actitud sinodal que demana caminar junts m’ha fet present l’oferiment i la proposta del papa Francesc en la seva primera aparició en públic el passat mes de març, quan va dir de manera entranyable: “I ara, comencem aquest camí: bisbe i poble”. Un camí que qualificava “de fraternitat, d’amor, de confiança entre nosaltres”. Paraules senzilles, molt senzilles, que ens conviden a fer-ho realitat.

Tota proposta d’acció pastoral conté una intuïció i un projecte de fons, que és el qui dóna origen i vertebrada el seu desenvolupament. Alguns aspectes ja s’han assenyalat anteriorment, però cal veure-ho des de la *pedagogia* que utilitza la primera carta pastoral “Entre tots i per al bé de tothom”.

Per a dir-ho em remeto a les darreres paraules del document quan diu que “mai no podrem oblidar que tota la nostra acció pastoral ha de donar sempre *prioritat a l’oració*, personal i comunitària” i fa referència a un text de caràcter programàtic per al segle XXI que és l’*espiritualitat de comunió*, tal com ho exposa el papa Joan Pau II en la seva carta apostòlica *Novo millennio ineunte*, sobretot quan afirma que s’ha de respectar un principi essencial de la visió cristiana de la vida, que és la *primacia de la gràcia*. En ella queda ben palesa la centralitat de Crist.

Crec important recollir el text: “Hi ha una temptació que assetja sempre tot camí espiritual i l’acció pastoral mateixa: pensar que els resultats depenen de la nostra capacitat de fer i de programar. Certament, Déu ens demana una col·laboració real a la seva gràcia i, per tant, ens invita a emprar tots els recursos de la nostra intel·ligència i capacitat operativa en el nostre servei a la causa del Regne. Però, no s’ha d’oblidar que, sense Crist, no podem fer res” (NMI, 38).

Vull subratllar com apareix constantment el *to positiu* d’una manera de treballar pastoralment. També això forma part d’una espiritualitat que descobreix l’altre des de la benaurança de la netedat de cor, la que ens capacita “veure Déu”, segons el llenguatge evangèlic (cf. Mt 5,8). Ho mostren de sobres expressions com “no ha faltat gent positiva”, “orientats a la conversió i al creixement”, “una nova gesta que ja comença a despuntar”, “una esperança activa que desperti actituds confiades”, “ens atansarem als altres per tal d’ajudar-nos a despertar les esperances que porten dins el cor”, “Jesús ens crida a ser testimonis creïbles i saber caminar al seu pas sense envair ni imposar”...

És la manera com el pastor observa la realitat de les persones i les institucions per la seva vàlua, entre el clergat, entre els membres de la vida consagrada i en el laïcat, “persones —diu— que viuen la seva fe amb entusiasme i assumeixen responsabilitats i feines amb generositat”.

El pastor que estima, *valora el ramat* i hi descobreix aquelles virtuts que més el configuren. Per això diu que “és innegable la vitalitat de l’Església que es manifesta en els compromisos diaris

de molts cristians que viuen la fe en la seva vida matrimonial i familiar, professional, social, cultural, sindical, política i religiosa i en nombroses iniciatives d'acció caritativa i social”.

Aquest any, ha estat tot un signe la reacció positiva de col·laboració generalitzada davant la iniciativa del bisbe Joan de posar a disposició part de les dependències del seminari per a l'adequació d'habitatges per a famílies necessitades, sobretot les que estan patint amb més força la crisi econòmica i, en particular, els desnonaments. N'és una conseqüència del que diu en aquest sentit quan concreta el títol de la carta pastoral: “El criteri serà sempre fer les coses *Entre tots i per al bé de tothom*. I, sobretot, *per al bé dels últims*, dels oblidats, dels marginats, de les *noves pobreses*”.

Aquesta primera carta pastoral respira tota ella una *espiritualitat evangèlica*, que és d'on pren cos tota l'acció pastoral. Són els petits, els senzills, els qui entenen Jesús, els qui intueixen en cada moment el que el Senyor vol i n'espera. Des d'aquella saviesa que només Déu pot donar, és possible entendre el valor de les coses i dels gestos senzills. El bisbe Joan s'implica totalment en aquest estil evangèlic quan diu “atrevim-nos a posar-nos en la fila dels petits, dels enamorats de Jesús amb totes les seves exigències i amb totes les seves conseqüències”.

Des d'aquesta actitud inicial, vull entendre també la importància que dona a saber detectar els *signes dels temps*, observació apresada de Joan XXIII i del Concili Vaticà II i que són signes de l'acció de Déu en la història humana. Per això, fa veure que “en la nova cultura que ens envolta, els cristians tenim davant nostre una tasca ineludible: *anunciar la fe que professem i fer-ho de manera creïble per als altres*”. Una vegada més i fent referència a l'Evangeli i a tots els qui s'apropen a Jesús i no hi resten indiferents, arribar al centre de tot: “es tracta de trobar-nos amb el tresor i la perla de valor immens que és Jesús”.

La insistència en l'atenció als més pobres és constant. Vol una Església oberta a tothom i identificada amb tots, sense excloure ningú, una Església que qualificarà de *samaritana* i, seguint les primeres paraules de la constitució pastoral *Gaudium et spes* del

Concili Vaticà II sobre “l'Església en el món d'avui”, en fa aquesta lectura: “volem compartir els goigs i les esperances, els plors i les angoixes de les dones i homes de les Terres de Ponent. Des del seguiment de Crist, estem al servei de tothom, però especialment dels pobres i els exclosos, i volem que l'Església sigui casa oberta, on tothom hi pugui trobar aquell recer que ajudi a desenvolupar una vida amb sentit.” Aquesta Església samaritana porta un tresor que vol compartir perquè veu que hi ha “molta gent ferida per tants motius que necessita veure una Església compassiva i misericordiosa”.

Darrerament i ja des de l'inici del seu pontificat, el papa Francesc ho ha repetit amb molta insistència i, en concret, així ho deia als qui ha ordenat de preveres: “avui us ho demano en nom de Crist i de l'Església: Per favor, no us canseu de ser misericordiosos”, al mateix temps que els demanava: “exerciu amb alegria perenne, plens de vertadera caritat, el ministeri de Crist sacerdot, no cercant el propi interès, sinó el de Jesucrist. Sou Pastors, no funcionaris. Sou mitjancers, no intermediaris” (21-V-2013).

Per a portar a terme aquesta Església samaritana, el bisbe Joan diu que “consideraria convenient que contempléssim moltes vegades i a fons (veure, mirar, admirar, reconstruir mentalment i de cor) la *Bona Notícia de l'Encarnació*, deixant-nos transformar i intentar percebre el seu impacte: de segur que veurem les coses d'una manera nova”. Aquesta nova mirada és la que sovint ens falta i és la seva absència la que no ens deixa entrar en la dinàmica del compromís cristià enmig de la realitat del nostre món. El misteri de l'Encarnació de Crist es projecta sobre la nostra persona individual i sobre el conjunt de la comunitat cristiana, de l'Església. Potser avui és un dels reptes que ens orienten vers la credibilitat de l'Església, vers la urgència del testimoni. Fa més de trenta anys ho deia Pau VI a l'*Evangelii Nuntiandi* en diferents fragments que mostraven ja la necessitat d'aquest testimoniatge.

Després de dir que “l'home contemporani escolta més de grat els testimonis que els mestres o, si escolta els mestres, és perquè són testimonis” (EN, 41) i que “la ruptura entre Evangelí i cultura és, sense cap mena de dubte, el drama de la nostra època” (EN,

20) s'imposa la necessitat d'un anunci explícit, clar i inequívoc del Senyor Jesús. "La Bona nova proclamada pel testimoniatge de vida haurà de ser, doncs, tard o d'hora, proclamada per la paraula de vida. No hi ha veritable evangelització mentre no s'anuncïi el nom, la doctrina, la vida, les promeses, el regne, el misteri de Jesús de Natzaret, Fill de Déu" (EN 22).

És la integració vivencial d'aquest misteri de l'Encarnació en la pròpia vida la que farà que es converteixi en una interpel·lació per als altres i serà un contagi d'inquietud per entrar en contacte personal amb Jesús, amb el misteri de la seva persona i del seu missatge com en una sola unitat. Hi ha, com diu Pau VI, un testimoniatge sense paraules, el que fa que molts que ens contemplen hagin de plantejar-se interrogants irresistibles: *¿per què són així?, ¿per què viuen d'aquesta manera?, ¿què o qui els inspira?, ¿per què estan enmig nostre?*

20

Mitjançant el misteri de l'Encarnació, Déu ens ha mostrat la seva fidelitat i, com a cooperació, ha demanat la nostra. Només Déu és plenament fidel. Nosaltres en som aprenents, però ens fa participants del do. Ell vol manifestar-se fidel en la nostra resposta de fidelitat. Algú ja ha estat fidel. Per això, el preludi necessari per entrar a contemplar i viure el misteri de l'Encarnació és Maria de Natzaret.

Benet XVI, a la seva primera Encíclica *Deus caritas est* parla de la vertadera originalitat del Nou Testament i diu que "no consisteix en noves idees, sinó en la figura mateixa de Crist que dona carn i sang als conceptes: un realisme inaudit" (*Deus caritas est*, 12). Estem davant la màxima expressió de la revelació de Déu en Jesús, que és el misteri de l'Encarnació. És en la contemplació dels misteris de la vida de Jesús, allà on ell ha realitzat plenament la voluntat del Pare i ens crida a nosaltres a fer el mateix. L'acte extrem d'encarnació, la màxima expressió de l'amor de Déu a la humanitat, quan Jesús ha dit al Pare: "no es faci la meua voluntat sinó la vostra" és l'acceptació de la mort.

Diu Benet XVI: "En la seva mort en la creu es realitza aquest posar-se Déu contra si mateix, en lliurar-se per donar nova vida a l'home i salvar-lo: això és amor en la seva forma més radical.

Posar la mirada en el costat traspassat de Crist, del qual parla Joan (cf. 19,37), ajuda a comprendre el que ha estat el punt de partida d'aquesta carta encíclica: «Déu és amor» (1Jn 4,8). És allí, a la creu, on pot contemplar-se aquesta veritat. I a partir d'allí s'ha de definir ara que és l'amor. I, des d'aquesta mirada, el cristià troba l'orientació del seu viure i del seu estimar.” (*Ibid.*)

El bisbe Joan, en el seu plantejament pastoral fortament arrelat en el misteri de l'Encarnació, pensa en una Església que la formem tots, que la fem entre tots i per al bé de tothom. La diversitat de dons, de carismes, de capacitats, són el gran actiu amb què l'Esperit del Senyor l'enriqueix. Ell insisteix molt en el fet que “tots som Església i tots fem Església”, la qual cosa significa que l'acció de l'Esperit ens mou a “la col·laboració, a la corresponsabilitat, al diàleg, a la correcció mútua”. D'aquí, en l'acció pastoral, la crida que fa a ser *corresponsables* i *complementaris*, tot demanant practicar la “pedagogia de la participació”.

Sempre serà necessari, per a qualsevol tipus d'organització, seleccionar objectius fixant etapes i nivells, distingir destinataris i “sense oblidar mai la perseverança i constant confiança en l'acció de l'Esperit Sant que en *els signes dels temps*”, ens convida —sempre amb la deguda prudència i respecte— a cercar respostes noves.

Abans de fer la proposta concreta a treballar al llarg del curs, em sembla un gran encert pastoral privilegiar l'*arxiprestat* com a àmbit de *comunió intraeclesial* i *plataforma missionera*. El moment que vivim ho demana expressament com a exigència que prové de la vivència de la comunió i del servei pastoral, especialment des de la fraternitat sacerdotal, el valor comunitari de la vida consagrada i les formes d'organitzar-se el laïcat, com a presència pública en la societat. Tot i que “el nivell ordinari de la comunitat cristiana és la *parròquia* o *unitat pastoral*, casa de portes obertes al món, llars de fraternitat i tallers de pastoral, on el creient es pot trobar amb tota la riquesa d'allò que l'Església és, i per això és l'àmbit privilegiat per a la iniciació cristiana, cèl·lula bàsica de la *Diòcesi* o *Església particular* [...], l'*Arxiprestat*, que és una mediació *opcional*, hauria de ser un àmbit pastoral on es despleguen i conjuguen els esforços de diverses parròquies”.

“LA INICIACIÓ CRISTIANA. CREURE. VIURE. ANUNCIAR L’EVANGELI”

Construir l’Església, aquesta Església que fem entre tots i per al bé de tots, és ajudar les persones a *créixer en la fe* i a *caminar vers la maduresa* de la vida cristiana. Tot i que aquesta tasca evangelitzadora es concreta en uns temps determinats, s’ha de tenir clar que la seva projecció és per a tota la vida.

L’Assemblea diocesana, moment important de compartir la vivència sinodal, ha mostrat el resultat d’un any de discerniment que ha portat a concentrar l’atenció en dues prioritats comunes per a tota la diòcesi:

1) Cuidar de manera especial la *Iniciació cristiana*. (La preparació, la celebració i el seguiment, amb el corresponent itinerari catecumenal diocesà i Pla de formació per als preveres, diaques i laics en el món).

2) I assegurar una bona *presència de l’Església en la societat lleidatana*. (Església centrífuga i compromís temporal dels cristians).

22

A aquestes prioritats cal afegir unes *orientacions pastorals* adreçades a ser una Església acollidora practicant autèntics diàlegs; el treball callat i senzill en les parròquies donant exemple de convivència fraterna i apostòlica, i anar constituint “Equips en Missió”; la coordinació de les delegacions diocesanes sota les àrees d’espiritualitat i litúrgia, d’evangelització i d’acció caritativa i social; l’oferiment dels carismes de les comunitats religioses a la vida de la diòcesi i la seva participació específica en el projecte de pastoral diocesana (parròquies, escoles, servei als pobres); elaboració d’objectius concrets per part de les institucions diocesanes o serveis a les comunitats eclesials (Seminari, Capítol Catedral, Casa de l’Església, Col·legi Episcopal, Institut de Recerca i Estudis Religiosos, Equip de govern i Cúria diocesana); els joves lleidatans, amb especial atenció al seu plantejament vocacional.

Vull valorar molt el comentari que fa el bisbe Joan referent a tot aquest plantejament i que considero cabdal per al seu enfocament pastoral: “Sabem que es tracta sobretot de *convertir-se a l’Evangeli* i viure millor les seves exigències (Mt 16,1-5; Lc

14,28-33) i no únicament de fer obra d'enginyeria eclesiàstica millorant estructures o organitzant-se millor. El que volem és *viure practicant l'esperança cristiana* i l'element essencial que la caracteritza: l'obertura a l'invisible de Déu. Una esperança que ha de motivar compromisos duradors en una societat canviant i imprevisible com la nostra, tenint clarament com un model el magníficat de Maria (un referent exemplar però incòmode)."

El projecte global de pastoral catequètica diu que "La iniciació cristiana és l'expressió més significativa de la missió de l'Església, ja que constitueix la realització de la seva funció maternal: engendrar a la vida els fills de Déu. La *iniciació cristiana* és la inserció en el misteri de Crist, mort i ressuscitat, i en l'Església mitjançant la fe i els sagraments de la iniciació: Baptisme, Confirmació i Eucaristia. Aquesta inserció va unida a un itinerari catequètic que ajuda a créixer i a madurar la vida de fe" (núm. 8).

Plantejar la iniciació cristiana és incidir, potser, en una de les realitats més urgents d'aquest moment. Seguint la frase de Tertulià "no naixem cristians, sinó que n'esdevenim", queda ben evident que la iniciació cristiana ha de servir el procés que introdueix la persona en el misteri de Crist, tot seguint l'encàrrec de Jesús d'anar a anunciar l'Evangeli a tots els pobles, fent-los deixebles i integrar-los a l'Església pel Baptisme. Aquest primer sagrament, junt amb la Confirmació i l'Eucaristia s'adrecen a la iniciació a la vida cristiana.

"Són els tres sagraments —escriu el bisbe Joan— al servei de la iniciació i no la iniciació al servei dels sagraments. S'ha de parlar cada vegada més d'iniciació a la vida cristiana, també en la situació actual de nois i noies batejats que es preparen per a rebre els sagraments de la Confirmació i de l'Eucaristia". Abans ha volgut deixar clar que "el punt d'arribada de la iniciació cristiana no és la celebració dels sagraments, sinó la conversió, l'adhesió a Jesucrist Senyor i la inserció plena i activa en l'Església". Amb aquestes paraules expressa la *dimensió evangelitzadora del treball catequètic* i de l'educació cristiana, que sempre haurà de conduir a un compromís personal en el món i en la vida de cada dia.

Cal destacar novament la *centralitat de Jesucrist* en tot el desenvolupament de la reflexió sobre la iniciació cristiana. “Ens hem de sentir cridats per Déu —diu— a una tasca d’una adhesió més personal a Jesucrist i d’aprofundiment i major interiorització dels continguts de la fe que no són idees abstractes, sinó actituds ben concretes. El contingut de la nostra fe (i del nostre testimoni) és la persona mateixa de Jesucrist. Ell és l’Evangeli viu, la Paraula eterna de Déu feta carn humana. Per això, la nostra adhesió a Ell (el fet de ser cristià) neix del trobament amb Jesucrist i es refereix precisament a Ell, al secret de la seva persona, la seva paraula, la seva vida, la seva missió i el seu destí. Jesucrist i només Ell és el màxim bé. Res ni ningú, ni el personatge més gran de la terra, no val més que Ell. Només una vida que fa veure aquesta absoluta novetat i unitat de Jesucrist, amb signes (de gratitud, de lloança i d’esperança) i alhora amb opcions i accions concretes en el dia a dia, pot donar força determinant a la transmissió de la fe». Per a fer-ho realitat, aquest és un compromís no sols personal, sinó de cada comunitat i arxiprestat i es tradueix en un *itinerari formatiu* i també de *diàleg amb el món* que ens envolta. Per això caldrà “sortir dels murs de les esglésies a trobar els que són fora però no acaben de fer-ho”, la qual cosa ens fa veure que “no ens podem acontentar amb celebrar la fe amb els qui vénen”.

Amb aquest plantejament s’està en la línia directa de la *nova evangelització* quan es demana pels qui no hi vénen i per què no hi vénen. Aquesta és una tasca immensa, mai no acabada i haurà de respondre sempre al mandat de Jesús d’anar a anunciar l’Evangeli. En aquest sentit, la proposta d’evangelitzar que inclou la iniciació cristiana s’ha d’orientar també a aquells i aquelles condicionats per “una fe poc cultivada, implícita o depenent d’una herència sociològica, però l’objectiu ha de ser sempre una fe explícita i operant en Jesucrist Ressuscitat, tal com és proclamada pels Apòstols i els seus successors, el Papa amb el col·legi episcopal”. A aquesta afirmació hi afegeix que “tenint en compte que la fe es un do i l’Evangeli una gràcia i que ningú no pot repensar el cristianisme des de zero, ignorant una mil·lenària experiència eclesial”.

Un camp important en aquest procés d'iniciació cristiana, com ja s'ha esmentant anteriorment i que constitueix una preocupació del pastor diocesà, és l'atenció als *joves* i *adults*, “capaços de prendre opcions radicals, exigides per la conversió”. Així, la pastoral de joventut, tal com es demanava a l'Assemblea, és prioritat de l'Església de Lleida. I amb una voluntat ferma que mostra una vegada més l'actitud dialogant i el tarannà obert del bisbe que privilegia l'escolta: “Hem de donar lloc i paraula als joves acceptant les seves aportacions. L'evangelització dels nens i adolescents serà sempre necessària, però l'hauríem de plantejar a partir d'una comunitat cristiana adulta, per tal d'evitar la seva inoperància de fet.”

En el fons, el que interessa és el plantejament seriós de la fe que s'ha d'iniciar en els qui comencen, però que s'ha de refer constantment en els qui ja són agents d'evangelització. “No n'hi ha prou amb la bona voluntat o la disponibilitat. Necessitem adults —afirma— profundament madurs en la fe, veritablement «evangelitzats», és a dir, que s'han deixat conquerir pel Crist (Fl 3,12), que s'han enamorat d'ell, i que, per tant, estan en condicions de transmetre als altres el do de la fe rebuda. I en aquest camí és fonamental el testimoniatge i la proximitat de la comunitat.”

25

Posats a donar passos concrets dins l'objectiu de la Iniciació cristiana, el del *Catecumenat* és un d'ells, que n'és conseqüència, i del que el bisbe Joan diu que “creuria convenient revifar formalment aquest servei a la nostra Diòcesi de Lleida”. També és resposta al que el Concili Provincial Tarraconense havia demanat en promulgar l'abril de 2000 el Directori de Pastoral Sacramental.

Sota el lema “L'Esperit empeny l'Església a evangelitzar” es fa una proposta concreta de treball sobre la iniciació cristiana que comprèn les quatre etapes de l'any litúrgic:

- 1) *Advent*. La realitat pastoral que es viu a cada lloc.
- 2) *Quaresma*. Temps de conversió a l'Evangeli.
- 3) *Pasqua*. Temps d'esperança.
- 4) *Pentecosta*. Celebració de l'Assemblea Diocesana.

També aquest ritme ofereix una *pedagogia iniciàtica* aplicable a tot el procés de creixement de les persones i les comunitats,

la qual cosa posa de relleu la convicció que “malgrat l’ambient d’increença que ens envolta, ens sentim cridats a treballar en la missió evangelitzadora amb el mateix entusiasme que la diada de la Pentecosta”. Aquesta alenada fresca i encoratjadora que sens dubte ve de l’Esperit, pot fer molt de bé i serà el clima propici per “assegurar una bona presència de l’Església en la societat lleidatana”, presència creient i compromesa en la societat.

Encara reafirma més la dimensió de fons de tota aquesta opció dir que “ens cal una sana i responsable *creativitat pastoral*, però aquesta només serà fecunda si està animada per una *santedat de vida*, acompanyada per un amor gran i sincer a l’Església”. En aquest sentit, la nova presència dels cristians en la societat mostra el convenciment que “l’espiritualitat de l’Església ens ha de portar a servir la persona humana amb totes les seves energies, recursos i dons que ella té i fer-ho més enllà de qualsevol barrera o frontera. La pregunta de la paràbola «qui és el meu proïsme?» és una crida a apropar-se a tothom. L’amor als germans és el distintiu dels deixebles de Jesús (Jn 13,35)”.

“PRESÈNCIA DE L’ESGLÉSIA A LA SOCIETAT”

Quan s’assenyala bé una meta, normalment no s’equivoca el camí, i el camí resulta important i engrescador. Des del primer moment, “el camí recorregut els dos darrers anys en el Pla de pastoral i la joia viscuda en les dues Assemblees Diocesanes celebrades en la Pentecosta ha estat una experiència de discerniment en comunitat.” Així ho diu l’encapçalament d’aquest tercer tram del trajecte diocesà. Camí recorregut, pla pastoral, joia viscuda, discerniment comunitari. Són aspectes d’un mateix conjunt que fa veure el que des d’un primer moment el bisbe Joan Piris ha volgut posar en rodatge amb el seu objectiu conciliar de la *sinodalitat* aplicada a la diòcesi.

En una conferència que el bisbe Joan va dirigir als vicaris de pastoral, en les jornades del 2007 a San Lorenzo del Escorial, essent encara bisbe de Menorca, va incidir molt, com ja ho havia fet abans en una carta pastoral titulada “Laics evangelitzadors. Per una Església més «sinodal»”, en el fet de la sinodalitat com

aquell estil propi i de sempre d'una Església que es renova i viu la consciència de participació en el si del Poble de Déu.

“El repte o assignatura pendent —deia— és construir «entre tots» una Església més «sinodal» en què els laics vagin situant-se com a *protagonistes corresponsables* i no com a simples col·laboradors del clergat. Tanmateix, la sinodalitat és una mentalitat i una praxi que demana educar-se per a la comunió, per tal de fer-nos més capaços d'acollida i de valoració de les diferències, que puguin afavorir la complementarietat i el mutu enriquiment. L'existència d'un sa sentit crític en les nostres comunitats no ha de ser necessàriament un obstacle, però també hem de demostrar que pot ser perfectament compatible amb l'obediència practica-da per adults a l'estil de l'Assemblea de Jerusalem (Ac 15) o del que conta Pau sobre la seva relació amb Pere «i aquells que eren reconeguts com a major autoritat» (Ga 2,6s)”.

Per incidir encara més, dirà que “*la sinodalitat és l'expressió visible de la comunió* i, per tant, d'allò que és el més essencial en l'Església. La sinodalitat és el signe i l'acompliment de la comunió i la seva mateixa garantia. I sabem que promoure i fer visible la comunió i la unitat no és una qüestió opcional per a cap membre de l'Església. Ni estem parlant d'una comunió merament sobrenatural sense cap tipus de confrontació, ni la sinodalitat és una paraula màgica que resol de cop els problemes, sinó que ha de ser el resultat d'un procés històric dirigit a aprofundir en la comunió eclesial. La unitat serà sempre un do del Senyor a la seva Església i una fatigosa conquesta de cada comunitat cristiana”.

27

Amb tot això ens fa veure que la pràctica de la sinodalitat no és una tasca fàcil i que no sempre s'hi arriba, perquè de fet hi ha qui hi veu un munt de riscos. Amb realisme, diu el bisbe Joan que “sovint es té la sensació que els nostres consells pastorals diocesans estan formats prevalentment pels «fidelíssims» de l'Església local, mentre que els laics més crítics (amb intenció o sense ella) estan menys representats”.

Abans ha fet un comentari que ens mostra la concreció i és que, tractant-se del dret-deure de consulta, “la decisió pot ésser cosa de pocs, però en la consulta poden i han de participar molts.

És aquí on es posa a prova la nostra capacitat de sinodalitat. El problema està en trobar les maneres de practicar-la i demostrar que les consultes influeixen en les decisions (i si no, per què serveixen?)”.

L’ambient que envolta la preparació del tercer missatge “Presència de l’Església en la societat” i que resumeix les dues assemblees precedents, mostra un alt índex de participació i d’experiència sinodal. És motiu d’encoratjament poder escoltar de la vida d’una diòcesi i dit pel seu pastor que “aquest treball ens ha fet gaudir molt, tot acceptant la dosi d’utopia que inclou el nostre projecte i els dubtes i interrogants que tenim. Tanmateix, en donem gràcies a Déu perquè és molta l’esperança que ens anima després d’aquestes experiències viscudes en la nostra Església local, molt ben representada i aplegada en un nombre significatiu, havent recorregut un camí de feina personal i en grups”.

Ens arriba el ressò del goig que experimentà Bernabé quan va veure a Antioquia la multitud que s’adheria al Senyor —segons la narració del llibre dels Fets dels Apòstols— i diu: “Tan bon punt Bernabé hi arribà i veié els fruits de la gràcia de Déu, se’n va alegrar i els encoratjava tots a mantenir-se fidels al Senyor amb cor decidit, ja que ell era un home bo i ple de l’Esperit Sant i de fe. Així molta gent fou guanyada per al Senyor” (Ac 11,23-24).

És l’alegria pròpia de l’evangelitzador. Així ho comenta el papa Francesc en una recent homilia a la Capella Paulina (23-IV-2013) i citant el que diu Pau VI: “la dolça i reconfortant joia d’evangelitzar” (EN, 80). El bisbe Joan ha volgut aplicar literalment —salvades les circumstàncies— unes paraules del Concili Tarraconense de l’any 1995 que expressen el mateix: “Ha estat una joiosa experiència de comunió eclesial, arrelada en la mateixa comunió trinitària. Hem pregat al Senyor, hem obert els cors a la Paraula de Déu i a les veus dels germans, hem reflexionat i discutit fraternalment amb el desig d’interpretar les veus de l’Esperit. Donem gràcies a tots els qui han participat i als qui han pregat i seguit amb interès el seu desenvolupament.”

Ara es tracta d’avançar més i actuar amb més confiança, “creixent en dinamisme i en capacitat de descentrar-nos, pensant

i vivint més per als altres”. És el que recentment també ha demanat el papa Francesc quan s’ha referit al perill de centrar-nos massa en nosaltres mateixos, en autoreferenciar-nos, i oblidar el recentrament en Crist i en els germans. Des d’aquesta perspectiva, s’ha de pensar una “millor presència d’Església en el món”.

La proposta que el bisbe Joan fa fent-se ressò de les aportacions rebudes es desglossa en vuit apartats que indiquen el camí que s’ha de compartir i que en el text es pot veure amb detall:

- 1) Posar en marxa itineraris diversificats d’iniciació o reiniciació cristiana dels adults.
- 2) Potenciar la formació dels agents de pastoral.
- 3) Cuidar en la pràctica l’espiritualitat de comunió.
- 4) Instaurar el catecumenat en l’àmbit diocesà.
- 5) La preparació per al Baptisme.
- 6) Trobades formatives dels pares i mares que demanen la Primera Comunió dels fills.
- 7) Configurar les unitats d’Acció Pastoral.
- 8) Promoure ministeris laïcals instituïts.

El teló de fons de la *nova evangelització* mostra quin entorn ha de caracteritzar novament l’estil pastoral que sempre significarà “anunciar Crist als qui no el coneixen”. Aquest és el resum de tot el que entenem per evangelitzar que, segons Pau VI, és un veritable procés: “Renovació de la humanitat, testimoniatge, anunci explícit de Jesucrist, adhesió del cor, entrada a la comunitat, acolliment dels signes sacramentals, iniciatives apostòliques” (EN, 24).

Per a realitzar-ho el Missatge juga amb dos elements clau que vull posar de relleu: la *continuitat* i la *novetat*. Dos elements que demanen, en *primer* lloc, acceptar la lògica de l’Encarnació practicant aquelles actituds necessàries que ens porten a “assumir el context social en què es mou la fe cristiana, i estimar i acceptar la societat actual perquè és la nostra i perquè, en ella, les dones i els homes de bona voluntat malden per descobrir la veritat i el bé. I assumir també tota la realitat de l’Església sense exclusions ni imposicions, reconeixent i acceptant la pluralitat interna i les diferents concepcions i models d’evangelització”; i, en *segon*

lloc, la novetat que suposa per a l'Església de Lleida “mirar amb una especial atenció com tenir cura i potenciar *la presència dels cristians en la nostra societat*, perquè constitueix el testimoniatge públic i l'acreditació de l'anunci del missatge evangèlic”.

També, des d'aquesta novetat i perquè temps nous demanen renovades respostes, es veu com “el fenomen de la globalització afecta cada vegada més les nostres relacions interpersonals i socials, però la nostra llibertat per a poder anunciar Jesús en els nostres ambients és un dret inalienable, compatible amb una sana laïcitat, i cal exercir-lo amb convicció, però fent-lo creïble mitjançant el testimoniatge de la nostra vida: cal que la nostra Església sigui «casa d'oració per a tots els pobles» i també casa i escola de comunió, casa d'acollida universal on tots puguem asseure'ns a la mateixa taula”.

La presència en la vida pública necessita aquestes conviccions i estil pastoral de fer i promocionar constantment. Més encara, s'haurà de verificar en una *diversitat de presències* que brollen de la mateixa font: presents en la família, l'escola, el treball, la política, la universitat..., on ser “llevat, sal i llum en el món” com a exigència essencial de l'Evangeli.

Una atenció especial mereix la proposta d'atenció i referència a l'*ensenyament social de l'Església*, ajudats pels documents de l'Església i encícliques socials, per arribar a aconseguir “mirar atentament la realitat social reflexionant i analitzant els propis ambients”. Un altre signe de l'encarnació que es viu i que demana observació, judici evangèlic i actuació creient. “D'aquesta manera —diu el bisbe Joan— anirem esdevenint unes comunitats encara més acollidores que escolten, aprenen, es comuniquen amb l'entorn, ensenyen i pregunten amb intenció social... Aquest hauria de ser un element permanent en les homilies, les activitats pastorals normals, etc., afegint a la bona acollida (que mai no ha de faltar) l'atenció als qui vénen o truquen a la nostra porta, una pastoral de la «proposta» evangèlica”.

Serà important i necessari l'*acompanyament espiritual i pastoral* dels qui d'alguna forma viuen al viu la presència cristiana en els diferents àmbits de la societat, cristians i cristianes compromesos

socialment i en la política activa. No tindria sentit motivar-los i animar-los al compromís i deixar-los sols. De fet, com molt bé es diu, “el camp propi de l’activitat evangelitzadora dels cristians laics és la vida pública”. El bisbe mateix vol ajudar a portar-ho a terme i té un gran valor l’acció a què personalment es compromet quan diu que “jo mateix convocaré una trobada amb cristians compromesos en la política activa, per tal d’intercanviar els reptes i les necessitats que emergeixen de la seva experiència”.

Aquesta *prioritat* exposada en el tercer Missatge pastoral “Presència de l’Església a la nostra societat” haurà de ser viscuda perennement com una espècie de frontissa que uneix l’activitat d’encarnació i l’evangelitzadora que recull la tradició viscuda i s’obre amb esperança cap al futur vivint amb intensitat evangèlica el present. Per això, es parla de *continuïtat* i *novetat*. Per aquesta trajectòria, és molt suggeridor el text de sant Agustí (Sermó 169,15,19) que en la conclusió el bisbe Joan qualifica de “reflexió molt lluminosa”. Només aquesta petita mostra: “No tractem de parar en el camí, o de tornar endarrere, o de desviar-nos de la ruta. El qui enyora el passat dóna l’esquena a la meta. El qui es desvia, perd l’esperança d’arribar. És millor ser un coix en el camí que un bon corredor fora d’ell”.

31

I l’altre aspecte, molt revelador per al nostre temps i per a oferir sempre el diàleg: les estimulants paraules de Benet XVI als voltants del Nadal del 2009 amb el que ha anomenat l’*atri dels gentils*: “Crec que l’Església hauria d’obrir també avui una espècie d’*atri dels gentils*, on els homes puguin entrar en contacte d’alguna manera amb Déu sense conèixer-lo i abans que hagin trobat l’accés al seu misteri, al servei del qual està la vida interna de l’Església.”

“LA NECESSÀRIA QUALITAT ESPIRITUAL”

Encara no fa un any, l’octubre de 2012, en el seu Missatge per al nou curs pastoral, el bisbe Joan Piris, després de fer memòria del camí recorregut i “amb fidelitat a la nostra condició de pelegrins en el temps” uneix dos aspectes que hauran de ser progressivament una mateixa realitat: *acció pastoral* i *vida interior*. Parlar ara de “la necessària qualitat espiritual” és posar l’essència que assegurí

el creixement humà i cristià integral i treballar per la seva unitat interior i per la seva transparència testimonial.

Quan en alguna altra ocasió ja s'ha dit allò tan conegut d' "unitat en allò que és necessari, llibertat en allò que és dubtós, caritat en tot", hauria de constituir el nucli d'una vertadera espiritualitat. Per això, demana als fidels cristians de Lleida "no tancar-se de manera defensiva i inflexible en les pròpies posicions i fomentar amb perseverança i humilitat més diàleg, més capacitat d'escolta, més recerca en comú".

Fixant-se en el camp de l'acció, diu que "les iniciatives pastorals necessiten d'una qualitat espiritual que els doni el vertader sentit evangèlic". I fa aquesta crida: "Intentem viure una espiritualitat atenta als signes dels temps i encarnada en els esdeveniments de cada dia. No tindria molt sentit un plantejament doctrinal separat de la vida de les persones, insensible als seus goigs i esperances, a les seves tristesses i angoixes. Sabem que hem de viure-les en la pròpia carn perquè no hi ha res de veritablement humà que no trobi ressò en el cor d'un cristià" (cf. GS, 1). Cal mirar-ho amb deteniment i atenció.

En un *primer* apartat, presenta tres esdeveniments eclesials, coincidents i complementaris:

- 1) El 50è aniversari del Concili Ecumènic Vaticà II.
- 2) L'Any de la fe.
- 3) el 150è aniversari de l'Acadèmia Bibliogràfica-Mariana de Lleida.

En un *segon* apartat, quatre elements nuclears de l'*aggiornamento* del Concili Vaticà II:

- 1) Una nova manera d'entendre's l'Església a si mateixa i la seva relació amb el món.
- 2) Les constitucions, decrets i declaracions del Concili.
- 3) La recepció del Concili Ecumènic Vaticà II (1962-1965).
- 4) El Concili Provincial Tarraconense (1995).

L'aportació d'aquest darrer esdeveniment que és el Concili Provincial Tarraconense pot molt bé resumir tot l'esperit reno-

vador que al llarg d'aquests darrers cinquanta anys ha viscut el conjunt de l'Església i, especialment, a casa nostra. De tots els elements que el constitueixen, deixo constància citant una de les referències que fa el bisbe Joan i que crec que resumeixen l'esperit del moment i que segueix essent vàlid avui, més que mai.

Em refereixo al fet que entén per *evangelitzar*, aspecte que, al meu parer, connecta totalment amb “la necessària qualitat espiritual”, ja que és un acte de fe en l'acció de l'Esperit: “Evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'escalf de l'Esperit; és establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, puguin trobar-se amb Déu. Evangelitzar és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada, experiència que està intrínsecament lligada a l'amor als germans i, per tant, a aquella opció preferent pels pobres i per la justícia que fou distintiu del Messies Jesús” (CPT, 1d).

Crec que en aquest Missatge “La necessària qualitat espiritual” el bisbe Joan posa les bases de tot el que s'intenta en l'acció pastoral i que en el recorregut fet hi pot trobar el seu compliment. Sempre serà vàlida la insistència: “se'ns demana redescobrir el cor de l'evangelització, és a dir, l'*experiència de la fe cristiana*: la *trobada amb Jesucrist*, l'esdeveniment que constitueix el nucli central de la fe cristiana.”

33

La missió de l'Església consisteix en l'anunci i la transmissió de l'Evangeli que, en última instància, s'identifica amb Jesucrist. La humanitat d'avui té necessitat de sentir les paraules de Jesús “si coneguessis el do de Déu” (Jn 4,10), perquè fessin sorgir el desig profund de salvació que hi ha en cada persona: “Senyor, dóna'm d'aquesta aigua, perquè no tingui més set” (Jn 4,15).

L'Església ha de ser l'àmbit en el qual ja ara es realitzi aquesta experiència de Déu. Parlar de nova evangelització és referir-se a aquest nou impuls espiritual, d'aquest moviment de conversió que l'Església es demana a ella mateixa, a totes les seves comunitats, a tots els seus batejats.

La invitació que fa a tota la diòcesi per tal d'adquirir la necessària *qualitat espiritual* és amb aquests termes:

- 1) Vetllar per la maduresa humana integral.

- 2) Reviure la fe cristiana.
- 3) Cuidar la Fraternitat eclesial.
- 4) Un repte permanent: arribar a ser sal de la terra i llum del món (Mt 5, 13-16).

I, tot això, proposant algunes mediacions per a créixer en la *qualitat espiritual*:

- 1) La Crida a la santedat de vida i la Pregària o la primacia de la Gràcia.
- 2) Les crides personals: “*Vine i segueix-me!*”
- 3) Un impuls missioner renovat i creatiu.
- 4) Promoure experiències de “Lectio divina” i “Lectura creient de la realitat”, entre d’altres.
- 5) L’experiència de comunitat eucarística i el signe comunitari de la fe.
- 6) Fer créixer les Unitats de Pastoral en nombre i qualitat.
- 7) Fomentar la qualitat espiritual i la fidelitat evangèlica en la tasca de les quatre àrees de cooperació: *Acció caritativa i social; Litúrgia i Espiritualitat; Gaudium et spes; Formació.*
- 8) Continuar aprofundint els objectius dels anys anteriors: iniciació cristiana i presència de l’Església en la societat.

En l’Any de la fe, la invitació a viure aquest do i a motivar-ne la resposta i, fent-se ressò dels qui ja en són testimonis i s’hi han jugat la vida, és el que corona la conclusió d’un missatge pastoral adreçat a l’Església de Lleida i a tants homes i dones de bona voluntat. En cada moment d’aquesta reflexió, que per a mi ha estat un vertader regal de Déu conèixer-la, anava dient en el meu interior: quin programa!, i pensava: que bé quan els cristians *fem olor de Pastor* perquè sabem a qui seguim, Jesús, i, enamorats d’ell i estimant tots aquells en els quals s’hi vol veure representat, els qui tenen fam i set, els despullats, els malalts, els tancats a la presó, els perseguits perquè el segueixen..., un es veu recompensat per l’amor de Déu que Jesús ens ha fet arribar. Realment podem dir: *hem cregut en l’amor de Déu* i ens sentim enviats a donar-lo

a conèixer *estimant com Jesús ens estima*, que així coneixeran que som deixebles seus.

Sempre he cregut que *la pastoral és autèntica si ens fa amics*, si ens apropa per a compartir una mateixa missió rebuda del Senyor, donar a conèixer la seva Persona i el seu Evangeli. Tan fàcil que seria si això fos assumit com el més essencial en la nostra vida. I ho és! Tractem que ho sigui de veritat!

El bisbe Joan Piris, germà meu en l'episcopat i amic, és un testimoni que tot això és possible. Dels seus anys de cristià, de sacerdot i de bisbe, n'estem rebent una herència valuosa que no es mesura amb diners ni amb cap compensació material, sinó únicament amb el do d'estimar, de viure amb senzillesa l'Evangeli, de ser persona de bon tracte i d'anar donant la vida, com ho fa, també enmig d'incomprensions, però sempre amb la coherència fidel del qui es dona amb generositat. Sap molt bé —com diu Benet XVI a l'encíclica *Déu és amor*— quin és el programa del cristià, el programa del bon Samarità, el programa de Jesús, sap que és “un cor que veu”, un cor que veu on es necessita amor i actua en conseqüència (31b).

35

Potser el que més abunda en la proposta pastoral que contenen aquestes cartes i missatges del bisbe Joan Piris és precisament això: *acció pastoral, servei, comunitat, pregària*. Amb la mirada fixa en Déu i en el seu Fill, Jesucrist, confiant sempre amb l'Esperit, però amb els peus ben a terra, arrelats allà on som per viure i comunicar-hi l'Evangeli. És el que he après i estic aprenent, també amb l'alegria de compartir-ho amb vosaltres.

El papa Francesc ens està demanant molt aquesta “encarnació” entre la gent com a *pastors* i no com a qui va a jornal, vivint i entregant-nos amb *el goig de la unció* i no amb la inèrcia de la funció, posant-nos sempre al servei els uns dels altres, com Jesús. Ens ho deia el Dijous Sant (28-III-2013), especialment a nosaltres, preveres i bisbes: “quan estem en relació amb Déu i amb el seu Poble, i la gràcia passa a través nostre, som sacerdots, mitjancers entre Déu i els homes [...] És bo que la realitat mateixa ens condueixi allà on el que som per gràcia es mostri clarament com a pura gràcia, en aquest mar del món actual on només val la unció

—i no la funció— i resulten fecundes les xarxes tirades únicament en el nom d'Aquell de qui ens n'hem fiat: Jesús.”

I, com a epíleg, al bisbe Joan, el meu agraïment i la meva més cordial felicitació en el cinquantè aniversari del ministeri sacerdotal i els anys que inclouen també de ministeri episcopal i, sobretot, la meva pregària perquè el lema episcopal que va escollir “Perquè tinguin Vida”, com he dit al començament, sigui sempre en bé del ramat que li ha estat confiat. Per això, vull acabar amb aquesta pregària de l'Església que ens inclou a tots:

Oh Déu, vós ens heu ensenyat que els ministres de la vostra Església no han de voler ser servits, sinó estar al servei dels germans. Feu-nos actius i diligents en l'acció, humils en el servei i constants en l'oració.

† Sebastià TALTAVULL ANGLADA

Bisbe auxiliar de Barcelona

11 de maig de 2013

Festa de Sant Bernabé, apòstol

III

**Cartes pastorals de Mons. Joan Piris,
bisbe de Lleida**

1. Entre tots i per al bé de tothom

1.1. INTRODUCCIÓ

És evident que el cristianisme ha estat un gran bé per a la història de Lleida. Ha beneficiat les nostres terres, la nostra gent. Ens ha proporcionat criteris per actuar, raons per millorar, per estimar, per perdonar. Com Mons. Ciuraneta escrivia l'any 2003, en iniciar el nostre esplèndid projecte editorial "Arrels Cristianes de Lleida": "molts dels nostres valors més preuats (l'afirmació, per exemple, de la dignitat de la persona humana, de la seva promoció integral, el valor de la raó, de la solidaritat, de la llibertat, de la democràcia, o el mateix Estat de Dret) s'han nodrit, han crescut i s'han conformat a redós dels valors fonamentals del cristianisme, que l'Església, amb el seu maternal magisteri, ha sabut anar incorporant, al llarg dels segles, en el teixit de la nostra cultura occidental."

39

Per això, després d'un any entre vosaltres i sentint "el goig i la responsabilitat de fer-vos arribar el missatge de Crist",¹ mirant les arrels cristianes de la diòcesi de Lleida i descobrint que la nostra Església és viva, fecunda i acollidora, jo mateix vull lloar el Bon Déu per "la vostra fe activa, el vostre amor incansable i la vostra esperança constant en nostre Senyor Jesucrist" (1Te 1,3). I felicito tots aquells que a la nostra diòcesi s'esforcen per actualitzar la seva fe procurant fer-la adulta. Perquè l'adhesió a la fe cristiana serà sempre una opció lliure per Jesucrist i, com més conscient i madura sigui, més sòlida serà la identitat del deixeble de Crist. No tingueu mai por de plantejar-vos interrogants, que no és deixar de creure, sinó tenir ganes de creure més i millor.

1. Cf. Concili Provincial Tarraconense, Resolució 1a.

La paraula “tenacitat” que emprà sant Pau, altres la tradueixen per aguant o perseverança enmig dels obstacles i de les adversitats, perquè abandonar-se activament i confiadament a Déu és allò que dóna consistència a la nostra vida. És un abandó (experiència) filial en la seguretat de l’amor del Pare cap a la casa del qual ens dirigim, sostinguts per la certesa de la seva fidelitat a les promeses. En elles i en el seu poder descansa la nostra esperança, i en la Bíblia està clar que Déu les compleix (vg. Abraham, Moisès, l’Èxode). L’alliberament de Déu, promès, és un fet històric, realitzat. Els profetes han estat missatgers d’esperança. A la Sagrada Escriptura en tenim molts, de missatges.

Però l’esperança no és una actitud que s’adquireix amb voluntarismes o gimnàstica espiritual, sinó passant perills i problemes greus dels quals només ens en podem sortir per gràcia de Déu (cf. Fl 4,13; Rm 8,23-24). L’esperança comença allà on les forces humanes fracassaren i on ens salvà la bondat de Déu. Avui ens calen més que mai cristians “provats i esperançats” que ens siguin un referent, com ho és de fet per a tots nosaltres el jove lleidatà Beat Francesc Castelló i Aléu, un cristià capaç de dur fins al final una vida coherent amb la seva fe i donar-ne el testimoni suprem de morir pel Crist: “Sí, soy católico. Si es un delito confesarse católico, acepto de buena gana ser delincuente. La mayor felicidad de un hombre, en este mundo, es la de morir por Cristo.”

Des d’aquests plantejaments, allò que vull demanar a cadascun dels membres d’aquesta estimada Església Particular de Lleida és una mirada esperançada a la nostra història de cada dia. Una mirada sempre fonamentada en la lectura creient de totes les experiències que hàgim de viure en aquesta “nova època” en la qual n’hi ha que se senten descol·locats.

És cert que “existeix la temptació de tancar-se, amb actitud de resignació davant la dificultat d’entrar en diàleg amb la societat actual; molts estan desanimats en l’assaig de noves vies d’evangelització, amb el perill de tancar-se en l’intimisme o en petits grups de compensació” (Mons. Fisichella). Però també hi ha

molta gent que busca i viu valors evangèlics. Busca fars que els guiïn i un d'aquests fars és l'esperança cristiana.

Com ens deia Benet XVI en la seva primera encíclica: “Hem cregut en l'amor de Déu: així pot expressar el cristià l'opció fonamental de la seva vida. No es comença a ser cristià per una decisió ètica o una gran idea, sinó per l'encontre amb un esdeveniment, amb una Persona que dóna un nou horitzó a la vida, una orientació decisiva.”² I Olegario González de Cardedal feia aquest comentari: “La afirmación esencial del cristianismo es que Dios ha descendido hasta el hombre, ha compartido su destino, ha gustado su pasión de existir y así se le ha revelado como amor (...) capaz de pasión y compasión, de amor y dolor con los humanos y por los humanos.”

A això estem cridats —i capacitats— els cristians, a “ser signe” (sagrament) d'aquest amor; a fer veure que és possible estimar a l'estil de Déu, a l'estil de Jesús, amb un amor com el seu: total, únic, oblatiu, definitiu, fidel, fecund i responsable. No és aquesta una manera il·lusionant d'entendre la vida?

1.2. TRACTEM DE VIURE EL PRESENT OBERTS A DÉU

La meva crida és a estar atents a les diferents manifestacions de Déu i viure vigilants, compromesos i amb coherència, lluitant confiadament en la construcció d'un món segons el projecte diví i buscant Aquell que ens atreu cap a la plenitud de l'existència en Ell. Sense evadir-nos d'un passat que ja no ens pertany o d'un futur que encara no existeix, tot i que està obert a la nostra creativitat.

El Concili Vaticà II va tenir especial interès a refutar l'acusació que la religió era l'opi del poble subratllant que la vivència de la fe en les promeses de Déu i la vivència de la caritat porta els cristians a comprometre's en la construcció d'un món digne de l'home.³ En el nostre món científic i tècnic, l'esperança no

2. Cf. “Deus Caritas est”, 1.

3. Cf. Concili Vaticà II, *Gaudium et Spes* 34.38-40.43.

és únicament l'expectativa de la plenitud futura, sinó també el *compromís d'accelerar el desenvolupament de la història* cap a aquesta “plenitud”.

Per això, tinguem el coratge de superar els temors, conscients de la presència de l'Esperit entre nosaltres. Aquesta actitud és la pròpia d'aquell que viu segons l'Esperit, més encara, només amb aquesta actitud l'Esperit renova totes les coses. Déu ens ha promès el Regne com un do i, a la vegada, com una tasca, una missió: hem de contribuir a l'aparició d'allò que esperem. No podem esperar que les coses se'ns donin fetes. Hem de posar els mitjans i, d'alguna manera, provocar els esdeveniments “*suaument i amb respecte*” (1Pe 3,16) per tal que es faci realitat allò que esperem.

Per a nosaltres el fonament definitiu de l'esperança és un fet: Jesús ha ressuscitat. Allò que ha esdevingut en el Crist també ens passarà a nosaltres. Estem cridats a confiar en l'amor de Déu i a abandonar-nos completament a Ell, “*esperant contra tota esperança*” (Rm 4,18). I com que el temps de l'esperança és temps de pregària, la manera de cultivar-la és espiritualitzar-la mantenint-nos en actitud orant: “*Vine, Senyor Jesús!*” (Ap 22,20).

1.3. “FARÉ UNA NOVA GESTA, QUE JA COMENÇA A DESPUNTAR. NO US N'ADONEU?” (Is 43,19)

L'Església ha tingut èpoques de desencantament... però mai no ha faltat gent positiva, decidida a transformar-nos allò negatiu en positiu: grans sants reformadors, nous corrents d'espiritualitat, orientats a la reforma, a la conversió i al creixement. Ara que comencem de nou un curs pastoral (2009/10), el Senyor continua convidant-nos a una esperança activa que desperti actituds confiades alliberades de prejudicis i carregades de fe en l'amor que Déu ens té i que hem experimentat en Jesús.

En efecte, per a nosaltres la qüestió de Déu no se'ns planteja en termes abstractes. Nosaltres creiem en el Déu de Jesucrist, en el Déu Pare que, en Jesús, es manifesta com a amor incondicional a l'home, com a principi de vida i de fraternitat, com a font de llibertat i esperança sense fronteres. No com un fre sinó

com a plenitud. Esperem perquè creiem en Jesús mort i ressuscitat. En Ell, Déu ha vingut, ve i vindrà al nostreencontre.

I, per això, nosaltres ens atansarem als altres per tal d'ajudar-los a despertar les esperances que porten dins el cor, com Jesús s'apropa als cecs, coixos, leprosos, malalts de tota mena, pecadors... i els diu que si volen poden curar-se i els obre a l'esperança i els convida a fer camí amb Ell. Tots els deixebles de Jesús estem cridats a cultivar i a viure aquesta esperança en el Senyor i a anunciar, amb paraules i amb la vida, l'Evangeli de l'esperança. Estem cridats a viure l'encant i la il·lusió de "*l'amor primer*" (Ap 2,4).

Però l'esperança cristiana no és una autosuggestió o una consolació per a suportar les penes de cada dia, sinó que orienta, il·lumina i eixampla totes les esperances humanes (cf. Rm 15,13). Tant de bo que l'Esperit Sant ens ompli d'esperança per a resoldre problemes afrontant les nostres debilitats i limitacions. Malgrat tot, podem dir com E. Fromm: "De vegades no tinc cap raó per a l'optimisme, però la meua esperança augmenta dia a dia."

Sabent per experiència que l'ésser humà no s'assacia mai, i que tants germans nostres viuen bevent en "*cisternes esquerdades*" (Jr 2,13) tractant d'apagar la set d'infinít que tots portem al cor, hem d'intentar promoure allò definitiu injectant esperança al nostre voltant i donant motivacions vàlides. Aquesta és l'obra revolucionària a la qual Jesús crida els seus seguidors: ser "*testimonis creïbles*" d'aquesta plenitud a la qual constantment tendim, sabent que "el hombre sin Cristo no encontrará la clave de su existencia e irá buscando el infinito entre realidades creadas que no lo son. El hombre está creado para el infinito y, en este mundo, el infinito es Cristo encarnado."⁴

Certament, la realitat que ens envolta és molt plural i ho hem de tenir en compte, aprenent i practicant la pedagogia de Jesús per arribar a poder compartir des del seu interior tantes històries de germans nostres que van conversant pel camí de la vida buscant i fent-se preguntes, com aquells dos d'Emaús (cf. Lc 24,13-35). Això ens demana saber *caminar al seu pas*, amb discreció i respecte, sen-

4. SAYÉS, J. A., *Teología para nuestro tiempo*, San Pablo, Madrid 1995, p. 168.

se envair ni imposar. I també aprofundir i purificar la nostra pròpia fe i esperança i plantejar-nos les formes del nostre testimoniatge cristià, procurant presentar testimonis i experiències salvadores, de paraula i d'obra, que progressivament portin al retrobament.

En l'Església —també a la nostra diòcesi— es multipliquen les iniciatives de reflexió, formació i renovació en tots els àmbits: hi ha institucions i persones molt valuoses entre el clergat diocesà i els membres de vida consagrada, i també en el món dels laics tenim moltes persones que viuen la seva fe amb entusiasme i assumeixen responsabilitats i feines amb generositat; hi ha inquietud pastoral i no falten grups de revisió de vida, de presència i d'acció pública dels catòlics en els diferents ambients.

Gràcies a Déu, avui, abunda el voluntariat i, en moltíssims casos, les persones que més durament i sacrificadament treballen contra la malaltia, la marginació, la misèria, la ignorància i altres formes d'esclavitud, són gent d'Església que viu en relació profunda amb l'Esperit de Jesús de Natzaret, i es lliura amb la humilitat del *lleuat*, que desapareix sense deixar rastre, oblidant-se de si i treballant de costat amb tots els qui persegueixin els mateixos objectius primordials i reconeixin i respectin la dignitat i la llibertat de la persona.

És innegable, doncs, la vitalitat de l'Església que es manifesta en els compromisos diaris de molts cristians que viuen la fe en la seva vida matrimonial i familiar, professional, social, cultural, sindical, política i religiosa i en nombroses iniciatives d'acció caritativa i social.

Aquesta vitalitat apareix d'una manera especial en l'existència d'algunes institucions eclesials amb presència pública destacada, significativa i reconeguda en la nostra societat com, per exemple, Càritas, Mans Unides, Missions, Pastoral Penitenciària, Justícia i Pau, Pastoral de la Salut, i en l'ingent treball dels missioners (sacerdots, religiosos i laics) estalonats en la seva feina per tantes associacions i ONG catòliques, i tantes persones de bona voluntat.⁵

I, juntament amb els qui es confessen obertament cristians, hi ha una gran quantitat de persones que van néixer i créixer en l'Església però que ara ja no se senten ni dins ni fora i tenen dret a la nostra atenció i cura pastoral. I igualment, els cada dia més nombrosos adults que demanen els Sagraments de la Iniciació cristiana. És un fenomen esperançador perquè suposa el descobriment de Jesucrist i del valor humanitzant de la fe i de la mateixa integració en l'Església.

L'imperatiu permanent per a tots els cristians és, doncs, trobar camins de "*presència transformadora*" en els nostres ambients, promovent iniciatives per tal que la gent pugui experimentar que la proposta salvadora de Jesús aporta "sentit" a les diferents experiències de la vida i a la mateixa vida. I això, donant testimoni d'una manera senzilla i posant-se al "*nivell dels humils*" (Rm 12,16).

Continuem, doncs, donant-ne testimoni i eduquem les joves generacions per tal que descobreixin i practiquin aquells valors que transcendeixen les utilitats immediates: l'honradesa, la sinceritat, la pau, la convivència, la gratuïtat, l'oblit de si mateix en favor dels altres...

45

El criteri serà sempre fer les coses "*Entre tots i per al bé de tothom*". I, sobretot, "*per al bé dels últims*", dels oblidats, dels marginats, de les "*noves pobreses*".

1.4. FER-SE "PETITS" PER ADQUIRIR LA SAVIESA VERITABLE

T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als petits aquestes coses que has amagat als savis i entesos (Mt 11,25 ss).

Quan Jesús diu: "*aquestes coses*"..., està parlant del pla que Déu vol realitzar en nosaltres i entre nosaltres, revelació que, segons Ell, únicament es fa a qui està disponible per a rebre-la, als "*petits*" i no als "*savis*" i autosuficients, no als qui estan plens de si mateixos; no als qui presumeixen de la seva intel·ligència i estan més que satisfets de "*la seva*" veritat i del "*seu*" bé que, naturalment, identifiquen sempre amb allò que "*els apeteix*", com diuen ara. Aquests no poden buscar "*la Veritat i el Bé*" objectivament. És més, els rebutgen perquè senten que contradiuen frontalment els seus desigs que per res estan disposats a deixar-se interpel·lar.

Estan exclosos, doncs, els qui tenen el cor endurit, com els fariseus de tots els temps (Mt 13,14-15). Estan exclosos els “savis”, la “saviesa” dels quals s’identifica amb la mentalitat d’aquells que presumeixen en tota circumstància de saber fer, saber viure, saber gaudir, saber dominar, saber enriquir-se, saber escalar llocs a costa de qui sigui (a Espanya es va fer famosa l’anomenada “cultura del pelotazo”).

La Bíblia, en canvi, diu que la saviesa veritable és la que condueix a viure segons el projecte de Déu (Jm 3,13-18; Ga 5,22-23), i és concedida als “petits”, als humils, als pobres de Déu, als qui se saben fràgils, és a dir a aquells que, sentint-se necessitats, estan oberts a la Veritat i al Bé, manifesten desigs de conèixer-los i utilitzen la seva intel·ligència per a buscar-los sense presumir de si mateixos i demanant llum a aquell que és la Llum. A aquests se’ls concedeix “la saviesa amagada en el disseny de Déu: des d’abans dels temps ell l’havia destinada a ser la nostra glòria” (1Co 2,7); “la saviesa de Déu, segons el pla etern que ha dut a terme en Jesucrist el nostre Senyor” (cf. Ef 3,10-11).

Atrevim-nos a posar-nos en la fila dels petits, dels enamorats de Jesús amb totes les seves exigències i amb totes les seves conseqüències.

1.5. FER “VEURE” EL CRIST

Vivim un canvi d’època que està afectant-ho tot i a tots: persones, grups, institucions socials, culturals, polítiques, religioses. Com a Església, *tots* estem cridats a mirar els “*signes dels temps*” que sempre són signes de l’acció de Déu en la història humana.⁶ En la nova cultura que ens envolta, els cristians tenim davant una tasca ineludible: anunciar la fe que professem i fer-ho de manera creïble per als altres.

Us convido a assumir les nostres realitats amb sinceritat però també buscant respostes amb responsabilitat, gradualment i pro-

6. Cf. GS 4, 11, 26, 44.

gressivament. “Els homes del nostre temps demanen als creients d’avui no sols parlar del Crist, sinó en certa manera fer-lo veure... El nostre testimoni seria, a més, enormement deficient si nosaltres no fóssim els primers contempladors del seu rostre” (NMI, 16). Per això, avui i sempre, la pregunta de Jesús segueix ressonant i esperant respostes precises. Uns diuen això, altres diuen allò, però “*i vosaltres, qui dieu que sóc?*” (Mt 16,15ss). La pregunta que ens hem de fer serà sempre la mateixa: *Qui és Jesús per a la meua vida?*

Recordem que cap dels qui s’apropen a Jesús no roman indiferent (Nicodem, els deixebles, la samaritana, Zaqueu, la pecadora pública, el centurió, la cananea..., i tots els malalts, pecadors...). Ens podem veure especialment reflectits en alguns personatges de l’Evangeli: *el cec* de Jericó; *el paralític*; *el leprós*; *el jove ric*; *el fariseu* de la paràbola; *Felip* l’apòstol pessimista; els *deixebles d’Emaús*; *el Pere de la Passió*. Es tracta de *trobar-se amb el tresor i la perla de valor immens que és Jesús*.⁷

Jesús és Déu vivint la nostra vida humana, Déu compartint la nostra existència dèbil de criatures, “con-vivint” i assumint tot allò que és nostre. Ha elegit la “debilitat”, el camí d’allò petit, no el camí dels senyals aparatosos que obliguen a creure per la seva evidència. Sant Pau ho qualifica com el “*misteri de la pietat*” de Déu (1Tm 3,16) davant la incapacitat de l’home. Ho havia dit el mateix Jesús: “*sense mi no podeu fer res*” (Jo 15,5).

Seria bo de proclamar novament i fent pregària: “T’enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als petits tot això que has amagat als savis i entesos” (Mt 11, 25).

1.6. EL QUE JO DEMANO A L’ESGLÉSIA DE LLEIDA

1.6.1. El que no és assumit no és redimit

El Concili Vaticà II, quan es refereix a la nostra encarnació en les realitats,⁸ demana assumir “el món de l’altre, o dels altres”

7. Cf. Mc 2,11; 10, 21-22. 46-52; 14, 54.66-71; Mt 8,2; 13, 44-46; 16, 22; 26, 33-35; Lc 18, 9-12; 24, 13-24; Jn 6,7.

8. Cf. *Ad Gentes* 10.

i assumir allò assumible com va fer-ho Jesús, que “sense deixar la condició divina va fer-se un de tants actuant com un qualsevol” (cf. Fl 2,6-7) però ens deixà un senyal ben clar com a criteri d’encarnació: el pessebre: “això us servirà de senyal” (Lc 2,12), una condició de pobre que l’acompanyà fins a la creu. Va assumir la condició humana amb la pobresa dels servents (cf. Fl 2,6-8).

Us prego que intentem entrar, vosaltres i jo també, a formar part, amb actituds sinceres, del món dels servents, dels pobres, dels fràgils, dels humils, per als quals Jesús va mostrar durant tota la seva vida una misericòrdia especial. És quelcom que s’ha de convertir en criteri i punt de revisió contínua de la nostra presència com a Església en el món.

Sense oblidar que, ja des del pessebre de Betlem, el Senyor també s’orienta als allunyats (cf. Mt 2,1-12), i el mateix evangeli de Mateu acaba posant en boca de Jesús una crida a la missió (cf. Mt 28,19). Això és un qüestionament permanent per a nosaltres i una invitació a dedicar temps, interès i mitjans als germans més o menys no creients que ens envolten.

1.6.2. Un component necessari: la Comunió eclesial

Penso que també ens cal a tots tornar a descobrir el valor de l’eclesialitat. Ho trobo particularment necessari sobretot per a aquells que pateixen per no poder sintonitzar totalment amb algunes posicions o maneres de funcionar de la nostra Església...

Podem afrontar els fets de moltes maneres, però és important fer-ho convertint-nos més profundament a l’evangeli, ajudant a obrir camins cap al futur i procurant que les respostes no siguin ni expressió d’una actitud de resignació ni una actuació de fets consumats.

Hem de fer possible una experiència eclesial (i una organització eclesiàstica) que afavoreixi una nova iniciació cristiana més personalitzada i faciliti viure l’experiència de fraternitat més viva i solidària, en coherència amb la visió conciliar d’Església-comunió. Hauríem d’arribar a reconèixer vivencialment que la fe cristiana, per obra de l’Esperit de Jesús, neix i creix en l’experiència d’encontre, es viu en comunió i s’universalitza en la solidaritat.

Quan en l'Església parlem de la nostra “vocació i missió”, tinguem en compte també les orientacions del Magisteri que ens demanen oferir de paraula i d'obra una nova imatge del Déu-amor i saber descobrir la vida como una veritable vocació, proposant una nova evangelització centrada en la gratuïtat. I professar l'espiritualitat de comunió i la globalització de la solidaritat, potenciant el valor profètic de la caritat pastoral.⁹

Tot això demana tornar a les fonts originàries de la pròpia vocació i de la pròpia resposta i comprometre's cada vegada més amb la formació permanent en totes les edats.

1.6.3. Intentem ser una Església “samaritana”

Tot i que al Concili Vaticà II l'Església és anomenada de diferents maneres¹⁰ i el Papa Joan XXIII la va anomenar “*Mare i mestra*”, avui parlem sovint d'Església “samaritana”.

Des d'aquest plantejament dirigeixo també una paraula a la societat de la diòcesi de Lleida en general, perquè, en la línia de la *Gaudium et Spes*, nosaltres volem compartir *els goigs i les esperances, els plors i les angoixes de les dones i homes de les Terres de Ponent. Des del seguiment de Crist, estem al servei de tothom, però especialment dels pobres i els exclosos, i volem que l'Església sigui casa oberta, on tothom hi pugui trobar aquell recer que ajudi a desenvolupar una vida amb “sentit”*.

49

Joan Pau II ens demanava apostar per l'amor sincer, actiu i concret amb cada ésser humà de qui parla el Senyor: “Aquesta pàgina (Mateu 25) no és una simple invitació a la caritat, és una pàgina cristològica, que il·lumina el misteri de Crist. Sobre aquesta pàgina, l'Església comprova la seva fidelitat com a Esposa de Crist, no menys que sobre l'àmbit de l'ortodòxia” (NMI 49).

Potser avui hi ha molta gent ferida per tants motius que necessita veure una Església compassiva i misericordiosa. Així donarem

9. Cf. *Evangelii Nuntiandi* i *Populorum Progressio* (de Pau VI); *Sollicitudo rei socialis* i *Novo Millennio Ineunte* (Joan Pau II); *Deus Caritas est* (Benet XVI).

10. Cf. LG 6.9ss.

esperança i farem present l'encàrrec del Senyor repetint allò que va fer Ell: veure, apropar-se, compadir-se... i curar.

Només podem evangelitzar estimant i aquesta caritat feta misericòrdia és un llenguatge que tots entenen tan bon punt el senten i sabem que aquest tipus de caritat és molt abundant al si de la comunitat eclesial, encara que no fa soroll (*perquè la mà drete no ha de saber allò que fa l'esquerra*), i que són innumbrables les accions i les iniciatives gratuïtes d'amor.

La litúrgia de l'Església diu que el mateix Déu mai no manifesta tant el seu poder com quan exerceix la misericòrdia (cf. *oració col·lecta, diumenge 26 del Temps ordinari*) que de cap manera és signe de debilitat, i també Maria de Natzaret arriba a proclamar que la misericòrdia de Déu passa a nosaltres de generació en generació, perquè tots tenim un Pare “ric en misericòrdia” i lleial que ens espera. El mateix Jesús, presència històrica i acció de la misericòrdia del Pare Déu, ha proclamat una benaurança per als misericordiosos (Mt 5,7) i quan envia els seus ho fa amb un doble encàrrec: *Anuncieu la bona notícia del Regne i cureu malalts* (Lc 10,9; Mc 16,20), presentant-ho com a signe de la seva identitat messiànica, juntament amb la unció de l'Esperit (cf. Lc 4,18-19).

50

Des d'aquest plantejament, consideraria convenient que “contempléssim” moltes vegades i a fons (veure, mirar, admirar, reconstruir mentalment i de cor) la Bona Notícia de l'Encarnació, deixant-nos transformar i intentant percebre el seu impacte: de segur que veurem les coses d'una manera nova.

1.7. GERMANES I GERMANS, AMUNT ELS CORS

Han passat més de 40 anys des de la conclusió del Concili Vaticà II i 15 del nostre Concili Provincial Tarraconense i encara l'espiritualitat dominant, en molts, segueix essent massa individualista, de petit grup o privada (“meva”), tot i que també hi ha un punt de llum que hem de valorar: augmenta l'acceptació de l'Evangeli i la Bíblia com a referència fonamental comuna i l'experiència del diàleg com a base comunitària.

Si volem viure l'Espiritualitat de comunió, podem recordar que Joan Pau II parla de “mirada del cor sobretot cap al misteri

de la Trinitat que habita en nosaltres”; de “sentir el germà com algú que ens pertany; de veure abans que res tot allò que hi ha de positiu en l’altre, per a acollir-lo com un do per a mi”; de “saber donar espai al germà” (NMI 43), etc.

Únicament amb aquesta espiritualitat podrem contribuir a integrar les diversitats en l’Església amb un procés educatiu de fe, amor i esperança, no confonent-la amb el subjectivisme superficial d’una espiritualitat intranscendent, sinó intentant viure-la com “una espiritualitat encarnada a l’estil de l’Evangeli, que uneix profundament la professió personal de fe (creure), amb la vivència comunitària de la fe (viure i celebrar) i amb la professió pública d’aquesta mateixa fe.”¹¹ Sempre serà bàsic cuidar la dimensió orant i celebrativa de l’existència cristiana (cf. Ac 2, 42-47).

1.7.1. Viure la comunió per a ser un signe i un instrument de l’acció transformadora de Déu en el món

Quan llegim que “la multitud dels creients tenien un sol cor i una sola ànima” (Ac 4,32), podem experimentar una gran admiració i una certa enveja de la situació de la primera Església, perquè avui tenim consciència de la diversitat de maneres de pensar i de sentir dels creients i dels diferents grups cristians. Tanmateix, més enllà de les diferències intuïm el misteri que ens manté units en una mateixa fe, com a membres del Cos de Crist que és l’Església. Aquest és precisament el misteri de l’Església: misteri de comunió. La comunió amb els altres creients és el fonament que fa possible la nostra fe i la nostra vida cristiana, que no serien autèntiques fora de la comunió.

Quan recordem les paraules de Jesús: “Estimeu-vos els uns als altres. Tothom coneixerà que sou deixebles meus per l’amor que us tindreu entre vosaltres” (Jn 13,34-35), pensem: què cal fer per aconseguir o mantenir la comunió?, quines són les exigències de la comunió eclesial?; ens hauríem de preguntar també: quina acció és la que Déu realitzarà en el món per mitjà de la nostra comunió? Volem esbrinar les condicions per a sentir-nos part de

11. XC Asamblea Plenària de la CEE, 22 de novembre de 2007.

la comunitat i potser no valorem el fet de viure la comunió com a signe i instrument de l'acció transformadora de Déu en el món.

Déu no ens crida per separat a ser creients per després reunir-nos en comunió, sinó que la comunió és el marc de la crida de Déu en el qual la fe de cadascú de nosaltres pren una forma i un sentit concrets. La fe ens compromet en una mateixa tasca: viure en comunió amb Déu i els germans i crear comunió. Aquesta és, a més, la millor manera de manifestar la seva presència entre nosaltres per a la salvació del món.

Llegim reposadament els capítols 14 al 17 de l'evangelí de Sant Joan, “escoltant i compartint” en actitud orant, i descobrirem la profunditat i actualitat del que significa per a nosaltres.

Com a síntesi contemplem aquest text: “Pare, jo no em quedo més al món. Però ells s’hi queden, mentre que jo vinc a tu. Pare sant, guarda’ls en el teu nom, el nom que m’has donat, perquè siguin u com ho som nosaltres. No prego només per ells, sinó també pels qui creuran en mi gràcies a la seva paraula. Que tots siguin u, com tu, Pare, estàs en mi i jo en tu. Que també ells estiguin en nosaltres, perquè el món cregui que tu m’has enviat. Jo els he donat la glòria que tu m’has donat, perquè siguin u com nosaltres som u. Que jo estigui en ells i tu en mi, perquè siguin plenament u. Així el món reconeixerà que tu m’has enviat i que els has estimat a ells com m’has estimat a mi” (Jo 17,11.20-23).

L'Església, en cada època i lloc, fa de la seva vida una expressió actualitzada de les actituds, gestos i paraules de Jesús per tal de crear comunió al seu voltant, però la comunió en l'Església no és quelcom abstracte; és una realitat concreta que es viu i es percep al si de cada comunitat com un teixit de relacions interpersonals en l'experiència compartida de la fe, i en la trobada amb el Resuscitat.

1.7.2. Entre tots i per al bé de tothom

En l'Església hi ha molts carismes, que hem d'agrair perquè són un do i concreció d'una única gràcia: l'Esperit, que no separa ningú del altres ni situa ningú per damunt dels altres. “Les

manifestacions de l'Esperit que rep cadascú són en bé de tots... L'ull no pot dir a la mà: no em fas cap falta. Ni tampoc el cap als peus: no em feu cap falta" (1Cor 12, 7. 21). I tampoc ningú no pot pretendre acaparar l'Esperit ni menysprear o ignorar la seva obra en els altres. L'acció de l'Esperit duu a la col·laboració, a la corresponsabilitat, al diàleg, a la correcció mútua.

Però viure l'experiència de comunió com a do de l'Esperit exigeix corresponsabilitat, una Església corresponsable: *tots som Església i tots fem l'Església*. Tots estem cridats a ser actius, tots estem cridats a aportar alguna cosa, a construir activament l'Església, mai només a rebre.

Tots som corresponsables però no de la mateixa manera ni tots en els mateixos camps. És una corresponsabilitat orgànica i diferenciada, com un cos. Ho diu molt bé sant Pau: en el cos no tots són mans, ni tots són caps.

1.7.3. Corresponsables i complementaris

Per això, amb la intenció de fer-nos instruments més dòcils i disponibles a l'Esperit, caldrà fer feina superant improvisacions i entusiasmes superficials, de manera solidària i corresponsable (superant individualismes, clericalismes i lideratges absorbents) i concretant i distribuint les tasques. Tots (laics, mossens, diaques, membres de la vida consagrada), tots haurem d'anar trobant el nostre lloc en la comunitat eclesial i no ocupar el d'un altre.

No es tracta tampoc de traspasar al laic responsabilitats que són pròpies del ministeri ordenat. La corresponsabilitat exigeix que tots assumim la nostra pròpia responsabilitat. Res d'inhibició, però respectant el carisma dels altres, confiant en ells, no acaparar-ho tot sinó tenir un gran sentit de la mútua complementarietat.

L'Esperit "bufa allà on vol", però nosaltres estem cridats a ser "protagonistes" actius: "*Sigueu fecunds i multipliqueu-vos, ompliu la terra i domineu-la*" (Gn 1,28). Sigueu senyors de la creació i de la vostra història, no us limiteu a suportar-la: col·laboreu a dirigir-la i construir-la.

Per tant, *analitzem la realitat* (cal conèixer i tenir en compte la nostra situació eclesial amb mirada de fe, d'esperança i amor) i tractem també de fer un cert “*diagnòstic*” (contrastant el que hauríem de ser amb el que som realment).

Si no és demanar massa, hauríem de convertir-nos al que podem anomenar “l'espiritualitat de la planificació”¹² que, certament, implica una ASCÈTICA almenys tan dura i exigent com certes penitències corporals.

Planificar la pastoral no és una nova manera de fer les mateixes coses sinó que suposa nous hàbits, noves actituds, noves mentalitats. Exigeix la capacitat de contemplar els fets i els esdeveniments des del punt de vista del futur per a actuar en el present: prospectiva.

Es tracta, doncs, de tenir un projecte (realitat concreta que es desitja i es vol) que encara no existeix de moment però és factible en un futur determinat.

I demana seleccionar objectius (pocs, clars, avaluable i realistes, fixant etapes i nivells coordinats: diòcesi, arxiprestat, parròquia): *què* volem fer, *per què* (motius), *com* (mitjans), *qui* (responsable de fer-ho o de fer-ho fer), *quan* (calendari), *avaluació* (és condició per al creixement i ens ajuda al seguiment verificant resultats i/o actualitzant la programació assumint les noves realitats que s'hagin pogut produir).

Es tracta de practicar la “pedagogia de la participació” creant els mitjans necessaris i demostrant la seva utilitat: els diferents Consells (presbiteral i pastoral, amb informació i consultes a la gent), les possibles Comissions de feina i l'Assemblea —parroquial, arxiprestal o diocesana.

En la pastoral ordinària fem moltes coses i molt variades, però seria bo distingir en la nostra oferta alguns nivells. Per exemple, els “*destinatariis*” (tots o només algun sector?, particulars o grups?, associats o no?, de quines edats?, etc.). No és el mateix servir (cercar d'evangelitzar) a uns o altres. És per això que sol haver

el que en diem “Delegacions”, “Secretariats”, “Departaments”, etc. Agraeixo molt als responsables i equips de les Delegacions i Secretariats Diocesans el servei que estan fent a les Comunitats que és servei de l'Església, a la societat.

“Un excés d'organització pot complicar, però la manca d'organització dona malestar.” Sense oblidar mai la perseverança i constant confiança en l'acció de l'Esperit Sant que, en “els signes dels temps”, ens convida —sempre amb la deguda prudència i respecte— a cercar respostes noves.

1.7.4. L'arxiprestat: àmbit de comunió intraeclesial i plataforma missionera

La comunió es construeix sempre des de la proximitat de les comunitats concretes fins a la comunió de totes en la catolicitat de l'Església Universal presidida per l'Església de Roma, en la qual el ministeri del successor de Pere confirma en la fe els seus germans i arbitra la comunió de tots en la confessió de la mateixa fe. Però l'única manera de viure la comunió en l'Església és la que comença pels més propers.

55

Pot ser una “petita comunitat” en què les persones es coneixen i s'estimen i on la comunió s'encarna de tal manera que quan es perd se sent com un esquinçament dolorós. Sempre mirant de no tenir criteris gaire selectius perquè, per a ser eclesial, ha d'estar oberta als qui vulguin formar-ne part.

El nivell ordinari de la comunitat cristiana és la “parròquia” o “unitat pastoral”, casa de portes obertes al món, llars de fraternitat i tallers de pastoral, on el creient es pot trobar amb tota la riquesa d'allò que l'Església és i, per això, és l'àmbit privilegiat per a la iniciació cristiana. Cèl·lula bàsica de la “Diòcesi” o Església Particular, en què hi ha la plenitud de l'Església local i de la qual reben la seva eclesialitat els nivells inferiors. Congregada per l'Esperit Sant, en ella s'anuncia l'Evangeli i se li respon amb la fe. L'Eucaristia celebrada, i la presidència del Bisbe amb el seu Presbiteri que assegura la continuïtat apostòlica, la veritat de la doctrina i l'expressió de la unitat, són elements que li donen identitat d'Església en un lloc.

En l'Església diocesana, l'Arxiprestat, que és una mediació “opcional”, hauria de ser un àmbit pastoral on es despleguen i conjuguen els esforços de diverses parròquies. Fins i tot el Codi de 1983 el defineix com un grup peculiar que uneix diverses parròquies pròximes per facilitar la cura pastoral mitjançant una activitat comuna.¹³

Per exemple, és en l'àmbit arxiprestal que es podria pensar en conjunt qüestions com les següents: com es promou l'evangelització entre nosaltres? Hi ha “signes” clars d'Església al servei dels altres (acollida i presència, promoció i inserció, assistències múltiples...)? Hi ha suficients —o massa— centres de culte o iniciatives apostòliques en aquest territori? S'hi fa una pastoral sacramental i evangelitzadora correcta? Hi ha oportunitats de catequitzar tothom? Hi ha una orientació missionera en les tasques eclesials que es realitzen en concret?, etc.

- a) *com a espai de comunió eclesial* estaria cridat: a obrir les comunitats “de tot tipus” existents al seu territori a la realitat d'una única Església diocesana; a facilitar l'experiència de la fraternitat sacerdotal ('signe'); a afavorir la pràctica de la corresponsabilitat amb possibles ‘especialitzacions’ i distribució de tasques específiques; a ser àmbit concret de la formació permanent dels seus membres, clergues i laics;
- b) i *com a plataforma missionera*, l'arxiprestat (que almenys en la ciutat és una unitat sociocultural més completa que una sola parròquia): permet racionalitzar la Pastoral (coordinant forces i planificant accions conjuntes); fa possible integrar agents de pastoral supra o extraparroquials, i ajuda a solucionar nous problemes que no poden ser resolts adequadament en l'àmbit parroquial.

Per a tot això s'haurà que fer explícitament un ‘pacte de cooperació’.¹⁴

Elements clau són, necessàriament, l'*Equip de Preveres i el Consell 'representatiu'* de les realitats existents (que, naturalment,

13. Cf. c. 374 & 2 i c. 555 & 1.

14. R. Prat anomena d'aquesta manera l'acord cordial mitjançant el qual es comparteix la planificació, la realització i la revisió del projecte pastoral, ajudant-se mútuament. Cfr PRAT y PONS, R., *Tratado de Teología Pastoral*, Secretariado Trinitario, Salamanca 1995, p. 79.

tindrà els seus límits i al qual no se li ha de demanar més del que pugui donar. Serà suficient que creï les condicions de possibilitat per tal que les Comissions existents —i els Grups actius— s'interrelacionin, creixin en la comunió eclesial i s'obrin a horitzons més amplis).

1.8. UNA PROPOSTA DE TREBALL PER AL CURS QUE COMENÇA

Tenim per endavant uns mesos plens de possibilitats que hem d'aprofitar “*Entre tots i per al bé de tothom*” i treballant amb la convenient creativitat a què ens mourà l'Esperit.

La creativitat té un camp d'aplicació ben ampli: “Crear és *atrevir-se a: trencar amb* ritmes, rutines..., componendes pactades; *vèncer* límits mentals o/i de conducta i la barrera de la comunicació. És *superar* precedents, costums, situacions. És *descobrir (noves)* necessitats, interpretacions, problemes, solucions, capacitats, futurs. És *imaginar* utopies, potencialitats. És *inventar* mètodes, recursos i mitjans, fórmules, vies de sortida, estratègies, alternatives... És *produir* fets, decisions, síntesis noves, rols, actuacions, processos formatius...”¹⁵

57

a) Primera etapa: fins Nadal

Aquests mesos ens donen l'oportunitat de fer una “observació acurada” de la nostra responsabilitat pastoral i elaborar els reptes i els signes d'esperança.

Animo a fer-ho amb “esperit d'Advent” i ben oberts a descobrir la crida de Déu que anirem compartint, convertint-nos més i més al misteri de Betlem.

b) Fins la Pasqua de Resurrecció

Serà un temps d'elaboració dels criteris evangèlics eclesials, aprofundint en la crida de Déu a caminar vers una “Nova Humanitat”.

Ho farem buscant *entre tots* la manera de traduir els criteris en directrius operatives, línies d'acció, discernint la prioritat pastoral del moment present.

15. Cf. Grupo promotor del Movimiento por un Mundo Mejor, materials de treball d'ús privat.

c) La Diada de Pentecosta

És el temps de prendre decisions, des de la confiança plena en el Pare, a la llum del Crist Ressuscitat i amb la força de l'Esperit.

Ho fariem realitzant una Assemblea Diocesana per a celebrar el camí recorregut i optar per una vivència de l'Església que sigui “casa de tots i cosa de tots”.

1.9. CONCLUSIÓ

Vull felicitar-vos a tots per la feina pastoral que feu cada dia i animar-vos a fer el gran esforç que suposa per a tots, també per a mi, arribar a treballar amb “Objectius Comuns” ben precisos, que no solament tindran la virtut d'ajudar-nos a caminar en la mateixa direcció i a dirigir-nos a la mateixa estació, interpretant la mateixa partitura (desafinant el menys possible) sinó que ens facilitaran de practicar aquella ECLESIOLOGIA DE COMUNIÓ que tant hem agraït al Concili Vaticà II.

58

I finalment, tampoc mai no podrem oblidar que tota la nostra acció pastoral ha de donar sempre PRIORITAT A L'ORACIÓ, personal i comunitària, és a dir, “respectar un principi essencial de la visió cristiana de la vida: la primacia de la gràcia. Hi ha una temptació que assetja sempre tot camí espiritual i l'acció pastoral mateixa: pensar que els resultats depenen de la nostra capacitat de fer i de programar. Certament, Déu ens demana una col·laboració real a la seva gràcia i, per tant, ens invita a emprar tots els recursos de la nostra intel·ligència i capacitat operativa en el nostre servei a la causa del Regne. Però no s'ha d'oblidar que, sense Crist, no podem fer res” (NMI 38).

Ho presento tot a la protecció de la Mare de Déu de l'Acadèmia el dia en què celebrem la seva festa, 2 d'octubre de 2009.

Rebeu la salutació del vostre germà bisbe,

† Joan Piris

2. La iniciació cristiana. Creure. Viure. Anunciar l'evangeli

2.1. INTRODUCCIÓ

A l'Assemblea Diocesana del proppassat 29 de maig dèiem que el nostre és un temps sempre obert a un futur que hem d'ajudar a construir “entre tots”, amb humilitat però amb molta confiança en Déu, i afegíem que estàvem celebrant el recorregut fet (final d'un treball i inici d'un camí...) optant per una vivència de l'Església “casa de tots i cosa de tots”, encetant així un treball comunitari continuat que volíem relançar a l'inici de curs en les trobades dels sectors i avaluar al final en l'assemblea corresponent.

59

L'ANY DE DISCERNIMENT viscut amb participació de tot el Poble de Déu ens ha portat a concentrar l'atenció en punts i criteris ben concrets que, després, hem traduït en DUES PRIORITATS COMUNES PER A TOTA LA DIÒCESI:

1. Cuidar de manera especial LA INICIACIÓ CRISTIANA. (La preparació, la celebració i el seguiment, amb el corresponent itinerari catecumenal diocesà i Pla de formació per als preveres, diaques i laics en el món.)

2. I assegurar una bona PRESENCIA DE L'ESGLÉSIA EN LA SOCIETAT LLEIDATANA. (Església centrífuga i compromís temporal dels cristians.)

Igualment, assenyalàrem algunes ORIENTACIONS PASTORALS que ara us recordo per a dur-les a la pràctica:

1. Ser una Església acollidora practicant autèntics diàlegs (essent present i participant en els assumptes d'interès comú, però fent entendre per què i com l'Església no pot adequar-se a lleis que considera oposades a l'Evangelí).

2. En les Parròquies, el més important és el treball callat i senzill realitzat en les petites coses de la vida de cada dia donant exemple de convivència fraterna i apostòlica, però mirant un futur immediat, és urgent preparar agents interparroquials de pastoral per tal d'anar constituint "Equips en Missió". Cal augmentar la pastoral en xarxa racionalitzant i coordinant forces i planificant accions conjuntes. I en la iniciació cristiana, haurem de procurar distingir les diferents manifestacions de la indiferència, discernir-ne les motivacions i tractar de comprendre quin tipus d'actituds o comportaments ens estan demanant.

I als Arxiprestats, alhora que es fa un discerniment de la situació d'increença concreta de l'entorn social respectiu, l'arxipreste procurarà crear un ambient de llar de fraternitat, acompanyant i tenint cura dels preveres de l'Arxiprestat (salut, economia, etc.); i establirà un pont permanent amb les delegacions i les institucions diocesanes, preparant els consells diocesans del presbiteri i de pastoral, etc. L'Arxiprestat, obrint-se a la realitat d'una única Església diocesana, ha de ser per als seus membres, clergues i laics, àmbit concret de la formació permanent i taller de pastoral que facilita l'experiència de la fraternitat i la pràctica de la corresponsabilitat amb possibles especialitzacions i distribució de tasques específiques.

Sense oblidar que el moment més important de reunió de tota la comunitat cristiana és la celebració de l'Eucaristia el Dia del Senyor, ajudarà a caminar cap a una descoberta del seu sentit i de la importància de participar-hi (infants, adolescents, joves i adults).

3. Les Delegacions Diocesanes, per tal d'ajudar els Equips Arxiprestals en la realització de la seva tasca, haurien d'elaborar uns objectius concrets per al curs 2010-2011 (subordinant-los al bé comú de la Diòcesi, tenint en compte les prioritats assenyalades i aprofundint i promovent l'espiritualitat de la comunió o d'Església) i valorar-los abans de l'Assemblea Diocesana de final de curs per tal d'oferir-los a les parròquies i arxiprestats. Al mateix temps, cal que cooperin en la tasca de la Coordinadora dels Delegats, Sra. M. Àngels Altarriba, per tal d'anar desenvolupant les tres Àrees de coordinació diocesana (espiritualitat i litúrgia, evangelització i acció caritativa i social).

4. Reconeixent i valorant l'aportació específica de la vida consagrada, demano a les Comunitats Religioses que continuïn oferint la riquesa dels seus carismes a la vida de la diòcesi a través de la participació concreta i específica en el projecte pastoral diocesà (parròquies, escoles, serveis als pobres), en el seu compromís ordinari en la vida de cada dia. Són àmbits significatius en què s'ha de poder connectar amb el misteri de Déu i s'han de reconèixer per la seva manera específica de participar en els treballs de l'evangelització, fent visible la unitat en la diversitat, essent comunitats específiques que formen part de la mateixa Església, branques d'un sol tronc.

5. Les institucions diocesanes o serveis a les comunitats eclesials també haurien d'elaborar uns objectius concrets per al curs i valorar-los abans de l'Assemblea Diocesana.

- El Seminari: cal que revisi i actualitzi el pla de formació, convivència i acompanyament vocacional convenient.
- El Capítol Catedral: cridat a ser, sobretot, una comunitat de pregària i un referent modèlic de litúrgia celebrativa.
- La Casa de l'Església (Acadèmia Mariana): replantejar la seva funcionalitat pastoral i també el servei que les seves instal·lacions poden donar a la societat lleidatana en diferents àmbits.
- El Col·legi Episcopal: ésser un referent d'Escola Cristiana amb plantejaments pastorals explícits buscant la connexió amb els joves i les famílies (comptant també amb les Delegacions Diocesanes respectives) i ajudant els seus professors a ser agents de diàleg fe-cultura.
- L'Institut de Recerca i Estudis Religiosos (centre d'estudis superiors): ha de tenir cura de la formació d'agents de pastoral per a les parròquies i arxiprestats i promoure iniciatives de diàleg fe-cultura i d'inseriment en la societat.
- L'Equip de govern i la Cúria diocesana: comunitat especial de servei, cal que assoleixi la seva tasca diària d'una manera ben feta, però amb un accent d'acompanyament proper i acollidor de les persones i, especialment, dels agents de pastoral a les parròquies, les comunitats i els delegats (vetllant especialment pels preveres i diaques).

Sabem que es tracta sobretot de convertir-se a l'Evangeli i viure millor les seves exigències (Mt 16,1-5; Lc 14,28-33) i no únicament de fer obra d'enginyeria eclesiàstica millorant estructures o organitzant-se millor. El que volem és viure practicant l'esperança cristiana i l'element essencial que la caracteritza: l'obertura a l'invisible de Déu. Una esperança que ha de motivar compromisos duradors en una societat canviant i imprevisible com la nostra, tenint clarament com un model el magníficat de Maria (un referent exemplar però incòmode).

Tornem-ho a dir: si vivim en un “estat de missió”, hem d'aplicar els criteris de la missió: *presència* en tots els ambients; *diàleg* amb els interlocutors; *col·laboració* en tota causa justa i noble; *testimoni* cristià de vida, i *anunci explícit* de Jesucrist. Així el nostre testimoni passarà a ser una proposta: acollir, escoltar i dialogar amb sinceritat porta necessàriament a proposar, que no vol dir imposar ni pressionar sinó invitar a compartir.

6. A propòsit del fet de compartir, considero necessari afegir ara una qüestió de la qual parlem sovint i que tots hauríem de plantejar-nos seriosament, particularment ELS JOVES (i els no tan joves) LLEIDATANS.

A Lleida i a les seves comarques, he trobat joves amb inquietuds, amb un desig sincer d'encertar en la vida. Gràcies a Déu, volen saber no tan sols què fer sinó sobretot què ser i, com us he dit en altres ocasions, amb aquesta actitud de recerca es col·loquen a la graella de sortida d'una cursa en la qual únicament hi poden participar aquells que accepten posar-se a “escoltar” la veu de la seva consciència.

Sabem que tot cristià és cridat a ser testimoni de l'Evangeli en virtut del Baptisme i de la Confirmació. Però Déu ha convidat sempre persones amb vocació especial, per a un lliurament total de si mateix a la causa del Regne. És una invitació respectant la nostra llibertat i normalment amb un seguit de crides successives que cal voler escoltar...

És bo constatar —sempre amb sorpresa i agraïment— aquesta meravellosa realitat de la crida. El sacerdoci ministerial és un servei que té el seu fonament en una iniciativa de Déu. Ningú

no pot reclamar aquest dret que no és només fruit d'una decisió personal o de l'elecció d'una comunitat cristiana concreta. No n'hi ha prou desitjar ser-ho, has de ser cridat. En l'Evangeli llegim que Jesús començà a cridar deixebles perquè estiguessin amb Ell, i per a enviar-los a predicar... Ho va fer després de passar la nit en oració i cridant “els qui va voler” (Mc 3,13).

El mateix Déu que ens ha concedit el do de la vida ens crida a viure-la seguint les empremtes de Jesús i ens obre diferents possibilitats de realització. Una d'elles és la que molts (i jo mateix) vam triar amb un llarg procés de resposta a allò que sentíem interiorment que el Senyor ens demanava: servir els germans com a preveres de l'Església. Confesso que l'adhesió absoluta i incondicionada a Jesús és un acte alliberador. I aquest amor que fa créixer en la llibertat és una gràcia que ens cal demanar cada dia.

2.2. LA INICIACIÓ CRISTIANA

2.2.1. L'encàrrec de Jesús

La iniciació cristiana és un procés mitjançant el qual una persona és introduïda en el Misteri de Jesucrist. És una de les tasques encomanades per Ell a l'Església apostòlica: “Aneu, doncs, a tots els pobles i feu-los deixebles meus, batejant-los en el nom del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant i ensenyant-los a guardar tot allò que us he manat” (Mt 28,19). L'Església universal, la diocesana, la parròquia, la família cristiana han d'acomplir aquest encàrrec de Jesús apropant-se a l'home concret amb les seves circumstàncies oportunes o inoportunes i oferir-li la bona notícia de Jesús invitant-lo a incorporar-se i viure en la comunitat de batejats i seguidors de Jesús.

Sabem que no naixem cristians sinó que n'esdevenim (Tertulià), i avui això sembla una experiència particularment complexa perquè s'ha anat consumant la ruptura entre Evangeli i cultura en la vida social: els criteris dominants no solen fer referència a l'Evangeli i, fins i tot, els bressols i itineraris tradicionals de fe —les famílies, l'escola i altres ambients de socialització— han esdevingut cada vegada més fràgils i molt sovint no es pot pressuposar gairebé res referent a l'educació cristiana de les joves generacions.

L'anunci de l'Evangelí i el camí de la iniciació cristiana assolirà plenament la seva finalitat si porta els fidels, amb l'aportació de la comunitat, no tan sols a acollir la fe que els ha estat comunicada sinó també a transmetre-la, a saber donar raó de l'esperança que els mou. El punt d'arribada de la iniciació cristiana, doncs, no és la celebració dels sagraments sinó la conversió, l'adhesió a Jesucrist Senyor i la inserció plena i activa en l'Església.

Els tres sagraments de la iniciació cristiana —Baptisme, Confirmació i Eucaristia— hi tenen un paper de primer ordre, però la iniciació no és principalment en vista als sagraments. Són els tres sagraments al servei de la iniciació i no la iniciació al servei dels sagraments. S'ha de parlar cada vegada més d'iniciació a la vida cristiana, també en la situació actual de nois i noies batejats que es preparen a rebre els sagraments de la Confirmació i de l'Eucaristia.

2.2.2. És un compromís personal

La iniciació cristiana és un compromís personal en el món i en la vida de cada dia: tenim consciència d'un canvi d'època però de vegades sembla que la renovació dels nostres actes la deixem per a més endavant. Ens hem de sentir cridats per Déu a una tasca d'una adhesió més personal a Jesucrist i d'aprofundiment i major interiorització dels continguts de la fe que no són idees abstractes sinó actituds ben concretes. El contingut de la nostra fe (i del nostre testimoni) és la persona mateixa de Jesucrist. Ell és l'Evangelí viu, la Paraula eterna de Déu feta carn humana. Per això, la nostra adhesió a Ell (el fet de ser cristià) neix del trobament amb Jesucrist i es refereix precisament a Ell, al secret de la seva persona, la seva paraula, la seva vida, la seva missió i el seu destí. Jesucrist i només Ell és el màxim bé. Res ni ningú, ni el personatge més gran de la terra, no val més que Ell. Només una vida que fa veure aquesta absoluta novetat i unitat de Jesucrist, amb signes (de gratitud, de lloança i d'esperança) i alhora amb opcions i accions concretes en el dia a dia, pot donar força determinant a la transmissió de la fe.

Tots afirmem que cal sortir dels murs de les esglésies a trobar els que són fora però no acabem de fer-ho. La Pentecosta és el relat

de la trobada entre els deixebles i el món que els rodejava. Ha estat l'Esperit qui els ha empès cap a fora, a no tenir por, a superar la vergonya de les pròpies limitacions, de la pròpia fragilitat, fent-se portadors d'una veritat que cal anunciar i no pot ser callada.

Mantenir viu aquest compromís es converteix en signe d'una gran confiança en Jesucrist, que és la nostra garantia i el fonament que no canvia mai: "Jo sóc amb vosaltres dia rere dia fins a la fi del món" (Mt 28,20). És una crida permanent a afrontar les realitats amb un nou coratge i a comprometre's (amb passió missionera) a "anar a predicar l'Evangeli" a les dones i als homes d'avui en llurs pròpies condicions de vida i de cultura, tenint ben clar i fent ben visible que el nostre anunci es concentra i s'exhaureix en una gran confessió de fe com la de l'apòstol Pere, que continua dia rere dia en la història de l'Església: "Tu ets el Crist, el Fill del Déu viu" (Mt 16,16).

2.2.3. És un compromís de cada comunitat i arxiprestat

La iniciació cristiana és un compromís de cada comunitat cristiana i cada arxiprestat i es tradueix en un itinerari formatiu. Una formació que pot madurar només amb el temps, en l'escolta constant de la paraula de Déu i amb la presència i l'aportació determinant de la comunitat, com a expressió de la presència i de la funció maternal de l'Església. L'apòstol Pau ho compara amb la generació i el part perquè es tracta de "formar el Crist" en la persona del candidat (Gal 4,19).

Ens cal, doncs, sobretot, un esforç per tal de pensar aquests itineraris formatius i també de diàleg amb el món que ens envolta. No ens podem acontentar amb celebrar la fe amb els que hi vénen. I els altres? I els que no hi vénen? Per què no hi vénen? Qui els ha convocat? És possible pensar itineraris formatius o de diàleg que puguin interessar i estimular la fe adormida de batejats que no freqüenten l'Eucaristia des de fa anys?

Recordem que el que feia atractives aquelles primeres comunitats (que tampoc no hem de mitificar) era la perseverança en l'escolta de la Paraula i la vida en comú. Compartir, doncs, forma part d'aquesta vida en comú. L'acollida de la Paraula produeix

una comunió que fa interessar-se per la vida i el bé dels altres. L'Església neix al carrer ("sortiu als camins", els deia Jesús), en la trobada amb les persones i aquestes no es troben únicament al Temple. Cal valorar més els ambients (la família, el barri, el treball, l'escola)...

2.2.4. L'objectiu de la iniciació cristiana

La iniciació cristiana es pot fer a partir d'una fe poc cultivada, d'una fe implícita o depenent d'una herència sociològica, però l'objectiu ha de ser sempre una fe explícita i operant en Jesucrist Ressuscitat, tal com és proclamada pels Apòstols i els seus successors, el Papa amb el col·legi episcopal. Convindria evitar el desequilibri que pot donar-se entre nosaltres en l'educació de la fe, procurant la màxima harmonia entre els coneixements, la celebració i el compromís de la fe. Tenint sempre en compte que la fe és un do i l'Evangeli una gràcia i que ningú no pot repensar el cristianisme des de zero, ignorant una mil·lenària experiència eclesial.

66

Com deia Pau VI, "Evangelitzar significa per a l'Església portar la bona notícia a tots els ambients de la humanitat i amb la seva influència transformar des de dins, renovar la mateixa humanitat" (EN, 18). "No es tracta solament de predicar l'Evangeli en zones geogràfiques cada vegada més vastes o poblacions cada vegada més nombroses sinó d'assolir i transformar amb la força de l'Evangeli els criteris de judici, els valors determinants, els punts d'interès, les línies de pensament, les fonts inspiradores i els models de vida de la humanitat" (EN 19).

En conseqüència, i amb tots els respectes, com que no podem donar per suposat que tots els lleidatans batejats estan degudament evangelitzats, convertits, catequitzats i en plena comunió amb l'Església, cal una tasca d'evangelització que sigui una crida a la "conversió" dels "no creients" i també volent promoure i revifar la fe dels creients.

Penso que els destinataris principals de la nostra evangelització haurien de ser els joves i adults, capaços de prendre opcions radicals, exigides per la conversió. I, com es demanava a l'As-

semblea del proppassat maig, la pastoral de la joventut ha de ser una prioritat a la nostra Església de Lleida. Hem de donar lloc i paraula als joves acceptant les seves aportacions. L'evangelització dels nens i adolescents serà sempre necessària, però l'hauríem de plantejar a partir d'una comunitat cristiana adulta, per tal d'evitar la seva inoperància de fet.

Constatem que allò que manca avui als qui es consideren cristians —i que nosaltres també els considerem cristians— és el fonament de la fe, el “per què” hi crec, “en qui o en què crec”, “què vol dir en la pràctica creure”. Per això, també en les trobades amb els catequistes o en els curssets de preparació a la celebració dels sagraments, haurem de partir molt directament dels fonaments de la fe: no es pot donar per suposat...

Hem d'agraciar molt la feina que es fa a la nostra Diòcesi, però cal tenir guies, animadors, catequistes, “acompanyants”... amb una preparació específica doctrinal i espiritual. No n'hi ha prou amb la bona voluntat o la disponibilitat. Necessitem adults profundament madurs en la fe, veritablement “evangelitzats”, és a dir, que s'han deixat conquerir pel Crist (Fil 3,12), que s'han enamorat d'Ell, i que, per tant, estan en condicions de transmetre als altres el do de la fe rebuda. I en aquest camí és fonamental el testimoniatge i la proximitat de la comunitat.

67

Certament també ens cal una sana i responsable creativitat pastoral, però aquesta només serà fecunda si està animada per una santedat de vida, acompanyada per un amor gran i sincer al Crist i a l'Església.

2.2.5. Revifar el catecumenat a la nostra Diòcesi

El Concili Vaticà II va exhortar a restaurar el catecumenat —“formació i aprenentatge de tota la vida cristiana degudament allargat, a través del qual els deixebles s'uneixen amb el seu mestre, Crist” (Ad Gentes 14)— i a implantar-lo quan les circumstàncies pastorals de cada diòcesi ho aconsellin, a judici de l'ordinari de l'Església local (SC 64-66; AG 14; ChD 14).

A les diòcesis de Catalunya va quedar instituït el Catecumenat, si més no de Dret, en promulgar el 27 d'abril de

2000 el Directori de Pastoral Sacramental, que havia demanat el Concili Provincial Tarraconense. I atès que, en cada diòcesi, el Bisbe és el “promotor de tot el procés de la iniciació cristiana” i li pertoca “establir, dirigir i fomentar, personalment o mitjançant delegat, la institució dels catecúmens” (RICA. Advertiments previs, 44, 20 i 66) i, fins i tot, administrar —ell mateix o aquell a qui ell expressament ho delegui— els tres sagraments de la iniciació cristiana vetllant per la seva preparació, jo creuria convenient revifar formalment aquest SERVEI a la nostra Diòcesi de Lleida.

De fet, avui hi ha moltes situacions que demanen una particular iniciació cristiana: nois i noies en edat escolar o catequètica, que no van ser batejats d'infants i els seus pares ho demanen (per exemple amb motiu de la Primera Comunió); adolescents o joves que tampoc no van ser batejats ni van començar a participar a l'Eucaristia d'infants i demanen Sagraments d'Iniciació (com ara la Confirmació); adults que, en preparar el sagrament del Matrimoni o en altres situacions, es fan conscients que no han rebut la Confirmació —o àdhuc el Baptisme— i ho demanen, i també bastants adults que volen ser iniciats a la fe amb motiu del que podríem anomenar “conversió”. Sense oblidar la problemàtica referent als pares que demanen el Baptisme per als seus fills nounats o d'altres Sagraments de la iniciació cristiana.

Tot i que la majoria de situacions rep un tractament pastoral acurat, la petició dels Sagraments és una oportunitat per a oferir-los una experiència catecumenal que els iniciï adequadament en el misteri de la salvació i els introdueixi en la vida de la fe, de la litúrgia i de la caritat del Poble de Déu i de l'apostolat (CDC 788 §2; AG 14).

Pregaria que, quan hi hagi algun cas en una Comunitat Parroquial i abans de començar el procés catecumenal, els responsables parroquials i diocesans, tenint en compte les circumstàncies del candidat, determinin el desenvolupament del procés catecumenal (c. 851, §1) d'acord amb el delegat de l'àrea pastoral respectiva. Hem de trobar una resposta adequada que afavoreixi la comunió eclesial i que, al mateix temps, accentui la importància de la iniciació cristiana i d'una fe més ben discernida.

Els Sagraments són accions de Crist en tant que “signifiquen” l’actualització de la salvació, i són, també, accions de l’Església perquè se celebren en ella i per mediació d’ella. Per això mateix els Sagraments impliquen la fe en Crist i l’acceptació de l’Església com a cos visible de Crist, primícia d’una nova humanitat.

Seria bo, igualment, poder coordinar les diferents activitats i processos d’iniciació cristiana que ja es fan a la Diòcesi, i també regular i valorar l’itinerari catequètic a seguir pels eventuais catecúmens, ajudant a seguir les quatre etapes del procés (precatumenat, catecumenat, purificació i il·luminació i mistagògia o instrucció postbaptismal) i les tres celebracions principals (admissió al catecumenat i lliurament dels Evangelis, elecció, recepció dels sagraments: baptisme, confirmació i eucaristia), amb la col·laboració de les Delegacions corresponents. (RICA. Advertiments generals, n. 44; ens podran ajudar també les Orientacions Pastorals de la CEE i del SIC i d’altres.) En funció del nombre de catecúmens es podria celebrar una trobada conjunta de tots ells (arxiprestal o diocesana), en temps de Quaresma o Pentecosta.

2.3. LA PROPOSTA DE TREBALL SOBRE LA INICIACIÓ CRISTIANA PER A AQUEST CURS

Malgrat l’ambient d’increença que ens envolta, ens sentim cridats a treballar en la missió evangelitzadora amb el mateix entusiasme que la diada de la Pentecosta.

Ens ajudarà a reflexionar la participació en els cursets de formació permanent sobre el tema *D’una pastoral de manteniment a una altra d’iniciació i reiniciació*, programats per a preveres i laics.

1. ADVENT. La realitat pastoral que vivim a cada lloc concret. (*A partir del primer curset de formació permanent dels dies 20 i 21 d’octubre de 2010.*)

Reflexió sobre el fenomen de la increença. (Cfr. Concili Provincial Tarraconense, 2 –5.)

- Situació que vivim. Causes i conseqüències.
- Obertures i dificultats a la iniciació cristiana.

Lligar-ho a la celebració del misteri de l'Encarnació del Nadal.

2. QUARESMA. Temps de conversió a l'Evangeli. (*Segon curset de formació permanent els dies 16 i 17 de març de 2011*).

- Treballar a fons el contingut de la Carta Pastoral (Cfr. apartat I. La iniciació cristiana), com a resposta als desafiaments de la increença.
- Criteris teològics, espirituals i pastorals de la iniciació cristiana en un temps d'increença.
- Confrontar-ho amb la pràctica pastoral de la parròquia/arxiprestat, delegació, comunitat, institució.
- Elaborar les millores que cal introduir en la pràctica parroquial.
- Concretar la formació dels agents de pastoral per la tasca a fer.

3. PASQUA. Temps d'esperança.

Fer el projecte diocesà de catecumenat, a partir del treball de tot el curs i de l'experiència viscuda a les parròquies/arxiprestats i delegacions...

4. PENTECOSTA. Celebració de l'Assemblea Diocesana (*4 de juny de 2011*). Balanç i prospectiva.

2.4. CONCLUSIÓ: VERS UNA NOVA PRESENCIA DELS CRISTIANS EN LA SOCIETAT

En fidelitat als nostres plantejaments (2a prioritat diocesana: assegurar una bona PRESENCIA DE L'ESGLÉSIA EN LA SOCIETAT LLEIDATANA. Església centrífuga i compromís temporal dels cristians) intentarem promoure la lectura creient de la realitat i viure, “entre tots i per al bé de tothom”, un “procés operatiu” que ajudi a adherir-se de cor a Jesús en la nostra vida i en la nostra història concreta.

Dir això és afirmar que l'espiritualitat de l'Església ens ha de portar a servir la persona humana amb totes les energies, recursos i dons que ella té i fer-ho més enllà de qualsevol barrera o frontera. La pregunta de la paràbola “qui és el meu proïsme”? és una crida a

apropar-se a tothom. L'amor als germans és el distintiu dels deixebles de Jesús (Jn 13,35).

Servir l'home és servir la comunió, la fraternitat, la trobada, l'amor entre tots i amb Déu. I cal que aquest servei sigui viscut i practicat com a comunitat. El Concili posa de relleu l'existència de les esglésies locals, les diòcesis, com a primer "lloc" d'aquest servei eclesial, comunitari.

Quan fem referència a la necessitat de ser una Església samaritana, estem recordant expressament que el Papa Pau VI va dir que "l'antiga història del samarità ha estat la pauta de l'espiritualitat del Concili" (al·locució en la Cloenda del Concili Vaticà II, el 7/12/1965).

Novament ho presento tot a la protecció de la Mare de Déu de l'Acadèmia el dia en què celebrem la seva festa, 2 d'octubre de 2010.

Rebeu la salutació del vostre germà bisbe,

† Joan Piris

3. Presència d'Església a la societat

3.1. INTRODUCCIÓ

Benvolguts germans i germanes membres de l'Església que pelegrina a Lleida:

Ja s'està acabant aquest estiu tan especial per a molts de nosaltres, joves i no tan joves, amb la forta experiència d'universalitat viscuda amb el Successor de Pere a Madrid, envoltat de milers de joves de prop de dues-centes nacionalitats, confessant una mateixa fe i fent present i visible la Bona Notícia de Jesucrist.

Ha estat un ressò ben clamorós d'allò que canta el Salm 66: “Senyor, que et lloïn tots els pobles alhora!” La Jornada Mundial de la Joventut ha esdevingut com una paràbola de la universalitat, un missatge que la fe no té fronteres i que tothom és convocat a assaborir la salvació de Déu.

Els que hi hem participat l'hem viscuda amb agraïment i ens hem sentit cridats a ser promotors de la *fraternitat universal* fent cada dia més visible la realitat del projecte de Déu: “*Que us lloïn tots els pobles!*”

1

El camí recorregut els dos darrers anys en el Pla de pastoral i la joia viscuda en les dues Assemblees Diocesanes celebrades en la Pentecosta ha estat una experiència de discerniment en comunitat

Molts membres de l'Església de Lleida hi vam treballar arran de la convocatòria feta amb el text “Entre tots i per al bé de tothom” (2009-2010) i coincidíem en la necessitat de construir plegats una Església més “sinodal”: una Església en què els laics

siguin cada dia més subjectes coresponsables i plenament actius de la missió evangelitzadora i no només els destinataris. Sabem que la “sinodalitat” és una mentalitat i una praxi i, quan a les nostres trobades compartim preocupacions, tots volem encertar l’orientació global que cal donar avui a l’acció evangelitzadora: què és allò prioritari?, què hem de “privilegiar”? (i, per tant, què hem de deixar en segon lloc?).

Per discernir i prendre opcions amb una certa garantia hem tingut molt en compte aquella recomanació de l’Evangeli: “Qui de vosaltres, si vol construir una torre, no s’asseu primer a calcular-ne les despeses i veure si té recursos per acabar-la?” (Lc 14,28). Segurament és molt “bo” tot el que fem, però hem de pensar millor cap a on hem de dirigir les energies i els recursos que tenim. Encara més. Jesús ens ha dit: “Què us sembla? Si un home té cent ovelles i se li n’esgarria una, no deixa les norantanou a la muntanya i va a buscar l’esgarriada?” (Mt 18,12). Aquesta qüestió és actualment molt més inquietant, quan constatem tants distanciaments de la fe, i més tenint en compte que “Déu vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat” (1Tim 2,4).

Cal beneir el Senyor més i més perquè la història passada i present de l’Església de Lleida està farcida de persones, grups i institucions que han estat i són testimoni evident d’aquella “llum i sal de la terra” que Jesucrist volia que fóssim. Per això, agraeixo totes les aportacions solidàriament responsables, fruit moltes d’elles de la reflexió acompanyada d’un testimoniatge de vida al més evangèlic possible i que participen activament en la renovació de la comunitat eclesial a la qual pertanyem pel Baptisme. Agraeixo totes les iniciatives de persones, grups i institucions eclesials que, sentint-se branques d’un mateix arbre (l’Església de Lleida), volen contribuir al creixement de la llavor de l’Evangeli escampada a les nostres terres des de fa segles.

Agraeixo la participació de tothom i demano, sobretot, que tots plegats vulguem anar fent passes amb modèstia, procurant respectar el dia a dia de les nostres comunitats, institucions d’Església, grups, delegacions, etc. i les seves diferències i parti-

cularitats; però, alhora, integrant-les en aquell objectiu comú que són les PRIORITATS PASTORALS DIOCESANES assenyalades després del convenient discerniment fet “entre tots i per al bé de tothom”.

Com a resultat del treball comunitari en una època d'increença, hem volgut activar la INICIACIÓ CRISTIANA assenyalant-la com una línia prioritària amb la Carta *Iniciació cristiana. Creure. Viure. Anunciar la fe* (2010-2011). A la seva llum, hem compartit anàlisi, confrontació amb l'evangeli, judici crític amb ànim constructiu i acció de gràcies al Senyor que ens fa costat i es refia de nosaltres.

Les dues Assemblees Diocesanes que han acompanyat aquest treball ens han fet gaudir molt, tot acceptant la dosi d'utopia que inclou el nostre projecte i els dubtes i interrogants que tenim. Tanmateix, en donem gràcies a Déu perquè és molta l'esperança que ens anima després d'aquestes experiències viscudes en la nostra Església local, molt ben representada i aplegada en un nombre significatiu, havent recorregut un camí de feina personal i en grups, al qual he volgut aplicar literalment —salvades les distàncies— unes paraules del Concili Tarraconense (1995): “Ha estat una joiosa experiència de comunió eclesial, arrelada en la mateixa comunió trinitària. Hem pregat al Senyor, hem obert els cors a la Paraula de Déu i a les veus dels germans, hem reflexionat i discutit fraternalment amb el desig d'interpretar les veus de l'Esperit. Donem gràcies a tots els que hi han participat i als que han pregat i seguit amb interès el seu desenvolupament.”

75

El fruit immediat ha estat fixar-nos una segona línia prioritària: una millor PRESENCIA D'ESGLÉSIA EN EL MÓN. Des dels primers temps, l'Esperit Sant ens demana traspasar els murs del Cenacle i actuar amb més confiança, creixent en dinamisme i en capacitat de des- centrar-nos, pensant i vivint més per als altres. És amb aquesta intenció que ens apleguem de tantes maneres a pregar, reflexionar i discernir orgànicament, intentant promoure la participació dels batejats que hi vulguin aportar la seva contribució responsable, segons els seus carismes i vocacions.

Tenint aquest rerefons us vaig presentar 8 PROPOSTES PASTORALS a l'Assemblea del proppassat 5 de juny, tot fent-me ressò de les aportacions rebudes:

- 1a. Posar en marxa ITINERARIS DIVERSIFICATS D'INICIACIÓ O REINICIACIÓ CRISTIANA DELS ADULTS segons les diferents situacions, mirant de potenciar la comunitat cristiana i prioritzant l'atenció a les famílies, treballant amb un criteri evangelitzador i no subordinant tot el que representa la Iniciació Cristiana al tema de l'administració dels sagraments i les seves "urgències"...
- 2a. Potenciar LA FORMACIÓ DELS AGENTS DE PASTORAL, particularment la formació específica dels membres dels equips d'agents instituits (o Ministeris Laïcals) en les Unitats Pastorals: aprofitant millor el que ofereix l'IREL i creant espais de discussió i diàleg amb el món que ens envolta.
- 3a. Cuidar en la pràctica l'ESPIRITUALITAT DE COMUNIÓ, que implica oració personal i comunitària, escolta de la paraula de Déu, fraternitat real, unitat en la missió des de la diversitat i la complementarietat de dons i carismes, i comunió real amb l'Església diocesana i el seu bisbe.
- 4a. Per als adults que demanen els Sagraments de la Iniciació, INSTAURAR EL CATECUMENAT EN L'ÀMBIT DIOCESÀ amb la col·laboració de les parròquies dels candidats. I per als adults ja batejats que reinicien el seu procés creient, oferir a escala arxiprestal o interparroquial un itinerari catecumenal o Catequesi d'adults (amb materials del SIC). Això pot ser útil també per a la preparació de la confirmació.
- 5a. En general, la PREPARACIÓ PER AL BAPTISME ha de tenir un temps adequat, amb uns continguts i una dedicació iguals o superiors als que s'inverteixen ara a preparar els sagraments de l'Eucaristia (Primera Comunió) o el Matrimoni. (En el procés d'admissió, tot i tenir molta cura en l'acollida pastoral, hem de mirar de recuperar d'alguna manera els anomenats "escrutinis"...))
- 6a. Per a les FAMÍLIES que demanen la primera comunió dels fills, cal fer "necessària" la participació de pares i mares en les trobades formatives i que, al mateix temps i per coherència, s'impliquin en el procés catequètic dels seus fills (catequesi familiar).
- 7a. Configurar les Unitats Pastorals de manera que arribin a ser UNITATS D'ACCIÓ PASTORAL.

8a. Promoure MINISTERIS LAÏCALS “INSTITUÏTS” (cf. Fets 6,1-7), atès que en les respostes, opinions i experiències que s’hi han manifestat s’apunta cap a una certa reconstrucció de l’acció eclesial (i no tan sols referida a qüestions organitzatives).

Caldrà una atenció particular a la proposta 7: *Les Unitats pastorals i la Unitat d’Acció Pastoral* (UAP) que, per altra banda, no és cap novetat perquè ja el setembre de 2007 consta a les Actes dels Consells de Pastoral i de Presbiteri l’acord de revisar les Unitats Pastorals.

Avui és una necessitat *optar per una pastoral “orgànica”*, que és *més que fer coses plegats*: és unir forces *posant en marxa serveis* inter i/o supraparroquials. (Ja n’hi ha de preparació al matrimoni, de catequesi, de caritat... Podríem encara tenir-ne d’altres...) Pot semblar aconsellable començar —o reforçar— algun “projecte ben concret” assumit per dues o més parròquies veïnes, com ja ho estan intentant en algunes demarcacions de l’arxiprestat del Baix Segre i del Baix Urgell...

Això implicarà una readaptació del subjecte eclesial perquè la Unitat d’Acció Pastoral la formen —cal que sigui així— *“diverses comunitats parroquials” compromeses de manera orgànica en una acció compartida, expressada amb ministeris diferents, amb la guia d’un prevere “moderador”* —en equip amb els altres preveres, diaques, laics i membres de vida consagrada, si n’hi ha. Es vol així una acció més eficaç i evangelitzadora, cercant respondre a les particularitats del territori corresponent, i involucrant més persones en una progressiva integració de carismes i ministeris.

Aquesta manera de fer reclama capacitat d’adaptació i flexibilitat tant als responsables pastorals com als feligresos, perquè —repeteixo— es tracta d’integrar entre si un conjunt articulat de parròquies —i altres centres eclesials— *per a complementar-se*.

Convé recordar que és el mateix Codi de Dret Canònic el que suggereix “agrupacions peculiars de parròquies amb la finalitat d’afavorir la cura pastoral mitjançant una activitat en comú” (c. 374,2) i amplia el concepte de ‘cura pastoral’ reconeixent també als no preveres poder *cooperar-participar* precisament en l’àmbit parroquial i amb reconeixement explícit per part de l’autoritat. I

el c. 230,3 diu expressament: “On la necessitat de l’Església ho aconselli i no hi hagi ministres, poden també els laics, encara que no siguin lectors ni acòlits, suplir-los en algunes de les seves funcions, és a dir, exercitar el ministeri de la paraula, presidir les oracions litúrgiques, administrar el baptisme i donar la sagrada Comunió, segons les prescripcions del dret.” I el c. 517,2, que assenyalava explícitament la possibilitat d’encarregar responsabilitats pastorals a un “diaca o a una altra persona que no té el caràcter sacerdotal, o a una comunitat...”; tot i que no diu com, deixa la porta oberta a possibles desenvolupaments posteriors, encara que parla de la necessitat d’un prevere ‘moderador’ en referència directa al c. 150. No diu que aquest sigui Rector sinó que “dotat de les potestats pròpies del Rector, dirigeix l’activitat pastoral”.

NOTA: les UAP no anul·len les parròquies actuals ni modifiquen el seu estatut jurídic; per tant, cada parròquia segueix tenint els seus Consells, llibres sacramentals (c. 535,1) i d’economia, arxiu i segell propi, etc., que poden estar units en el Centre de la Unitat Pastoral. El “mapa” de les UAP de la Diòcesi l’elaborarem entre tots i serà revisat quan les circumstàncies ho demanin. Les situacions són diverses i pot haver-hi models diferents.

2

El curs que ara encetem, 2011-2012, cal que sigui un temps de sedimentació i d’aprofundiment del camí fet durant els dos cursos passats

1. CONTINUÏTAT: a l’Església catòlica s’està parlant molt de “nova evangelització” atès el canvi d’època que ens ha tocat viure però, en realitat, la iniciació i/o reiniciació cristiana és l’objectiu permanent de la Comunitat de Jesús de tots els temps. Per això, el que ens plantegem enguany és aprofundir aquesta única missió rebuda de Crist en continuïtat amb allò que intentem, i sempre en comunió, “entre tots i per al bé de tothom”.

“Anunciar Crist a aquells qui el desconeixen” és el resum de tot el que entenem per evangelitzar, que, segons Pau VI, és un veritable procés: “Renovació de la humanitat, testimoniatge, anunci explícit de Jesucrist, adhesió del cor, entrada a la comunitat,

acolliment dels signes [sacramentals], iniciatives apostòliques” (*Evangelii Nuntiandi*, 24).

Tenim com a referent també l’empenta del Concili Vaticà II i del nostre Concili Provincial Tarraconense que ens demana, des de la seva la resolució, “sentir el goig i la responsabilitat de fer arribar el missatge de Crist a tot el país, integrat per persones i grups molt diversos que tenen actituds i nivells ben diferents de fe i de cultura. Aquest missatge és la Bona Nova de l’amor de Déu manifestat al món per mitjà del Crist en l’Esperit” (cf. Ef 1). Cal que la nostra Església manifesti una vegada més que “el goig i l’esperança, el plor i l’angoixa de l’home contemporani, sobretot els dels pobres i de tota mena d’afligits, són també goig i esperança, plor i angoixa dels deixebles de Crist” (*Gaudium et Spes* 1). És la lògica de l’Encarnació... Sense comprendre, sense compatir amb la persona humana no és possible el seu enteniment i la seva obertura a paraules noves. Tot pot semblar mentida, també la Paraula de Déu, si no hi ha comprensió incondicional de l’altre i escolta amorosa... Un evangeli de Jesús, el missatge del qual no comenci donant com a salvació inicial l’acolliment, la comprensió-compassió, la proximitat i l’acceptació de l’altre, difícilment serà un evangeli que pugui interessar els homes i les dones, nens, joves i adults del nostre temps (GS 3).

79

Per això, són ACTITUDS NECESSÀRIES: assumir el context social en què es mou la fe cristiana i acceptar i estimar la societat actual perquè és la nostra i perquè, en ella, les dones i els homes de bona voluntat malden per descobrir la veritat i el bé. I assumir també tota la realitat de l’Església sense exclusions ni imposicions, reconeixent i acceptant la *pluralitat interna* i les diferents concepcions i models d’evangelització. L’objectiu comú és —sense sentir-se superiors els uns als altres— caminar vers la renovació de la vida cristiana, tot mantenint les certeses que ens ha transmès la Tradició de la fe.

De cara a la “comunió” pròpia de l’Església local o particular i a la tasca d’edificar comunitats cristianes, el Concili Provincial Tarraconense fa una crida àmplia i cordial a tots els qui, havent rebut el do de la fe, volen mantenir-se en la comunió eclesial i

desitgen portar el nom de Crist als qui el desconeixen. Volem sentir-nos units en la pregària, en el camí vers la plena unitat en el Crist i en la tasca comuna d'oferir la seva paraula i el seu amor a un món que el desconeix.

Només des de l'experiència personal i comunitària de la salvació de Déu podrem esdevenir encomanadors de la bona notícia als homes i a les dones amb els quals la vida ens fa trobadissos. Cal descobrir, contemplar, estimar, agrair i celebrar la presència i l'obra de Déu en cada persona, que es dona abans que nosaltres hi arribem. Perquè l'evangelització brolla allà on s'estableix la trobada entre persones, amb una relació positiva i amb una comunicació interpersonal. “Quan hi ha caritat i amor” s'obre la porta a la bona notícia que ve de Déu. Per això, cal ajudar a refer l'experiència de Déu de tanta gent allunyada, experiència que està intrínsecament lligada a l'amor als germans i, per tant, a aquella opció preferent pels pobres i per la justícia que fou distintiva de Jesús.

2. LA NOVETAT: a l'Església de Lleida volem mirar amb una especial atenció com tenir cura i potenciar *la presència dels cristians en la nostra societat*, perquè constitueix el testimoniatge públic i l'acreditació de l'anunci del missatge evangèlic.

El Concili Provincial Tarraconense [núm. 77] insta tots els cristians —clergues, religiosos i laics— a realitzar la síntesi entre fe i vida indicada pel Concili Vaticà II, i denunciar la separació entre el missatge cristià i la pràctica social, que afecta molts membres i grava molts costums de les nostres comunitats eclesials.

El fenomen de la globalització afecta cada vegada més les nostres relacions interpersonals i socials, però la nostra llibertat per a poder anunciar Jesús en els nostres ambients és un dret inalienable, compatible amb una sana laïcitat, i cal exercir-lo amb convicció, però fent-lo creïble mitjançant el testimoniatge de la nostra vida: cal que la nostra Església sigui “casa d'oració per a tots els pobles” i també casa i escola de comunió, casa d'acollida universal on tots puguem asseure'ns a la mateixa taula.

Us animo a començar el nou curs pastoral amb renovada il·lusió.

1. REPTES I SIGNES D'ESPERANÇA

No partim de zero, sinó que hi ha *una llarga tradició de la presència dels cristians en el món*. Cal prendre'n consciència i créixer a partir del que som, amb humilitat, però amb convicció, en la línia de la tradicional “consecratio mundi” que el mateix Dret de l'Església reconeix i estableix com la funció pròpia i peculiar, tot i que no exclusiva, dels laics: la d'animar l'ordre temporal.

Potser avui hi ha dificultats afegides. Tanmateix, *cadascun de nosaltres* hem de prendre consciència que estem presents en la vida pública de diverses maneres: la família, l'escola i les AMPA, la professió, el temps lliure, la política, els sindicats, la universitat, tot el teixit d'entitats i associacions civils, etc. I allí, *cadascun de nosaltres* som testimonis del Crist, perquè *els cristians laics som Església-en-el-món*.

A més a més, *l'Església Diocesana* també hi és present a través de l'acció caritativa i social organitzada de les *parròquies* inserides als barris i als pobles; a través de *l'Escola Cristiana* (espai evangelitzador important juntament amb la família, complementant subsidiàriament la parròquia); per mitjà de tants *cristians/es a l'Escola Pública* que s'hi manifesten sense complexos; amb la *Xarxa d'Entitats Cristianes d'Acció Caritativa i Social* (una esplèndida realitat que fa visible la comunió eclesial i la solidaritat afectiva i efectiva, amb un nombre notable de voluntaris implicats); a través de *l'IREL i el diàleg fe/cultura*, els *Moviments Apostòlics dels Laics*, les *delegacions* diocesanes i, especialment, la delegació de Mitjans de Comunicació, etc.

2. SER “LLEVAT, SAL, LLUM... EN EL MÓN”: *és una exigència essencial de l'Evangeli* per a tots els batejats. La fe no és una qüestió privada, s'expandeix pel testimoni personal i comunitari, es manifesta en l'esperança i es realitza en la caritat. És la credibilitat dels missatgers allò que fa possible acreditar la credibilitat del missatge, i tots necessitem viure amb més radicalitat i coherència el que

prediquem a fi que molts dels nostres coetanis puguin sentir-se atrets novament per Jesucrist i es descobreixin convidats a formar part activa de la comunitat dels seus deixebles.

3. L'ENSENYAMENT SOCIAL DE L'ESGLÉSIA: constitueix un gran patrimoni que ens dóna *llum* per veure-hi clar i *força* per actuar oferint criteris per a l'aproximació missionera en les diferents realitats socials presents al nostre món. Solament cal recordar alguns documents: *Mater et Magistra* (celebrem el 50è aniversari), *Pacem in Terris*, *Gaudium et Spes*, *Populorum Progressio*, *Sollicitudo Rei Socialis*, *Laborem Exercens*, *Deus Caritas est*, *Caritas in veritate*. A més a més, tenim les resolucions de l'esmentat Concili Provincial Tarraconense (1995) per aplicar aquesta doctrina a la nostra diòcesi. Hi ha moltes pistes d'acció pastoral.

4. Cada cristià/ana i cada comunitat, des del que és, ha d'aprendre a MIRAR ATENTAMENT LA REALITAT SOCIAL reflexionant i analitzant els propis ambients, a partir dels principis i criteris de la Doctrina Social de l'Església.

82

D'aquesta manera anirem esdevenint unes comunitats encara més acollidores que:

- escolten...
- aprenen...
- es comuniquen amb l'entorn...
- ensenyen...
- i preguen amb intenció social...

Aquest hauria de ser un element permanent en les homilies, els escrits, les activitats pastorals normals, etc., afegint a la bona acollida (que mai no ha de faltar) i l'atenció als qui vénen o truquen a la nostra porta, una pastoral de "la proposta" evangèlica.

4

Algunes propostes operatives

1. Cada parròquia, unitat pastoral, delegació, comunitat o institució diocesana, en elaborar els *objectius pastorals d'aquest curs* maldarà per programar per *l'Advent i la Quaresma* alguna

acció concreta encaminada a treballar la prioritat de la Presència de l'Església en la nostra societat lleidatana. Aquestes iniciatives es posaran en comú a les reunions periòdiques de les unitats pastorals i dels arxiprestats.

2. Cal donar informació del que ja fem entre tots. Per això, prepararem una *Cartellera Informativa dels serveis diocesans* que l'Església de Lleida fa dins la societat per tal de posar-la a la Cúria i a altres institucions diocesanes, parròquies, delegacions, Escola Cristiana, etc.

3. Volem tenir cura de l'acompanyament espiritual i pastoral dels cristians i cristianes que ja estan compromesos socialment i en la política activa. Amb aquesta finalitat farem alguna sessió pedagògica per ajudar els preveres, diaques, els ministeris laïcals, catequistes, etc.

4. Ateses les implicacions socials de la fe cristiana, cal elaborar un programa específic de formació en l'Ensenyament Social de l'Església, amb:

- Difusió de les encícliques socials del Magisteri de l'Església.
- Jornades de la formació permanent del preveres.
- Full Dominical, ràdio i TV, escola de l'Esplai, cursos de l'IREL, etc.

83

El camp propi de l'activitat evangelitzadora dels cristians laics és la vida pública.

5. Dedicar un Consell de Pastoral Diocesà exclusivament a aquesta temàtica. I també, fer Consells de Pastoral a cada parròquia per respondre a la realitat concreta del barri o del poble.

6. Jo mateix convocaré una trobada amb cristians compromesos en la política activa, per tal d'intercanviar els reptes i les necessitats que emergeixen de la seva experiència.

Conclusió

Cal dir que aquesta segona prioritat, *Presència d'Església a la nostra societat*, que subratllarem aquest curs 2011-2012, també serà permanent per als propers anys i s'afegeix a les anteriors. Per això hem parlat expressament de fer camí en "continuïtat" i "novetat".

A aquest propòsit, jutjo molt lluminosa la següent reflexió de sant Agustí (Sermó 169, 15, 19): “Som caminants, pelegrins en ruta. Hem, doncs, de sentir-nos insatsfets amb el que som, si volem arribar al que aspirem. Si ens complau el que som, deixarem d’avançar. Si ens convencem que és suficient, no tornarem a donar un pas. Seguim marxant, anant cap endavant, caminant cap a la meta. No tractem de parar en el camí, o de tornar endarrere, o de desviar-nos de la ruta. El qui es para, no avança. El qui enyora el passat, dóna l’esquena a la meta. El qui es desvia, perd l’esperança d’arribar. És millor ser un coix en el camí que un bon corredor fora d’ell.”

En conseqüència, sense presses i sense pauses, procurarem mantenir el pas amb aquesta esperança activa que s’alimenta i es renova en les nostres successives trobades amb la Paraula i la presència sacramental del Ressuscitat que ens fa costat. Una Paraula i una Presència que ens empeny cap enfora, per tal de prolongar i fer veure la proximitat del Senyor en la història de cada dia.

84

Ens estimula el mateix Benet XVI amb el que ha anomenat l’*atri dels gentils*: “Crec que l’Església hauria d’obrir també avui una espècie d’*atri dels gentils* on els homes puguin entrar en contacte d’alguna manera amb Déu sense conèixer-lo i abans que hagin trobat l’accés al seu misteri, al servei del qual està la vida interna de l’Església” (*Discurs a la Cúria Romana amb motiu del Nadal*, 21 de desembre de 2009).

És clar que no volem alimentar optimismes fàcils sinó més aviat reafirmar la nostra confiança ferma en Aquell que ens ha cridat i constituït membres de la seva comunitat eclesial i que ens anima a continuar treballant sense defallir, malgrat totes les nostres incoherències. Mai no ha parlat Jesús de facilitats..., però sí que ens ha dit “només que la vostra fe fos *tan petita com un gra de mostassa...*”.

Mirem-nos en el testimoniatge de Maria de Natzaret que ens ha fet proper Déu, el “Déu-amb-nosaltres”. En Ella resplendeix la nostra capacitat de convertir-nos en col·laboradors de Déu. Per l’Encarnació, Déu ha fet “comunió” amb nosaltres (Jo 1, 14) i hem d’anunciar-ho i fer evident que “la vida s’ha manifestat: nosaltres l’hem vist i en donem testimoni, i us anunciem el qui és la vida

eterna, que estava amb el Pare i se'ns ha manifestat... us anunciem allò que hem vist i sentit" (1Jo 1, 2-3). I, en la Visitació, Maria es fa servidora del proïsme. És el "servei de la caritat a domicili" que ens ensenya l'actitud dels millors deixebles de Jesús, el *servei amorós* als altres.

Maria és model i icona de la presència dels cristians en el món. Estem cridats a fer el mateix paper de Maria: ser "notícia de Déu" en el món, guies que orienten i acompanyen, punts de referència, senyals, guies dels allunyats que pregunten i dels qui no pregunten res, dels qui busquen i dels qui caminen perduts. Però, com Ella, sempre amb humilitat i sense pretensions. Hauríem de repetir cada dia: "Jo et beneixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has amagat aquestes coses als savis i poderosos i les has revelades als petits" (Mt 11, 25 ss). Des d'aquesta petitesa i amb una lectura sapiencial —contemplativa— de la història, Maria ens porta a descobrir els criteris de la misteriosa acció de Déu, el qual, capgirant els judicis del món, ve en auxili dels més fràgils... Per això, manifestant el sentiment de la seva petitesa, entona un càntic d'acció de gràcies: "El Senyor ha fet en mi meravelles... ha mirat la petitesa de la seva serventa... *les obres del seu braç són potents; dispersa els homes de cor altiu; derroca els poderosos del soli i exalta els humils. Omple de béns els pobres i els rics se'n tornen sense res*" (Lc 1,46-53).

85

Rebeu la salutació agraïda i esperançada del vostre germà bisbe,

† Joan Piris

Lleida, 2 d'octubre de 2011

Festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia

4. La necessària qualitat espiritual

4.1. INTRODUCCIÓ

Creure és incorporar-se a una tradició viva que sorgeix del Crist i dels Apòstols i que arriba fins a nosaltres en la vida de comunió que és l'Església. La diòcesi de Lleida viu incorporada a aquesta comunió de manera dinàmica, amb fidelitat a la nostra condició de pelegrins en el temps. Som conscients que no partim de zero i volem fer camí en continuïtat, però alhora procurant donar consistència a tot allò que hem anat reflexionant i concretant en aquests darrers anys, intentant posar-ho en pràctica amb modèstia, a la llum dels documents programàtics que tots coneixem (cfr. *Entre tots i per al bé de tothom; Iniciació cristiana; Presència d'Església en el món*) i que constitueixen els accents fonamentals del nostre Pla Diocesà de Pastoral que té com a objectiu central continuar obrint-nos al món i a l'esperit per tal d'anunciar i “donar testimoni, d'una manera senzilla i directa, del Déu revelat per Jesucrist” (*Evangelii Nuntiandi*, 26).

87

Com a bisbe d'aquesta Església particular de Lleida desitjaria que ens ajudéssim els uns als altres a fer passes orientades a afavorir la unitat entre allò que, simplificant, podríem dir acció pastoral i vida interior, una unitat que cal assegurar per a un creixement humà i cristià integral. Sabem que quan la persona està dividida no creix. Haurem de treballar per la seva unitat interior i per la seva transparència testimonial.

En àmbits eclesials es reivindica molt allò de “en les coses necessàries, unitat; en allò dubtós, llibertat; i en tot, caritat”. És una manera d'entendre la vida que no hauria de ser només una estratègia per als temps de vaques magres sinó que hauria de constituir una vertadera espiritualitat. El que passa és que practicar-ho

demana també no tancar-se de manera defensiva i inflexible en les pròpies posicions i fomentar amb perseverança i humilitat més diàleg, més capacitat d'escolta, més recerca en comú. Tots sabem que ningú es basta a si mateix i que la complementarietat és una necessitat en tot allò humà.

Ara bé, les nostres iniciatives pastorals necessiten una qualitat espiritual que els doni el veritable valor evangèlic. És el que comentava el filòsof Bergson assenyalant que al nostre món calia un suplement d'ànima. O també el teòleg Karl Rahner que, referint-se al concili Vaticà II, deia que ens serviria de poc si no ens duia a la fe, a l'esperança i a la caritat. És una crida a la coherència per anar disminuint la distància que pot haver-hi freqüentment entre el dir i el fer: “Poseu en pràctica la Paraula i no us limiteu a escoltar-la, que us enganyaríeu a vosaltres mateixos. Perquè el qui escolta la Paraula i no la posa en pràctica s'assembla a un home que contempla la seva pròpia cara en un mirall: es mira, se'n va i a l'instant s'oblida de la cara que feia. En canvi, el qui s'emmiralla en la llei perfecta, la llei de la llibertat, i hi persevera —no pas escoltant-la i després oblidant-la, sinó posant-la en pràctica—, aquest serà feliç de practicar-la” (Jm 1, 22-25).

Intentem, doncs, viure una espiritualitat atenta als signes dels temps i encarnada en els esdeveniments de cada dia. No tindria massa sentit un plantejament doctrinal separat de la vida de les persones, insensible als seus goigs i esperances, a les seves tristeses i angoixes. Sabem que hem de viure-les en pròpia carn perquè no hi ha res de profundament humà que no trobi eco en el cor d'un cristià (cfr. *Gaudium et Spes*, 1).

4.2. TRES ESDEVENIMENTS ECLESIALS, COINCIDENTS I COMPLEMENTARIS

4.2.1. El 50è aniversari del concili ecumènic Vaticà II

El Papa Joan XXIII va convocar aquest concili (25/01/1959) obrint les finestres de l'Església a la cultura del moment i buscant apropar-se també a altres cultures en vies de desenvolupament. Es volia respondre a la pregunta de fons “Església, ¿què dius de tu mateixa?” i redefinir la seva missió en el món. És allò que també

va animar a fer després el Papa Pau VI amb la seva encíclica programàtica sobre el diàleg dins i fora de l'Església (*Ecclesiam suam*).

El concili Vaticà II (1962-1965) va donar un impuls determinant a les transformacions sociopolítiques, culturals i religioses del segle XX, i té virtualitats que encara ens poden engrescar davant els reptes del nou mil·lenni i tot allò que acompanya aquest “canvi d'època”, amb tantes situacions qualitativament diferents. El full de ruta d'aquest concili es podria sintetitzar en algunes d'aquestes claus: renovació, oberturisme, diàleg i adaptació als temps –*aggiornamento*.

4.2.2. L'Any de la fe (11/10/2012 – 24/11/2013)

La renovació de l'Església passa a través del testimoni ofert per la vida dels creients: amb la seva mateixa existència en el món, els cristians estan cridats efectivament a fer resplendir la Paraula de veritat que el Senyor Jesús ens va deixar.

En aquesta perspectiva, l'Any de la fe és una iniciativa que vol “contribuir a una renovada conversió al Senyor Jesús i al redescobriment de la fe, per a que tots els membres de l'Església siguin testimonis creïbles i gojosos del Senyor ressuscitat, capaços d'indicar la ‘porta de la fe’ a tantes persones que busquen la veritat” (cfr. “Nota” d'Indicacions Pastorals per a l'Any de la fe).

L'inici de l'Any de la fe coincideix amb els vint anys de la publicació del *Catecisme de l'Església catòlica*, promulgat amb la intenció de mostrar a tots els fidels la força i la bellesa de la fe. Aquest document, autèntic fruit del concili Vaticà II, va ser demanat pel sínode extraordinari dels bisbes de 1985 com a instrument al servei de la catequesi, i es va fer gràcies a la col·laboració de tot l'episcopat de l'Església catòlica.

La celebració a Roma del Sínode mundial sobre la nova evangelització per a la transmissió de la fe cristiana (del 7 al 28 d'octubre de 2012) és una ocasió immillorable per introduir a tot el cos eclesial en un temps d'especial reflexió i redescobriment de la fe professada, celebrada, viscuda i resada (cfr. *Porta Fidei*, 4 i 9).

4.2.3. El 150è aniversari de l'Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida

A Lleida ens reafirmem que Maria de Natzaret segueix essent un extraordinari referent humà i cristià per al nostre temps, conscients del paper primordial de la figura de la Mare de Déu en la fe cristiana al llarg dels dos mil·lennis. I ho fem celebrant solemnement els cent cinquanta anys d'història de l'Acadèmia Bibliogràfica.

Maria és agraciada per l'acció —do especial— de Déu, però, com a tothom, se li demana una resposta lliure i responsable. La seva confiança i fidelitat és posada a prova en diverses circumstàncies. “Mai en la nostra història tant va dependre del consentiment de la criatura humana” (cfr. *Tertio Millenio Adveniente*, 2). I aquella que s'havia proclamat “esclava del Senyor”, comença de seguida a viure la fe pujant ràpidament cap a la muntanya a casa d'Elisabet i demostrant així ser servidora d'aquells que Déu estima i personificant de manera singular la vocació específica de l'Església de Jesús.

4.3. ELEMENTS NUCLEARS DE L'AGGIORNAMENTO DEL CONCILI VATICÀ II

La gent que no és a prop de l'Església o que se n'ha anat allunyant ja no coneix massa allò que el concili ha significat per a molts de nosaltres. Fins i tot en alguns dels “de casa”, per dir-ho col·loquialment, trobem les més variades reaccions, com la d'un mossèn de la diòcesi de València quan en una trobada vaig citar moltes vegades algunes de les aportacions del darrer concili, la seva pregunta —entre satisfeta i irònica— va ser: “però, existeix encara, el concili?”.

Malgrat aquesta sensació de distància i oblit, cal dir que a l'Església catòlica vivim avui gràcies a l'actualització provocada per les aportacions d'aquella assemblea conciliar, sense la qual la comunitat dels seguidors de Jesús seria molt diferent. Tornem, doncs, a endinsar-nos en aquests textos conciliars que, en paraules del beat Joan Pau II, “no perden el seu valor ni la seva esplendor”.

4.3.1. Una nova manera d'entendre's l'Església a si mateixa i la seva relació amb el món

En el discurs d'obertura del concili (11/10/1962), el Papa Joan XXIII presentà el programa d'una nova forma d'entendre el món: demanava estar atents als signes dels temps, contrarestar aquells que “veuen en els temps moderns només prevaricació i ruïna” i no confiar en els “profetes de desgràcies, que anuncien sempre esdeveniments funestos”.

Si volguéssim sintetitzar entre la variada aportació d'idees i propostes conciliars, podríem assenyalar-ne una de fonamental: la manera d'entendre's l'Església a si mateixa i la seva relació amb el món. L'Església s'autodefineix principalment com el Poble de Déu enmig del món i dintre d'ell. Ja no s'ha de parlar d'Església i món, sinó d'Església en el món, companya de camí, evangelitzadora i testimoni encarnat de Jesucrist.

4.3.2. Les constitucions, decrets i declaracions del concili

González de Cardedal deia que el cor del concili són les quatre constitucions:

91

- *Dei Verbum* i *Sacrosanctum Concilium*, que centren la vida cristiana i comunitària en la Paraula de Déu i en l'Eucaristia, respectivament. La Paraula de Déu oferta als humans com una conversa amistosa que demana una resposta personal que és la fe i l'Eucaristia, “font i cimal” (cfr. SC 10), i les celebracions litúrgiques on la comunitat creient rememora, actualitza, acull i agraeix l'autodonació de Déu.
- *Lumen Gentium*, sobre el propi ser i estructura de l'Església, Poble de Déu, Cos de Crist i Temple de l'Esperit, comunitat amb missions i responsabilitats diferenciades que proposa i emet la llum que rep del seu Senyor; i *Gaudium et Spes* sobre l'Església en el món, cridada a esdevenir llevat dins la pasta en fidelitat a la recomanació expressa de Jesús.

A les constitucions cal afegir nou decrets, il·luminant situacions —sobretot internes— entre els quals destaca el dedicat a l'ecumenisme, i tres declaracions sobre problemes comuns i amb

fortes repercussions si més no pel canvi de posicionament que suposava amb relació a la llibertat religiosa i a les relacions amb altres religions no cristianes. Doctrines recusades durant segles i dimensions de la vida cristiana oblidades, ara eren acceptades com a plenament catòliques. S'obria el camí cap a un diàleg en diferents direccions. Es valorava positivament el fenomen de la secularització, l'autonomia de les realitats temporals i els avenços de la civilització moderna; es parlava de l'Església com a una comunitat..., posant al davant els elements comuns a tots els batejats i, després, els diferents ministeris entesos com un servei, cosa que suposava un canvi important en les relacions entre els seus membres. L'Església deixa de tenir una finalitat en si mateixa i es descobreix i es presenta com a “sagrament universal de salvació”, solidària amb els goigs, esperances i angoixes dels humans, especialment dels pobres i dels que pateixen.

4.3.3. La recepció del concili ecumènic Vaticà II (1962-1965)

92

Potser té novament actualitat el discurs de Benet XVI a la cúria romana als quaranta anys de la cloenda del Vaticà II (22/12/2005), on es preguntava “*¿quin ha estat el resultat del concili? ¿Ha estat rebut de manera correcta?*” (cfr. *Porta Fidei*, 5).

Molts de nosaltres, els qui hem conegut i participat en la història postconciliar, sabem que han coexistit plantejaments diferents en aquesta recepció conciliar que, simplificant, anomenaríem “els de la reforma i els de la ruptura”. Això pot explicar alguns problemes: les divisions patides dins de l'Església catòlica en aquests cinquanta anys llargs han estat provocades fonamentalment per les interpretacions que s'han fet tant de la lletra com de l'esperit dels documents conciliars.

Joan XXIII havia precisat en l'obertura del concili que calia “transmetre la doctrina en la seva puresa i integritat, sense atenuacions ni deformacions”, però hi va afegir: “la nostra tasca no és només guardar aquest preciós tresor, sinó també dedicar-nos amb diligent voluntat, sense temor, a estudiar allò que la nostra època exigeix. Cal que aquesta doctrina, vertadera i immutable, a la qual s'ha de prestar fidelment obediència, vingui aprofundida i s'exposi segons les exigències del nostre temps. Una cosa és el

dipòsit de la fe, és a dir, les veritats que conté la nostra venerable doctrina, i una altra diferent és la manera com s'enuncien aquestes veritats, conservant però el mateix sentit i significat” (cfr. Vaticano II, Constituciones. Decretos. Declaraciones, BAC, Madrid 1993, pp. 1094-1095). D’aquesta manera el Papa Joan XXIII promovia clarament una perspectiva nova que ha alimentat noves esperances allà on s’ha tingut en compte, i cal donar-ne les gràcies.

Com insistia Benet XVI en el discurs citat: “cal aprendre a reconèixer que, en les decisions que es refereixen a realitats contingents, només els principis expressen l’aspecte durador perquè són la seva motivació interior. Però les formes concretes depenen de la situació històrica i, per tant, poden patir canvis. Les decisions de fons poden continuar essent vàlides, mentre que les formes de la seva aplicació a nous contextos poden canviar”.

4.3.4. El concili provincial Tarraconense (1995)

Des de la resolució n. 1, les esglésies de la Tarraconense expressen la seva comunió amb l’Església Universal que és —en Crist— “un senyal i instrument de la unió íntima amb Déu i de la unitat de tot el llinatge humà” (LG 1), i manifesten que “el goig i l’esperança, el plor i l’angoixa de l’home contemporani, sobretot el dels pobres i de tota mena d’afligits, són també goig i esperança, plor i angoixa dels deixebles de Crist” (GS 1).

Pau VI havia anomenat el Vaticà II com el concili del diàleg i és ben cert ja que es va renunciar a tot tipus de condemnes tenint com a rerefons l’afirmació de Joan XXIII: “Són més les coses que ens uneixen que les que ens separen”.

Reproduint aquell esperit de respecte, d’acceptació i estima del món actual que el Papa i el mateix Vaticà II demanaven, i allunyant-se de tota mena de condemna, el nostre concili provincial Tarraconense diu sentir com un goig i una responsabilitat la missió de fer arribar el missatge de Crist a tot el país, integrat per persones i grups molt diversos que tenen actituds i nivells ben diferents de fe i de cultura, i assumeix el context social secularitzat i plural en què es mou la fe cristiana en la societat catalana.

Afirma expressament que “l'Església vol oferir Jesucrist a la societat sense cap coacció i ajudar a viure la fe i l'amor als fidels, però no pretén pas de tutelar o reconquerir el món i la cultura” (cf. GS 42). Descarta una evangelització feta des del poder o la voluntat de control de la societat i de les persones, o com a acte de pura afirmació institucional.

Igualment demana reconèixer i acceptar la pluralitat interna de l'Església, les distintes tendències, concepcions i models d'evangelització i aprendre els uns dels altres, sense tancaments ni posicions de superioritat o defensives, manifestant que “l'objectiu comú és caminar vers la renovació de la vida cristiana, tot mantenint les certeses que ens ha transmès la Tradició de la fe”.

Les esglésies de la Tarraconense fan una opció explícita per una comunitat cristiana capaç de relació i de diàleg amb la gent que desconeix Crist, a la qual pot oferir un acolliment cordial que és el rostre viu i concret del missatge evangèlic, i per unes estructures que siguin una mediació cada cop més oberta entre Déu Pare i els homes i dones que Déu estima. La convicció de fons, viscuda com un important signe dels temps, és que no hi pot haver veritable evangelització sense el testimoniatge que té com a condició la unitat dels cristians, com a ànima l'amor de Jesucrist i com a cos l'atenció i la donació solidària als necessitats, als pobres i als marginats. És per això que volem que la nostra fe es manifesti en l'esperança i es realitzi en l'amor.

Entén que evangelitzar és descobrir en el cor de cada dona i de cada home l'acció i l'escalf de l'Esperit i establir les mediacions oportunes per tal que les persones senzilles, i tal vegada afligides, puguin trobar-se amb Déu; és ajudar a refer l'experiència de Déu de molta gent allunyada, experiència que està intrínsecament lligada a l'amor als germans i, per tant, a aquella opció preferent pels pobres i per la justícia que fou distintiu del Messies Jesús.

En conseqüència, urgeix la revitalització, la vertebració i l'articulació de totes les comunitats cristianes, les quals tenen com a centre la persona de Jesucrist, per tal que siguin evangelitzadores i evangelitzades: acollidores, fidels a la missió d'ajudar gent molt diversa a refer la seva experiència de Déu, humils, fraternes i obertes a les altres comunitats.

4.4. LA QUALITAT ESPIRITUAL, UNA PRIORITAT EN LA NOVA EVANGELITZACIÓ

Ja hem fet referència a la necessitat de tenir molt present el context cultural en què ens movem. El terme *aggiornamento* o posada al dia, que va tenir molt de ressò en l'època conciliar, volia ajudar a aquesta actualització pastoral, responsable i creativa, davant la situació de canvis profunds, universals..., i permanents. També avui caldria encarnar una actitud d'esperit semblant, en coherència amb la fe que professem en la Paraula de Vida feta carn (cfr. 1Jn 1,1).

Precisament, l'*Instrumentum Laboris*, els materials que guiaran la reflexió i posada en comú dels participants al sínode mundial de bisbes d'aquest octubre sobre la nova evangelització, afirma que es tracta abans que res d'una qüestió de caire eclesiològic i espiritual. La transmissió de la fe és un esdeveniment comunitari, eclesial i ha de fer referència al subjecte encarregat d'aquesta operació espiritual: demana veure el problema no des de fora sinó qüestionant-se l'Església sobre si mateixa, sobre el seu ésser i manera de viure. Se'ns demana redescobrir el cor de l'evangelització, és a dir, l'experiència de la fe cristiana: la trobada amb Jesucrist, l'esdeveniment que constitueix el nucli central de la fe cristiana. La missió de l'Església consisteix en l'anunci i la transmissió de l'Evangeli que, en última instància, s'identifica amb Jesucrist. La humanitat d'avui té necessitat de sentir-se dir les paraules de Jesús "¿Si sabessis quin és el do de Déu!" (Jn 4, 10), perquè facin sorgir el desig profund de salvació que es troba en cada persona: "Senyor, doneu-me d'aquesta aigua, perquè no tingui més set (Jn 4, 15)" (cfr. Instr. Lab. n. 8. 20. 26. 33 i 39).

Cal que les comunitats cristianes trobin les energies i els camins per a tornar a aferrar-se sòlidament a la presència del Ressuscitat que les anima des de dintre, i tornin a oferir-nos la pròpia experiència com un do valuós que posseeixen. L'Església vol ser l'àmbit on ja ara es realitza aquesta experiència de Déu, on ens deixem transfigurar pel do de la fe sota el guiatge de l'Esperit del Ressuscitat. Parlar de nova evangelització és parlar d'aquest

impuls espiritual, d'aquest moviment de conversió que l'Església es demana a si mateixa, a totes les seves comunitats, a tots els seus batejats (cfr. *Instr. Lab.* 46; n. 88).

4.4.1. Vetllar per la maduresa humana integral

Travessar “la porta de la fe” (cf. Ac 14,27), que introdueix en la vida de comunió amb Déu i permet l'entrada a la seva Església, suposa emprendre un camí que dura tota la vida. És una porta que està sempre oberta per a tothom i es passa el seu llindar quan la paraula de Déu s'anuncia i el cor es deixa plasmar per la gràcia que transforma (cfr. *Porta Fidei*, 1).

Aquest creixement en la fe i el mateix procés de convertir-se en persona és una tasca apassionant que mai no es podrà reduir a adquirir coneixements intel·lectuals, a una assimilació doctrinal o d'un sistema de valors o de capacitats funcionals. La formació que hem d'adquirir ens ha de dur a un equilibri entre vida interior i obertura a les realitats que ens envolten, sense defugir el present que ens toca viure, per problemàtic que ens resulti. Caldrà integrar interioritat i relacions, aprenent a mantenir una bona comunicació amb un mateix i amb els altres, conjuntament amb la comunicació amb Déu —la pregària.

Això facilitarà, sens dubte, mantenir la identitat de creient amb fets concrets i coherents enmig d'una societat plural. Allò contrari a la identitat personal seria l'alienació i la despersonalització. I cal vigilar perquè en la societat en què vivim som especialistes en posar-nos màscares per amagar la pròpia realitat.

Un cristià ha de ser una persona madura, sincera, justa, comprensiva, equilibrada, dialogant, digna de confiança... Però aquesta maduresa humana es va adquirint a poc a poc, amb successives experiències, i demana cuidar adequadament la pròpia interioritat a la vegada que procura mantenir una bona relació amb els altres, amb l'entorn i amb Déu “en el qual vivim, ens movem i som” (Ac 17,28).

Caldrà verificar progressivament la qualitat de la pròpia vida de fe i la implicació en la vida eclesial per tal de poder ser anunciadors de l'Evangelí.

4.4.2. Revifar la Fe cristiana

Als cristians dels primers temps se'ls va acusar d'“ateus”, és a dir, de no creure en Déu. I és que la idea de Déu que tenia molta gent d'aquell temps era molt diferent al Déu que predicaven els cristians, i és això el que caldria repensar avui. La Fe cristiana no és creure de qualsevol manera, no és simplement admetre que hi ha Déu, sinó creure en el Déu que Jesucrist ens ha manifestat, i reconèixer que Déu, en Jesucrist, ha entrat i actua en la nostra història d'una manera definitiva. Cal redescobrir el camí de la fe per il·luminar de manera cada cop més clara l'alegria i l'entusiasme renovat de la trobada amb Crist.

Creure serà sempre obrir a Déu en la nostra vida un crèdit il·limitat perquè Ell hi regni sense condicions, sense rebaixes... És allò de l'opció fonamental. Com la samaritana, també l'home actual pot sentir de nou la necessitat d'acostar-se al pou per escoltar Jesús, que convida a creure en ell i extreure l'aigua viva que brolla de la seva font (cfr Jn 4,14) i alimentar-nos amb la Paraula de Déu i el Pa de la vida.

97

El sínode sobre la nova evangelització per a la transmissió de la fe cristiana hauria de ser una bona ocasió per introduir tot el cos eclesial en un temps d'especial reflexió i redescobriment de la fe (cfr. *Porta Fidei*, 2, 3 i 4).

4.4.3. Cuidar la fraternitat eclesial

La comunitat és el lloc per excel·lència del testimoniatge de la presència de Jesús entre nosaltres i, per això, la formació de la comunitat cal que sigui una tasca prioritària. Una fe que no és comunitària està molt lluny de ser una fe autènticament eclesial. Necessitem una Església-comunitat en la qual es pugui viure un nou estil de vida i de convivència.

Els batejats necessitem madurar la pròpia fe en un grup eclesial on puguem descobrir que viure en comunió és possible i que aïllar-se és destruir la possibilitat de construir una vida diferent basada en els valors evangèlics.

La comunió que constitueix l'Església té una dimensió profunda, arrelada en el misteri de Déu: és comunió amb Déu. Però té igualment una dimensió visible: és comunió de les persones entre elles i s'ha d'expressar en formes d'intercanvi i participació en diferents àmbits eclesials, sempre tenint en compte que la comunió eclesial és, sobretot, comunió de cors (cfr. Ac 4,32). En aquesta experiència fundant, que és la trobada permanent amb Jesucrist mort i ressuscitat i present en la seva Església, rau el centre i el fonament de la comunió eclesial.

Tots els qui tenim una certa responsabilitat en qualsevol nivell de les nostres comunitats cal que siguem portadors de l'experiència comunitària de la fe i alhora capaços de promoure-la.

4.5. UN REPTE PERMANENT: ESDEVENIR SAL DE LA TERRA I LLUM DEL MÓN (Mt 5,13-16)

No podem deixar que la sal perdi el gust i la llum romanguí oculta. La “fe que actua per l'amor”(Gal 5,6) s'ha de convertir en un nou criteri de pensament i d'acció que canvia tota la vida de l'home. Amb l'imperatiu de percebre els signes dels temps en la història actual, ens compromet a cada un a convertir-nos en un signe viu de la presència de Crist ressuscitat en el món (cfr. *Porta Fidei* 3, 6 i 15).

Amb el testimoni ofert per la vida dels cristians, amb la nostra mateixa manera de ser en el món, els batejats estem cridats efectivament a fer resplendir la Paraula de veritat que el Senyor Jesús ens va deixar. I en aquesta perspectiva, l'Any de la fe és una invitació a una autèntica i renovada conversió al Senyor, únic Salvador del món.

Això demana, entre altres coses, tenir capacitat de servei i un testimoniatge de servei callat i tantes vegades amagat i gratuït, que és el que il·lumina més que els grans discursos. Aprendre a servir és començar a entendre què significa ser cristià. L'Any de la fe serà també una bona oportunitat per intensificar el testimoniatge de la caritat (cfr. *Porta Fidei*, 14).

Si la gent que ens envolta experimenta que és acollida, que pot acudir a nosaltres sempre que ho necessita i ens troba gene-

rosament disponibles, aleshores entendran què significa servir. Posant-nos del costat dels més febles ens convertim en testimonis qualificats de la fe i signes clars i visibles que el Regne de Déu, Regne de Justícia i Llibertat, està arribant. Les paraules de Jesús són clares: “Si algú vol ser el primer, que es faci l’últim de tots i el servidor de tots” (Mc 9, 35).

4.6. ALGUNES MEDITACIONS PER CRÉIXER EN LA QUALITAT ESPiritUAL

4.6.1. La crida a la santedat de vida i la pregària o primacia de la gràcia

En l’homilia de l’inici del seu Pontificat (24-4-2005), Benet XVI deia: “L’Església en el seu conjunt, i en ella els seus pastors, com Crist, han de posar-se en camí per a rescatar els homes del desert i conduir-los al lloc de la vida, cap a l’amistat amb el Fill de Déu, cap aquell que ens dona la vida, i la vida en plenitud.”

Aquesta exigència de qualitat espiritual és més necessària quan menys suport sociològic tenim per a viure des de la fe. I ho és per a tots els batejats. El fonament originari i permanent del ser cristià en totes les seves expressions —vida celibatària, vida matrimonial, vida consagrada, ministeri ordenat— és el baptisme. Fonamentalment, tots nosaltres som uns batejats que hem rebut la gràcia de l’adopció filial, som fills de Déu en el Fill Jesucrist: “Vosaltres, com pedres vives, sou edificats per Déu com a temple de l’Esperit perquè formeu una santa comunitat sacerdotal que ofereixi víctimes espirituals agradables a Déu per Jesucrist” (1Pe 2,5). És cert que Déu ha disposat una gran varietat de serveis en l’Església, però “en allò que toca a l’edificació del Cos de Crist, hi ha una vertadera igualtat entre tots quant a la dignitat i l’actuació comuns a tots els fidels” (LG 32), i és precisament aquesta igualtat radical la que ens ha d’ajudar a viure les diferències com un enriquiment mutu dins la comunió eclesial.

La crida a la santedat de vida és una crida personal que val igualment per a laics i per a consagrats i ningú no ens pot substituir en la resposta. Som persones originals, úniques i irrepetibles. Els laics són cridats a la santedat fent fructificar la vida nova i el do de l’Esperit rebuts en els sagraments de la iniciació cristiana. De vegades, hi ha qui manifesta un cert sentiment d’inferioritat i

marginació que el duu a dissimular públicament la seva identitat catòlica: això és contrari a una fe “martirial”, és a dir, una fe de testimonis valents de Jesús. D'altra banda, pel que fa a la santedat de vida dels preveres, aquesta es visibilitza en el seu lliurament incondicional. I com és evident que el prevere no se santifica automàticament en l'exercici del seu ministeri, cal que visqui igualment també la gràcia del seu baptisme, que es reconegui pecador amb tot el Poble de Déu, que visqui la Paraula que proclama i s'alimenti del Cos del Senyor. En tot cas, el factor fonamental és la caritat pastoral amb tot allò que exigeix. El que determinarà la credibilitat del testimoni d'uns i altres i l'eficàcia sobrenatural de les seves activitats serà la seva unió amb Jesucrist.

A més, cal la pregària, en les seves múltiples formes, com a condició per a tenir viva la flama de la fe, la primacia del Crist i, en relació a Ell, la primacia de la vida interior i de la santedat, com ja Joan Pau II emfatitzava a *Novo Millenio Inneunte* (cfr. n. 38). Una pregària esperançada, que és la que ens fa admirar i donar gràcies per totes les realitats positives que ens acompanyen, i que són petits creixements de la llavor del Regne.

4.6.2. Les crides personals: “Vine i segueix-me”

Tots els batejats participem de l'únic sacerdoci de Jesús i hem rebut la mateixa crida al seu seguiment amb radicalitat. Això ens motiva a pregar amb molta confiança i insistència perquè es mantingui viva la flama vocacional a tots els nivells.

En particular, i pensant en la “mediació” que suposa el sacerdoci ministerial, vull dirigir-me a tots aquells joves i no tan joves que a Lleida i a les seves comarques tenen inquietuds i no s'accontenten amb viure de qualsevol manera, repetint conductes maquinalment, com les formigues: pregunteu-vos què vol Déu de vosaltres i atreviu-vos a escoltar-lo. El mateix Déu que us ha concedit el do de la vida us crida ara a viure-la seguint les petjades de Jesús i us obre diferents possibilitats de realització. Una d'elles és la que molts —i jo mateix— varem triar en un llarg procés de resposta a allò que sentíem que el Senyor ens demanava: servir els germans com a preveres de l'Església. Per què no hi penseu

seriosament i en consciència? Moltes de les nostres comunitats, i tantes altres d'arreu del món, no tenen un prevere al seu servei amb prou disponibilitat i ni tan sols poden celebrar l'Eucaristia dominical a què tenen dret.

Alhora, demano als membres de l'Església de Lleida que, a més de la pregària, mirin també si, en consciència i a la llum de l'Esperit que bufa on vol (Jo 3,8), no haurien de fer la proposta directa i explícita a algun membre de la pròpia comunitat, del propi grup, del propi centre educatiu o de la pròpia família, perquè prenguéssin la decisió ben concreta de lliurar la seva vida en favor dels altres d'una manera plena en aquest servei ministerial, fent al món aquest do impagable que és presentar el Crist i la seva Paraula com a camí per a fer nova la humanitat i, a més, possibilitant a tants d'altres la celebració dels Sants Misteris de la Salvació. Ateses les circumstàncies, ho considero una prioritat.

4.6.3. Un impuls missioner renovat i creatiu

“Caritas Christi urget nos” (2Cor 5,14): és l'amor de Crist el que omple els nostres cors i ens impulsa a evangelitzar. També avui ens cal un compromís més convençut en favor d'una nova evangelització per redescobrir l'alegria de creure i tornar a trobar l'entusiasme de comunicar la fe. El compromís missioner dels creients treu força i vigor del descobriment quotidià del seu amor, que mai no pot faltar. La fe, en efecte, creix quan es viu com a experiència d'un amor que es rep i es comunica com a experiència de gràcia i goig. Ens fa fecunds, perquè eixampla el cor en l'esperança i permet donar un testimoni fecund (cfr. *Porta Fidei*, 7).

És aquesta dimensió missionera, com a expressió d'una nova i generosa obertura al do de la gràcia, allò que ens ha d'impulsar a imaginar situacions, llocs de vida i accions pastorals, que permetin als que han abandonat la fe cristiana sortir d'allò que el Papa Benet XVI anomena el “desert interior”, una imatge amb què vol representar la condició humana actual, presonera d'un món que, pràcticament, ha exclòs Déu del propi horitzó. La tasca de la nova evangelització, segons l'*Instrumentum Laboris* (cfr. n. 86), és tenir el coratge d'introduir la pregunta sobre Déu en aquest món indife-

rent, tenir el coratge de donar novament qualitat i motiu a la fe en aquesta societat de vella cristiandat.

Fer-ho sense oblidar la vessant ètica i social que és una dimensió imprescindible del testimoniatge cristià, refusant la temptació d'una espiritualitat amagada i individualista, que poc té a veure amb les exigències de la caritat, ni amb la lògica de l'Encarnació; i que ens ha de dur a iniciatives evangelitzadores menys orientades cap a l'interior de les comunitats cristianes, i més compromeses en l'anunci de la fe a tothom.

Necessitem formar laics capaços d'intervenir en l'activitat pastoral, però tenint en compte la intuïció conciliar (cfr LG 33): “els laics tenen com a vocació especial fer present i operant l'Església en els llocs i circumstàncies on ella no pot arribar a ser sal de la terra si no és a través d'ells”. El concili Vaticà II ho concreta demanant especialment als cristians laics ser apòstols en el món de les ciències i la cultura, la vida familiar, l'activitat social, econòmica i política, la solidaritat entre persones i pobles i la salvaguarda de la pau. Avui hi afegiríem la promoció de la dignitat humana, la defensa dels drets humans, la salvaguarda de la creació, el progrés de la biomedicina.

En aquesta línia, i sempre al seu nivell, s'espera molt de les parròquies (cfr. *Instr. Lab.*, 81), considerades com la porta més capil·lar d'entrada en la fe cristiana i en l'experiència eclesial. Són el lloc de la pastoral ordinària, de les celebracions litúrgiques, de l'administració dels sagraments, de la catequesi i del catecumenat, i assumeixen el compromís de ser vertaders centres d'irradiació i de testimoniatge de l'experiència cristiana, sentinelles capaços d'escoltar les persones i les seves necessitats.

4.6.4. Promoure experiències de “Lectio Divina” i “Lectura creient de la realitat”, entre d'altres

Entre les causes de l'allunyament de la vida cristiana de molts s'assenyala la falta de participació personal i experiencial en la transmissió de la fe, estructures eclesials percebudes com allunyades de la vida de la gent i de les seves preocupacions essencials, i “celebracions litúrgiques formals i de ritus repetits quasi per

costum, privats de la profunda experiència espiritual que, en lloc d'atreure les persones, les hi allunyen" (conf. *Instr. Lab.*, 69).

Una espiritualitat viva demana mitjans que l'alimentin i suports que la sostinguin: a més de la pregària personal en les formes més variades, la meditació segons el mètode ignasià o la pregària amb els salms —que ha estat l'oració fonamental del poble d'Israel, de Jesús i de l'Església—, avui s'estan demostrant molt fecundes pràctiques com les de la "Lectio Divina", la "lectura creient de la realitat", "l'estudi d'Evangelí", la "scrutatio" de la Sagrada Escriptura, etc. La consolidació del compromís baptismal exigeix aprendre a llegir la pròpia vida personal i la història humana a la llum de la Paraula de Déu com a història de salvació, i així progressar en la vida cristiana, testimoniar el Crist i viure el seu esperit, donar raó de la pròpia esperança i tenir la capacitat de poder plantejar evangèlicament les qüestions que vagin sorgint en la vida de cada dia.

Cal fomentar la lectura personal i/o en família de la Paraula de Déu, i alhora en les parròquies, comunitats, moviments, delegacions i institucions eclesials. I també cal crear grups que aprofundeixin les lectures de la missa dominical, cosa que ens ajudarà a superar una certa superficialitat en les celebracions. Allò que el món necessita avui de manera especial és el testimoniatge creïble de cristians il·luminats en la ment i el cor per la Paraula del Senyor. En expressió de sant Pau: que "la paraula del Senyor es difongui i sigui glorificada" (2Te 3,1).

103

Hem de descobrir novament el gust d'alimentar-nos de la paraula de Déu, transmesa fidelment per l'Església, i amb el Pa de la vida, donat com a aliment a tots els qui són els seus deixebles (cf. Jn 6,51).

4.6.5. L'experiència de comunitat eucarística i el signe comunitari de la fe

Quan diem que la fe és "personal" no estem dient que creure sigui un assumpte "individual". Des del principi —Pentecostès—, fer-se cristià ha suposat ajuntar-se al grup dels dotze i als deixebles: l'Església. La fe cristiana no es viu en solitari, sinó que duu a

formar part de la comunitat dels deixebles de Jesús en l'Església (Ac 2, 41). No hi ha vida cristiana sense comunitat.

En l'àmbit parroquial, és fonamental la celebració de la litúrgia eucarística, perquè en l'Eucaristia es proclama, celebra i enforteix la fe de l'Església. El Vaticà II diu que l'Eucaristia és “el cim al qual tendeix l'actuació de l'Església i alhora la font d'on brolla tota la seva força” (*Sacrosantum Concilium*, 10).

Per aquest motiu cal revisar les celebracions de l'Eucaristia per tal d'intensificar la celebració de la fe en la litúrgia, suscitant l'aspiració a confessar la fe amb plenitud i convicció renovada, amb confiança i esperança (cfr. *Porta Fidei*, 9). I cal també reduir el nombre de celebracions de l'Eucaristia per concentrar més la comunitat, tot constituint un veritable signe d'Església.

L'apòstol Pau, parlant de la comunitat cristiana i de la celebració eucarística, insisteix expressament en menjar i beure “dignament” (1Cor 11, 23-27), perquè els corintis havien degradat la Cena del Senyor transformant-la en ocasió de divisions i escàndols. Però també nosaltres podem degradar-la si la vivim com un acte de pietat individual que deixa les nostres consciències tranquil·les refugiant-nos espiritualment en un “fervor” sospitós, o convertint-la en formalisme ritual o pràctica exterior més o menys ineficaç.

L'Eucaristia és sempre un acte comunitari-eclesial que ens reuneix com a Poble de Déu i que hauríem de celebrar no tan sols físicament plegats, sinó cordialment units.

Per afavorir aquesta condició de “signe” comunitari cal que superem la celebració de “misses a la carta” o amb esperit de clan i capelleta, misses “anònimes”, amb els participants separats entre ells i distants de l'Altar, silenciosos i passius. ¿Quin tipus d'espiritualitat demostrin les persones que, en la reunió de germans en la fe, en l'assemblea eucarística, s'aïllen per a “trobar-se amb el seu Déu”? En quin Déu creiem? Una assemblea de “ressuscitats” cal que sigui expressió de vida i fraternitat que es difon i es comparteix, i això s'ha de notar d'un cop d'ull en la nostra manera d'estar i participar en la Santa Missa oberts a la comunitat.

4.6.6. Fer créixer en nombre i qualitat les Unitats d'Acció Pastoral

Les Unitats d'Acció Pastoral (UAP) que s'han anat constituint volen tenir en compte la diversitat de situacions i estan cridades a facilitar-nos un augment d'integració comunitària com a Església, de tal manera que, afavorint la participació i la comunicació personal de la fe (Mt 18,20), ens ajudin a donar-nos suport els uns als altres de manera complementària.

Però aquesta és una opció que, per a mantenir vives les seves motivacions, demana també constituir un grup de persones amb l'adequada formació que assolirà una tasca fonamental: el seu acompanyament. Aquest grup pensarà la manera d'informar i explicar al Poble de Déu què és una Unitat d'Acció Pastoral i quins serveis pastorals es donaran, de manera que no creguin que seran desatesos o abandonats, sinó atesos més i millor. Es cuidarà de l'animació i el seguiment general de les UAP, amb l'arxiprest respectiu i el vicari de Pastoral que realitzaran el seguiment ordinari. La UAP s'haurà de trobar periòdicament per pregar, programar i avaluar el creixement integral —humà, espiritual, ministerial— dels agents pastorals.

105

Cal que les Unitats d'Acció Pastoral vagin augmentant i consolidant-se. No es tracta només de fer front a la disminució del ministeri ordenat, cosa que no podem negar, sinó d'assegurar l'existència i presència significativa de la comunitat eclesial en el món actual amb els seus diferents carismes i ministeris. Ens ho està demanant la desaparició del cristianisme sociològic i la nostra situació de diàspora enmig d'un món no cristià.

Aquestes “Unitats” no són la solució per a tot, però són una manera de ser Església fonamentada en l'Espiritualitat de Comunió que és el marc en què s'han de situar totes les espiritualitats en l'Església, tots els carismes, dons i ministeris, que hem de procurar integrar de manera harmònica i coordinada. L'Espiritualitat de Comunió és un estil de vida, una manera de veure-ser-actuar entorn del valor “comunió” com a catalitzador de tota la vida cristiana. Per això, qualsevulla espiritualitat viscuda en l'Església, per a ser autèntica, s'ha de fundar i s'ha de viure en la dimensió

eclesial, és a dir, enriquint la comunió i posant allò que tingui de diferent com un bé en favor de tots.

Hem d'admetre que les nostres comunitats necessiten molt més que ajustaments o retocs perifèrics i que el Senyor ens crida a una renovació amb certa profunditat per tal d'oferir l'Evangeli de manera creïble i interpel·ladora. Coneixem la complexitat de la nostra situació i els interrogants que ens planteja. Les noves realitats ens demanen revisar mentalitats i estils pastorals amb una certa imaginació i amb el discerniment necessari. No tenim respostes per a tot però anem iniciant experiències de pastoral en xarxa col·laborant en projectes concrets. I sabem també que aquesta nova època està habitada ja per la gràcia del Ressuscitat i que l'Esperit Sant hi actua en l'evolució dels temps, i això ens alimenta l'esperança.

4.7. FOMENTAR LA QUALITAT ESPiritUAL I LA FIDELITAT EVANGÈLICA EN LA TASCA DE LES QUATRE ÀREES DE COOPERACIÓ

106

4.7.1. Àrea d'acció caritativa i social

El sentiment que animà Jesús a l'últim Sopar va ser l'amor fet donació, servei i sacrifici. Rentar els peus als deixebles va ser-ne el signe i Jesús ho proposà com a exemple a reproduir (cfr. Ju 13,15). Per això, atesa la relació íntima de la caritat amb l'Eucaristia, les nostres trobades eucarístiques cal que siguin ocasió de replantejaments vitals. El Papa Benet XVI ens ho ha tornat a proposar: "L'Any de la fe serà també una bona oportunitat per a intensificar el testimoni de la caritat" (Cfr. *Porta Fidei*, 14).

Les nostres prioritats es concreten en:

- Comunicació cristiana de béns: que el plantejament econòmic de la Diòcesi s'orienti cap a una autèntica comunicació de béns entre les comunitats amb més possibilitats i aquelles que no poden disposar de prou recursos. El Consell Pastoral Diocesà estudiarà la posada en marxa d'iniciatives que ens ajudin a fer-ho realitat.

S'ha de potenciar cada vegada més la caixa de compensació diocesana i que el Consell Diocesà d'Economia en faci el seguiment.

L'actitud de compassió, solidaritat i compromís ha d'animar els membres de la nostra Església diocesana a compartir els seus béns amb els més desfavorits, tot aportant, com a mínim, el 0,7% dels seus ingressos.

- Tenir cura de la motivació evangèlica en el servei al proïsme: l'amor al germà —i més en cas de necessitat— forma part de la identitat de tots els membres de l'Església i sense aquest mandat la missió evangelitzadora no és completa.

Cal donar a conèixer, especialment als joves, la tasca de Càritas i facilitar-los la seva participació en programes concrets.

Igualment, s'ha de continuar cooperant entre institucions eclesials —i no eclesials: associacions, empreses, món educatiu— mitjançant iniciatives de formació, creixement personal i inserció laboral.

- Acollida i integració dels nouvinguts: els seguidors de Jesús hem de tenir i animar a tenir en el propi entorn social una gran sensibilitat i preocupació solidària cap a tots aquells que arriben a les nostres terres, i treballar per integrar-los a la societat sense perdre la seva identitat ni patir problemes de rebuig o d'exclusió. Les comunitats de vida consagrada poden donar suport en l'acció educativa, social i sanitària, segons el carisma de cadascuna i segons les noves pobreses del món actual.
- Malalts i acompanyants: que la delegació de pastoral de la salut impulsi la creació d'espais d'acollida per als malalts i/o els acompanyants, que s'han de desplaçar des de fora de la ciutat de Lleida.

Cal assegurar un equip de pastoral de la salut a cada parròquia o unitat pastoral, que sensibilitzi la comunitat i afavoreixi un apropament efectiu als malalts i de manera especial als qui estan sols i més necessitats, tot respectant la seva llibertat, per a fer-los arribar la vida de la comunitat creient.

4.7.2. Àrea de litúrgia i espiritualitat

La qualitat de la nostra pastoral demana interioritat espiritual i orant. Hem d'introduir en la nostra agenda ordinària algunes

pràctiques convenientes i, fins i tot necessàries, que contribueixen a mantenir el goig de la fe i la decisió de transmetre-la.

- A més de les pregàries vocacionals mensuals i altres trobades, cal oferir un recés més intens en els temps litúrgics de l'Advent, la Quaresma i la Pasqua, així com uns exercicis espirituals, dies d'oració en un ambient de silenci —un monestir?— deixant de banda altres tasques per entrar en si mateix i acollir la Paraula, escoltar-la, compartir-la... Tenir l'oportunitat de compartir la pròpia experiència espiritual és una manera de contribuir a la fraternitat.
- Hem d'assegurar serveis d'acompanyament per a caminar en la fe i discernir la voluntat de Déu per a servir millor el Senyor i els germans segons l'esperit de Jesús i per a viure el sagrament de la reconciliació i acollir la gràcia del perdó. Al llarg d'aquest any serà decisiu tornar a recórrer la història de la nostra pròpia fe (Cfr. *Porta Fidei*, 13). Els temples han d'estar oberts en un horari prou ampli per facilitar a tothom l'acollida, la visita i la pregària.
- Cal una sincera reflexió sobre la celebració del Dia del Senyor i la participació en l'Eucaristia dominical. El diumenge és també el dia de “la festa”, del descans que ens ajuda a descobrir la bellesa i tot allò que hi ha de bo en el món i en la vida. Un dia especialment apte per a viure en família i també per a viure la caritat, cuidant la relació amistosa amb veïns i parents, amb amics i amb malalts als quals no és fàcil de visitar altres dies...
- Cuidar els ministeris litúrgics. L'oració en comú i les celebracions litúrgiques són cosa de tota la comunitat: són celebracions de l'Església (cfr. *Sacrosantum Concilium*, 26). Aquesta comunió de culte demana també l'establiment d'un equip de litúrgia en les parròquies i la promoció dels diversos ministeris al servei d'una veritable acció comunitària, preparant lectors i animadors del cant litúrgic. En alguns dies assenyalats caldria també celebrar la litúrgia de les hores amb els fidels com laudes o vespres.
- Ministres extraordinaris de l'Eucaristia. Qui rebi aquest ministeri hauria de participar plenament, interna i externament,

en l'Eucaristia; manifestar dignitat i respecte en la litúrgia; posseir una especial sensibilitat cap als malalts i el món de la salut essent capaç de relacionar-se amb les persones i famílies que viuen la malaltia. I ser “ben vist” per la comunitat.

- Educar, fomentar i oferir recursos per a la pregària personal i familiar i les formes de pietat i religiositat popular, que “perllonguen la vida litúrgica de l'Església, però no la substitueixen” (*Sacrosantum Concilium*, 13 i *Catecisme de l'Església Catòlica*, 1674). Cal valorar-ho, purificar-ho i orientar-ho per apropar la Paraula de Déu a la gent posant a l'abast la Bíblia, el Nou Testament, *La missa de cada dia*, *Evangelio 2000*, els salms explicats, etc., i fer-ne difusió.

4.7.3. Àrea Gaudium et Spes

Professar la fe implica necessàriament un testimoniatge i un compromís públic. El cristià no pot pensar mai que creure és un fet privat. L'Església, el dia de Pentecosta, mostra amb tota evidència aquesta dimensió pública de creure i d'anunciar a tots la pròpia fe sense por. És el do de l'Esperit Sant el que capacita per a la missió i enforteix el nostre testimoniatge. I l'apòstol Pau ens recorda que “amb el cor es creu i amb els llavis es professa” (cfr. Rom 10,10).

109

Per altra part, no podem oblidar que algunes persones del nostre entorn cerquen amb sinceritat el sentit últim i la veritat definitiva de la seva existència i del món. Aquesta recerca és un autèntic “preàmbul” de la fe, perquè porta les persones pel camí que condueix al misteri de Déu. “La mateixa raó de l'home, en efecte, porta inscrita l'exigència d'allò que val i roman sempre” (Benet XVI, al Collège des Bernardins, París, 12/09/2008).

Cal seguir escoltant amb força el crit de sant Pau: “¿com invocaran aquell en qui no han cregut? ¿com creuran aquell a qui no han escoltat? ¿com escoltaran sense que se'ls anunciï? I ¿com anunciaran si no són enviats?” (Rom 10, 9-15). És una invitació expressa a posar-se en camí i a contribuir a la nova evangelització a què som cridats tots els batejats.

- És important i necessari conrear i fer visible el sentit profund de la fraternitat sacramental. En les nostres parròquies i comunitats tots els batejats som subjectes actius i tots estem cridats a rebre i a donar. Si no demostrem aquesta fraternitat no hi ha “signe” del seguiment evangèlic (cfr. Lc 10). Això demana alimentar en els nostres grups i institucions un sentit profund de pertinença i d’arrelament en l’Església particular de Lleida de la qual som membres vius —i no sols vinculats per legislació canònica—, superant particularismes i distanciaments.
- També hem de procurar promoure i participar en iniciatives ecumèniques, per demanar al Senyor i afavorir el restabliment de la unitat entre tots els cristians. Segons el mateix Jesús, aquesta és una condició perquè altres hi puguin creure (cfr. Ju 17, 21-23).
- Com a individus, com a grups o com a comunitats parroquials, cal que la nostra presència i participació en la trama de la vida social tinguin en compte la dimensió col·lectiva —“política”— i estructural dels problemes, procurant que les iniciatives dels barris i/o dels pobles mirin de servir el bé comú. Si és possible, fóra bo que aquesta presència i participació la tirin endavant preferentment cristians del mateix lloc. No cal fer grans coses: només contribuir dia a dia perquè es pugui viure amb capacitat i possibilitats de créixer, desenvolupar-se, conviure, participar, comunicar-se. Servir i estimar d’aquesta manera es converteix en factor de progrés i de transformació del món (cfr. *Gaudium et Spes*, 37).
- I essent tots actors i destinataris de la vida política, interessats en consolidar i promoure el bé comú, cal comprometre’s en associacions cíviques i professionals per tal que es reconegui la persona humana com a centre de la vida social, i fer un esforç continuat perquè els valors evangèlics impregnin les lleis i les institucions. Una bona manera podria ser promoure debats entre els professionals sobre qüestions actuals notícies enfocades des del punt de vista de l’ètica cristiana.

4.7.4. Àrea de formació

La nostra cultura actual, molt fragmentada, freqüentment alimenta actituds i praxis que fan pensar en una dissociació o compartimentació, considerant com a realitats diferents la teologia, l'espiritualitat i l'acció pastoral. Això s'ha traduït sovint en un “primer formar-se, i després actuar”, o en permanents distincions entre teoria i pràctica, entre “vida interior” i apostolat, etc., retardant algunes actuacions o replantejaments. Però tots sabem que una bona formació cal que sigui integral i que a caminar s'aprèn caminant.

Caldrà invertir esforç i recursos en la formació de laics. Això requereix també dels responsables, inclòs el prevere, saber destriar, valorar i harmonitzar carismes i serveis en la comunitat per tal d'ajudar cada cristià a descobrir i assumir el propi ser i missió en l'Església pel fet del baptisme rebut, i de la confirmació o del matrimoni.

- A nivell diocesà, l'Any de la fe pot ser una bona ocasió de diàleg renovat i creatiu entre fe i raó —mitjançant simposis i jornades. També caldrà intensificar la reflexió sobre la fe per a ajudar els creients perquè la seva adhesió a l'evangeli sigui més conscient i vigorosa (cfr. *Porta Fidei*, 8). El coneixement dels continguts de la fe és essencial per a donar l'assentiment propi i introdueix en la totalitat del misteri salvador revelat per Déu (cfr. *Dei Verbum*, 5).
- Quan es tracti de la formació convenient per als agents instituits en els ministeris laïcals, als quals el bisbe confia responsabilitats en un arxiprestat o unitat pastoral concreta, no hauria de faltar: per a tots, el *Catecisme de l'Església Catòlica* amb el seu Compendi, que posa de manifest la riquesa de l'ensenyament que l'Església ha rebut, custodiat i ofert en els seus més de dos mil anys d'història, des de la Sagrada Escriptura als pares de l'Església, des dels mestres de teologia als sants de tots els segles (cfr. *Porta Fidei*, 11); per als ministeris de la Paraula, el *Directori General de Catequesi*; per als ministeris litúrgics, la *Introducció General al Missal Romà*; per als ministeris de la Caritat, el *Compendi de Doctrina Social de l'Església*, i el document de la CEE *La Caridad en la Iglesia*.

- Els arxiprestats, parròquies, delegacions i moviments procuraran evitar duplicitats en els programes o iniciatives de formació, amb la necessària coordinació amb l'IREL.
- En la mesura que sigui possible, convido a formar-se per a fer servir els nous llenguatges de la comunicació i de l'art, per tal de fer possible una presència continuada de l'Església en els mitjans de comunicació tradicionals i moderns.
- En el camp catequètic i en l'escola cristiana és decisiva una espiritualitat intensa, sincera i convinguda, i seguir promovent la participació dels pares en la comunitat cristiana i en l'acció educativa. I caldria una proposta de continuïtat després de la comunió o confirmació.
- També és fonamental un espai i un temps per al servei d'acompanyament personal del catequitzant i la seva família, i d'alumnes i professors —més allà de les tutories—, així com la cura d'aquells que passen per una situació difícil —malaltia, mort d'un ésser estimat.
- En els col·legis vinculats d'alguna manera a l'Església, cal assegurar que, a més de les famílies, els treballadors i professorat coneguin bé el projecte educatiu i que tot allò que fan s'insereixi en aquest projecte i es treballi des d'aquesta perspectiva. Cal afavorir que s'assumeixi el nostre model d'escola. Tots som responsables de la identitat del centre.
- La delegació d'Ensenyament procurarà organitzar intercanvis periòdics programats per anar avançant conjuntament en l'àmbit de la pastoral als col·legis d'església, animant el compromís cristià dels educadors i, si és el cas, formant una associació.

4.8. CONTINUAR I APROFUNDIR ELS OBJECTIUS DELS ANYS ANTERIORS: INICIACIÓ CRISTIANA I PRESENCIA D'ESGLÉSIA A LA SOCIETAT

Torno a una reflexió que tots ens hem de fer habitualment en la vida volent encertar en l'acció evangelitzadora: què és allò prioritari?, què hem de “privilegiar”? —i, per tant, què hem de deixar en segon lloc? I hem de recórrer una vegada més a Jesús: “Qui de vosaltres, si vol construir una torre, no s'asseu primer a calcular-ne les despeses i veure si té recursos per acabar-la?” (Lc 14,28).

Us recordo que hem volgut activar la iniciació cristiana en el nostre entorn d'increença assenyalant-la com una línia prioritària amb la carta *Iniciació cristiana. Creure. Viure. Anunciar la fe* (2010–2011). Després ens hem fixat una segona línia prioritària: una millor presència d'Església en el món i hem volgut viure un temps de sedimentació i d'aprofundiment del camí fet (2011–2012) tenint en compte dues claus: continuïtat i novetat.

Hauríem de mirar com i amb quines motivacions evangèliques —amb quina qualitat espiritual— els seguidors de Jesús som presents en els grans àmbits socials —salut, educació, economia, solidaritat social i internacional, cultura, comunicacions—, com i amb quines motivacions evangèliques tots —i alguns, especialment— servim de manera significativa en els ambients d'aquells que han de prendre decisions i dels que busquen, de les famílies i dels joves. Es tracta de fer circular l'Evangelí per les artèries de la societat. Si no és així, l'Església serà cada vegada més marginada i reduïda a les “sagristies”, per més que es continuï fent servir per a la celebració de festes o ritus de pas.

Es tracta de viure amb i per als altres, assemblant-se a Jesús i disposats a lliurar-se perquè “tinguin vida i a desdir” (Jn 10,10).

113

4.9. CONCLUSIÓ

Vull tancar aquest missatge pastoral amb el mateix esperit amb què hem comentat la convocatòria d'un simposi per a celebrar els cent cinquanta anys de l'Acadèmia Bibliogràfica Mariana de Lleida: Maria de Natzaret, referent humà i cristià per al nostre temps.

Per la fe, Maria va acollir la paraula de l'Àngel i va creure en l'anunci que seria la Mare de Déu, obeint amb el seu lliurament (cfr Lc 1,38). Amb fe, Maria va assaborir els fruits de la resurrecció de Jesús i, guardant tots els records en el seu cor (cf. Lc 2,19.51), els va transmetre als Dotze, reunits amb ella al Cenacle per a rebre l'Esperit Sant (cfr. *Porta Fidei*, 13).

Per la fe, els Apòstols ho van deixar tot per seguir Jesús (cf. Mt 10,28) creient en les paraules amb què anunciava el Regne de Déu present i realitzant-se en la seva persona (cf. Lc 11,20) i van

viure en comunió de vida amb ell. Per la fe, van anar per tot el món, seguint el manament de dur l'Evangelí a tota criatura (cf. Mc 16,15) i van anunciar a tothom l'alegria de la resurrecció, de la qual van ser testimonis fidels.

Per la fe, van anar formant-se les primeres comunitats reunides entorn de l'ensenyament dels Apòstols, la pregària i la celebració de l'Eucaristia, posant en comú els seus béns per a atendre les necessitats dels germans (cf. Ac 2,42-47).

Per la fe, els màrtirs van lliurar la seva vida com a testimoni de la veritat de l'Evangelí, que els havia transformat i fet capaços d'arribar fins al do més gran de l'amor amb el perdó dels seus perseguidors.

Per la fe, tants homes i dones han consagrat la seva vida a Crist, en la senzillesa evangèlica, l'obediència, la pobresa i la castedat, signes concrets de l'espera del Senyor que ja arriba.

Per la fe, molts cristians han promogut accions en favor de la justícia per a fer concreta la paraula del Senyor, que ha vingut a proclamar l'alliberament dels oprimits i un any de gràcia per a tothom (cf. Lc 4,18-19).

Per la fe, homes i dones de totes les edats han confessat al llarg dels segles la bellesa de seguir el Senyor Jesús a la família, a la feina, en la vida pública i en l'exercici dels carismes i ministeris que els confiaven.

També nosaltres vivim per la fe: pel reconeixement viu del Senyor Jesús present en les nostres vides i en la història. I aquest any tindrem l'oportunitat de confessar la fe en el Senyor ressuscitat a les nostres catedrals i esglésies, a les nostres cases i amb les nostres famílies, perquè cadascú senti amb força l'exigència de conèixer i transmetre millor a les generacions futures la fe de sempre. En aquest Any, les comunitats religioses, les parroquials i totes les realitats eclesials antigues i noves, trobaran la manera de professar públicament el Credo (cfr. *Porta Fidei*, 8).

Confiam aquest temps de gràcia a la Mare de Déu, proclamada “benaurada perquè ha cregut” (Lc 1,45),

† Joan Piris

Lleida, 2 d'octubre de 2012

Festivitat de la Mare de Déu de l'Acadèmia

IV

Església que camina en l'esperança evangèlica

1. Temps de crisi, temps d'interpel·lacions

Joan Piris Frígola fou nomenat bisbe de la diòcesi de Lleida el 16 de juliol del 2008 i va prendre'n possessió el següent 21 de setembre d'aquest any. La seva trajectòria fins als moments que apareix aquesta obra, en termes pastorals, ha estat presidida per l'atenció a l'animació de la vida religiosa i espiritual de la diòcesi i la sensibilitat envers la justícia i la solidaritat social. Les pastorals que ha anat elaborant i que s'apleguen aquí han estat un eix que recorre i cerca de donar una línia evangèlica a tota l'activitat que porta a terme el bisbat. Aquestes pastorals han estat completades per les trobades d'enviament a començament de cada curs i les assemblees diocesanes al final. Unes i altres han cercat de crear una consciència comuna de les aportacions i els dons de les diferents comunitats, moviments i associacions, promoure fraternitat evangèlica, complementarietat de treball i d'estils i enfortir la tasca evangelitzadora i la presència dels cristians en la societat. Segurament un moment culminant ha estat el començament de l'any de la Fe promogut pel papa Benet XVI, el dia 11 d'octubre de 2012, amb la celebració a la Catedral de Lleida, que commemorava també l'inici del Concili Vaticà II, fa cinquanta anys. El bisbe Joan, a la seva pastoral del 2012, "La necessària qualitat espiritual", subratllava aquests dos esdeveniments eclesials últims i n'afegia un tercer, la celebració del 150 aniversari de l'Acadèmia Mariana, amb motiu del qual es va dur a terme un simposi dedicat a Maria de Natzaret, a l'inici del curs 2012-2013.

Els darrers bisbes de Lleida (Francesc Xavier Ciuraneta, des de finals del 1999 fins a la seva renúncia per malaltia el febrer del 2007, i Xavier Salinas bisbe administrador entre el març del 2007 i l'estiu del 2008) ja van haver de fer front als canvis que

s'han donat a la darrera dècada en la nostra societat. D'una altra banda, en arribar Joan Piris a Lleida, Benet XVI era Papa des de l'abril del 2004, després de la mort de Joan Pau II. Un Papa que ha donat un relleu particular al diàleg entre fe i raó i fe i ètica. Una ètica que va aplicar al terreny econòmic i social a la seva encíclica *Caritas in veritate* del 29 de juny del 2009.

Les pastorals del bisbe Joan s'han desplegat entre aquest últim any 2009 i el 2012, a començament de cada curs per subratllar una línia de treball per a la nostra diòcesi. Els lectors, ara, podran repassar els quatre textos i trobar una mirada de conjunt als reptes de la nostra Església lleidatana i com la comunitat local batega amb l'Església universal. Hi trobaran la crida a viure la fe, dintre de la comunió eclesial, posar en comú i de forma “corresponsable” i “complementària” (“entre tots i per al bé de tothom”) esforços, iniciatives, dons i capacitats, treballar la dimensió espiritual i interior, acollir la crida de Jesús, formar-se i promoure la “iniciació cristiana”, per tal d'esdevenir “llevat, sal, llum en el món”. Finalment potenciar la “qualitat espiritual” per fer possible la nova evangelització.

118

De fet, ben poc puc afegir per recomanar la lectura d'aquestes cartes pastorals. Tant aquestes cartes com les diverses assemblees, han fet present els reptes eclesials en aquests moments, tant interiors com exteriors. Entre els primers que l'Església catòlica esdevingui cada dia més una comunitat senzilla de creients, el “poble de Déu” que va proclamar la constitució *Lumen gentium* al Concili Vaticà II, una “Església samaritana” que visqui “la comunió per a ser un signe i un instrument de l'acció transformadora de Déu en el món” com escriu el bisbe Joan (“Entre tots i per al bé de tothom”).

Entre els reptes, alhora interior i exterior, hi ha la necessitat del diàleg entre fe i raó que va portar el papa Benet XVI a promoure la iniciativa de l'Atri dels Gentils. Aquesta iniciativa ha estat aplicada per la diòcesi lleidatana mitjançant l'IREL, el març del 2013, amb un seminari sobre “Humanisme i transcendència. El sentit de la vida”, en col·laboració amb la UdL i prosseguirà els cursos vinents.

Destacaria, sobretot, pel que fa als reptes exteriors, la crida a “mirar atentament la societat” (carta pastoral “Presència de l’Església a la societat”). Es tracta de discernir la situació present. Així, ens hem de preguntar què expressen els éssers humans a través dels valors predominants a la societat, quines demandes profundes s’amaguen rere certes visions. Els analistes subratllen el pes d’una mentalitat i d’uns comportaments individualistes, relativistes i una mena de gran mercat que inclou les idees, creences i valors; un nou areòpag d’Atenes com el que es va trobar l’apòstol Pau de Tars. Enfront d’aquesta realitat trobem sentiments de por i vulnerabilitat, patiments i trencaments, però també veiem el contrapunt de la recerca de creativitat, d’autenticitat i autonomia personal, mostres de mobilització i solidaritat socials, la reivindicació d’una societat menys rígida i més horitzontal, la cerca de sentit i plenitud.

Hi ha una relació d’aquestes situacions i valors amb el marc o el context prou conegut i estudiat de la globalització/mundialització i la crisi econòmica a partir del 2007-2008. Una crisi que no sols és econòmica, sinó també política, cultural i moral. He esmentat abans l’encíclica *Caritas in veritate*. L’encíclica és una resposta a la postmodernitat i al neoliberalisme sense frens en els valors, en l’estil de vida i en l’economia, des de la recerca d’una tradició cristiana, de la veritat i l’oferta de l’Evangeli de l’amor a la societat. “L’objectiu exclusiu del benefici (hi llegim), quan és obtingut malament i sense el bé comú com a fi últim corre el risc de destruir riquesa i crear pobresa”. Cal crear, en contrapartida, “formes d’economia solidària”. Tant el “mercado com la política necessiten persones obertes al do recíproc” i “la caritat en la veritat posa l’home davant la sorprenent experiència del do”. Es tracta d’una càrrega en profunditat contra els valors i components de la cultura de l’enriquiment i del mercat sense normes ni principis. El text del papa Benet afirma que l’ètica no pot ésser separada del camp de l’economia i del mercat i que el bé comú és l’objectiu de tota acció veritablement humana. L’encíclica també crida, darrere les paraules de Pau VI, a elaborar pensament i una nova síntesi humanista.

Sens dubte la crisi ha estat l'element central d'aquests anys amb els fenòmens de l'atur, la crisi de les hipoteques, els desnonaments, les víctimes de determinats productes bancaris que han perdut valor, les retallades dels pressupostos i dels salaris, la manca de crèdit i el tancament o la reducció d'empreses, i diversos fenòmens d'empobriment i marginació. El bisbat, les parròquies i les associacions cristianes que treballen en l'àmbit social, coordinades en la Xarxa d'entitats d'acció caritativa i social hi han donat una resposta remarcable en iniciatives i creativitat que ha obtingut un ampli ressò. Per als cristians, doncs, la crisi és una invitació urgent a desvetllar esperança i fraternitat en un clima de desànim, vulnerabilitat i exclusió. En aquest marc l'atenció a la doctrina social de l'Església ha de ser un punt de referència tant en la predicació com en la formació dels creients.

Des de la Bona Nova de Jesús hem de donar una resposta imaginativa, profètica, d'acompanyament i fraternitat amb els qui pateixen les conseqüències de la situació actual. És veritat que hi ha molts elements de la moral individual que estan en crisi, però l'experiència d'aquests últims anys, d'aquests mesos darrers, d'aquests dies que vivim és que la moral ha de mirar tant al comportament privat com a una ètica pública del bé comú, de la reciprocitat i la gratuïtat, del servei als altres, del desinterès. Més encara, la moral privada, sense dimensió pública, pot esdevenir fàcilment hipocresia.

Es tracta de recordar els mots del profeta Isaïes:

“El dejuni que jo aprecio, ¿us penseu que és posar-se de dol durant un dia, abaixar el cap com un jonc, i ajeure's en la cendra vestit de sac? ¿D'això en dieu un dejuni, un dia agradable al Senyor? L'únic dejuni que jo aprecio és aquest: deixa anar els qui has empresonat injustament, deslliga els qui tens sotmesos al jou, allibera els oprimits, fes a miques els jous de tota mena. Comparteix el teu pa amb els qui passen fam, acull a casa teva els pobres vagabunds, si algú no té roba, vesteix-lo; no els defugis que són germans teus. Llavors esclatarà en la teva vida una llum com la del matí, i es tancaran a l'instant les teves ferides; tindràs per avantguarda la teva bondat, i per reraguarda, la glòria del Senyor.

Quan invoquis el Senyor, ell et respondrà, quan cridis auxili, ell et dirà: «Aquí em tens»” (Isaïes, 58, 1-9a).

La lectura de la realitat perquè esdevingui clarivident ha de fugir d'estereotips i de maniqueïsmes, de la temptació de veure-ho tot en blanc o en negre. Ens hem de posar en el lloc dels altres per copsar-ne la profunditat i la complexitat que habita tot ésser humà. Per això cal insistir en discernir què s'amaga darrere de determinats valors que, aparentment, semblen estar lluny del cristianisme. Per a treballar en la nova evangelització hem de mirar més enllà de les aparences, hem de copsar com l'Evangeli pot satisfer allò que batega en aquests valors. Hi ha unes mancances de sentit individual, unes necessitats d'afirmació i alhora comunió, i un deteriorament social com he anat indicant.

Hi ha molts testimonis de set d'absolut i de comunió, d'espiritualitat. Un exemple és el gran nombre d'obres publicades sobre Jesús i el seu èxit de vendes, entre les quals els tres llibres del Papa Ratzinger. Jesús a l'Evangeli ve a apaivagar aquesta set. Ve a fer perdre els temors, a sanar la malaltia del cor dels nostres temps, ve a aixecar la dignitat de l'ésser humà, ve a satisfer la demanda de comunió amb la fraternitat amorosa que obre la persona al món humà sencer. Aquest és un camí a treballar:

“(…) jo he vingut perquè les ovelles tinguin vida i en tinguin a desdir”, diu Jesús a l'Evangeli de Joan (Joan 10,10). “La glòria del meu Pare és que doneu molt de fruit i sigueu deixebles meus”, afegeix més endavant (Joan, 15,8). “(…) tothom qui estima ha nascut de Déu i coneix Déu (...), perquè Déu és amor. (...) L'amor de Déu s'ha manifestat enmig nostre quan ha enviat al món el seu Fill únic perquè visquem gràcies a ell”, escriu Joan a la seva primera carta (1Joan, 4,7-8). I Pau: “Vosaltres, germans, heu rebut una vocació de llibertat” (Gàletes, 5,13). La paràbola dels lliris del camp, les paràboles del bon samarità i del fill pròdig, la conversa amb la samaritana, les benaurances, el judici final (jutjats segons l'amor envers els altres), el perdó (“no jutgeu i no sereu jutjats”). Aquesta Bona Nova és la que ha de ser anunciada perquè sacia el cor de tota persona no importa l'època en què visqui. Hem d'anar a cercar, doncs, què hi ha darrere de molts dels valors d'avui i oferir Jesús, oferir la seva bona nova, sentit, “vida en abundància”.

Aquesta bona nova, com Jesús adverteix nombrosos cops, ha de traduir-se en obres. Són els dos manaments que resumeixen la llei i els profetes. Sant Jaume a la seva carta insisteix per aquí: “Poseu en pràctica la Paraula i no us limiteu a escoltar-la. (...) Si no es demostra amb les obres —afegeix més endavant—, la fe tota sola és morta.” La recuperació del bé comú, la urgència del compromís ciutadà i la recerca d’una regeneració civil i pública han de formar part d’aquest projecte i alimentar la presència dels cristians en la col·lectivitat (econòmica, social, política, cultural, etc.), això sí respectant la seva pluralitat, la diversitat de capacitats, tarannàs i vocacions i espais on concretar-la. Això comporta treballar la dimensió profètica a l’interior de l’Església, una espiritualitat profunda, pastada de lectura i escolta bíbliques, celebració litúrgica i pregària, i beure en les fonts del concili Vaticà II. Aquest concili conté els referents teològics, espirituals i pastorals bàsics per a la transmissió de l’Evangeli al món d’avui. És el concili per a una Església en missió en una societat plural i secular.

Es tracta de dur a terme allò que el cardenal Bergoglio, abans de l’últim conclave que el va elegir el 13 de març del 2013, va destacar com a tasca del nou Papa: “un home que des de la contemplació i l’adoració de Jesucrist ajudi l’Església a sortir a les perifèries existencials”. De fet, aquest és un treball per a tota l’Església. “Sortir”, aquest verb ens implica a tots i comporta confiança i acció. A la darrera assemblea diocesana, celebrada el 18 de maig del 2013, el bisbe Joan va cridar a viure amb esperança i sembrar esperança per tal de recuperar i desplegar l’energia en una època de crisi com la que vivim, i obrir el futur: “El futur de la Humanitat està en mans d’aquells que sàpiguen donar a les generacions futures raons de viure i raons per esperar.”¹

Manuel LLADONOSA VALL-LLEBRERA

1. Vegeu el text a <<http://www.bisbatlleida.org/noticia/18-05-2013/un-treball-en-com%C3%BA-en-xarxa-i-coordinat-de-les-diferents-comunitats-cristianes-de>>.

2. Església, signe i salvaguarda de la transcendència de la persona (*Gaudium et Spes*, 76)

2.1. UNA ESGLÉSIA FRATERNA

Nosaltres sabem que hem passat de la mort a la vida, perquè estimem els germans.

(1Jn 3-14)

2.1.1. Esdeveniment familiar

Quan en una família, un dels seus membres celebra el 50è aniversari d'un esdeveniment que ha marcat el rumb de la seva vida, i si, a més a més, coincideix amb la celebració el 5è aniversari d'un fet que l'ha convertit en un FAR DE LLUM per la resta de familiars, tots experimenten una sensació de gran joia i aflora en l'ambient un sentiment de festa.

Doncs, aquesta és la realitat de la família eclesial de la diòcesi de Lleida.

El nostre germà bisbe, Joan, celebra el 50è aniversari de la seva ordenació sacerdotal i fa 5 anys que fou nomenat per la Santa Seu, bisbe, pastor de la comunitat eclesial lleidatana.

Tots ens sentim contents i li volem expressar el nostre agraïment!

Volem remarcar un fet que, des del primer moment de la seva arribada, ens va sorprendre i que manifesta una característica del seu tarannà: signa tots els documents que ens adreça amb paraules que posen de manifest el que vol ser i perquè va dir SÍ al servei que li fou encomanat. “Rebeu la salutació del vostre germà bisbe. Joan Piris, bisbe de Lleida.”

Ser germà i actuar com a germà no és una cosa qualsevol. Demana generosa proximitat en les necessitats dels membres de

la família i haver de fer front a un i mil problemes que el dia a dia reclama.

No estimeu amb frases i paraules, sinó amb fets i de veritat.
(1Jn 18)

Tota la família eclesial lleidatana, pel fet de ser germans, som cridats a ser testimonis, enmig de la societat, d'aquesta FRATERNITAT que Jesús ens proposa en l'Evangeli i que el nostre germà bisbe Joan, ens invita, decididament i clarament, a dur a terme en les seves CARTES PASTORALS.

2.1.2. Relació fraterna

Les relacions entre germans suposen compartir responsabilitats i ofereixen l'oportunitat de crear una xarxa d'interrelacions d'una riquesa d'aprenentatge que no té preu.

Els germans que ho són de cor i d'esperit més enllà del vincle biològic del parentiu, s'esmercen a conrear la proximitat solidària i res del que passa a l'altre els és aliè. S'estableix entre ells un diàleg des de la veritat i l'amor incondicional, fent possible fer front a qualsevol crisi, perquè cadascú aporta el do de la seva riquesa personal del que és i té, de manera que tots en surten beneficiats. Quan ens unim, la creativitat augmenta i afloren solucions que en un principi no haguéssim pogut imaginar.

La mentida, l'egoisme, l'afany de poder o de posseir, el que sigui o com sigui, fan desaparèixer els vincles familiars i encara que la relació biològica continuï, la família ha mort per manca d'amor.

El qui afirma que està en la llum, però odia el seu germà, encara està en la fosca. El qui estima el seu germà, està en la llum i res no el fa ensopegar.

(1Jn 9-10)

Els seguidors de Jesús gaudim d'un gran tresor: la seva presència entre nosaltres donant-nos força i coratge per fer el pelegrinatge agermanats, malgrat les mútues febleses.

Aprofundint una mica més en aquestes relacions descobrim altres vessants que es complementen:

- No n’hi ha prou amb fer-nos pròxims i ajudar-nos. Queda quelcom molt seriós a tenir en compte.
- Ens cal establir el vincle fratern des de l’adultesa conscient evangèlica.

Ens és fonamental conrear LA SAVIESA de l’Esperit i aprendre a dir SÍ quan s’ha de dir SÍ i saber dir NO quan s’ha de dir NO.

Actuant des d’aquesta saviesa pràctica, és possible que aflorin moltes gravacions negatives subconscients en els altres o en nosaltres, però hem de mantenir l’actitud de diàleg constructiu per a continuar caminant.

En primer lloc, haurem de controlar els nostres impulsos automàtics i estar alerta a no crear problemes innecessaris de convivència.

Les persones amb saviesa adulta demanen ajut quan veritablement el necessiten, deixant lliures als altres per respondre o no respondre a la seva manera, o fer-ho de manera diferent a com nosaltres ens agradaria. Les persones humanes anem aprenent la maduresa segons ritmes diferents i, per aquesta raó, necessitem conrear la senzillesa i la humilitat.

125

En segon lloc, el fet de rebre un “NO”, no ha de ser causa per a molestar-nos. Cal fer el possible per tal que el diàleg pugui continuar, i en cas que això no sigui possible, cerquen solucions alternatives. No ens aferren a una sola possibilitat de sortida. No culpen a ningú. Qui és tan savi que les encerta totes? La realitat és que només compartint les mútues pobreses podrem ser creatius.

En el cas que es tracti d’un germà en una situació de feblesa que no li permet sortir-se’n sol de la situació, mirem-lo amb compassió i tendresa, caminem al seu costat gratuïtament i esperem que arribi un altre moment.

Ni el victimisme, ni la prepotència són bons companys del camí d’agermanament. El victimisme, “No me’n sortiré, tot em surt malament” crea patrons mentals de desesperança, i la prepotència crea rebuig i inseguretat.

Quan no ens sentim acollits pel germà, interpretem que no som estimats i encara que ell vulgui donar-nos consells, no

ens serveixen, perquè nosaltres interpretem la forma negativa de la seva actitud prepotent com un menyspreu.

Einstein afirma que un problema no es pot resoldre des del nivell energètic que s'ha creat, cal elevar l'energia i transcendir el nivell situant-se en un nivell energètic superior.

Donem, doncs, aquest pas més cap a l'amor incondicional.

2.1.3. Les benaurances

Els qui formem la gran família dels seguidors de Jesús, tenim un full de ruta dissenyat per ell que ens condueix a la saviesa adulta de la fraternitat.

Aquest camí pràctic té un nom: Les Benaurances (Mt. 5, 1-12)

Són la regla d'or d'una convivència cristiana i humana pacífica i joiosa, que si ens obrim als seus missatges faran possible la presència d'una **ESGLÉSIA FRATERNA** i la construcció d'un món diferent.

Val la pena deixar ressonar en el nostre cor la seva bellesa educativa que, a poc a poc, ens anirà transformant, enlairant-nos a un nivell superior d'amor fratern.

126

I com que estem agermanats fent el pelegrinatge, em prenc la llibertat de compartir algunes de les ressonàncies que he experimentat.

Pinzellades

- Feliços els qui escolten els germans amb amorosa concentració i guarden un respectuós silenci del que se'ls ha comunicat: Déu els fa confiança!
- Feliços els qui acompanyen els germans no interferint el seu propi ritme de caminar: Déu els fa el do de l'oportunitat quan parlen!
- Feliços els qui expandeixen pau amb la seva presència: els altres reben el do de la serenitat al seu costat!
- Feliços els qui en la dissort aliena estan sempre disposats a donar la mà: ells troben la pau dins seu, essent germans dels germans!

- Feliços els qui han après a no desitjar res, perquè ja viuen des de la pobresa de SER que els reconforta!
- Feliços els que han descobert que l'únic protagonista de la seva vida és Déu. La seva pobresa els reconforta!
- Feliços els qui saben esperar, sense defallir, que arribi el moment de l'alliberament de les dificultats transformant-les en oportunitats d'evolució: poden comprendre la duresa del procés de les situacions alienes!
- Feliços els qui estan disposats a passar-ne moltes pel Regne: Déu fa camí amb ells!
- Feliços els qui donen gratuïtament o demanen ajut oportunament: arriben a SER allò que Déu espera d'ells!
- Feliç tu, si vius en la quotidianitat de l'aquí i ara, com el pobre que ets: Déu t'omplirà de la seva misericòrdia i del seu amor infinit. Quina riquesa tan immensa la seva!

2.2. EXPLORANT LA RIQUESA DEL SILENCI INTERIOR

127

La possibilitat d'una Església fraterna, tal com va expressar bellament el bisbe Joan en la seva carta pastoral "La necessària qualitat espiritual", rau precisament en la qualitat espiritual de les persones.

Per tal d'assolir aquesta qualitat, necessitem viure un silenci interior, obert a l'acció de l'Esperit de Déu. El silenci interior és el tresor dels tresors.

Quan fem experiència del silenci interior, retrobem l'essència del que som i que hem oblidat: éssers divins, estimats sense límit, per L'INFINIT.

Val la pena, doncs, explorar la riquesa del silenci interior.

En la societat actual es prioritza l'economia, derivant-se d'aquest fet greus conseqüències personals i socials. L'individualisme egoista i l'afany de tenir ens fan perdre l'horitzó que som persones amb altres necessitats a tenir presents. Per molts diners que posseïm mai no podrem comprar l'amor gratuït d'una mare envers el seu fill. La tendresa no té preu.

Treballar per fer possible una altra alternativa de vida ens ajudarà a fer possible un tipus de relació entre les persones i amb la natura d'una harmonia superior.

John F. Demartini ens ofereix un mètode de transformació personal, “El Col·lapse Quàntic” consistent a elegir aquella situació que no ens agrada i confrontar-la amb la que volem aconseguir.

La física quàntica ens ensenya que quan dos partícules d'igual intensitat es troben, si són de signe contrari es col·lapsen, i donen com a resultat una ona de llum.

Aquest és el nostre objectiu en la present reflexió: acarar el soroll mental amb el silenci del buit interior per tal que l'ona divina de la Presència ens embolcalli i una pau serena ompli el nostre cor.

Seguint el consell del Dr. Demartini utilitzarem una metàfora que simbolitzi la societat actual, la “MONEDA CONSCIÈNCIA”. Al rebombori del mercat, tenir, hi confrontarem la pobresa, riquesa del buidar-se de si per servir, donant-se gratuïtament.

128

Les monedes del mercat tenen dues cares, en una hi ha reflectit el valor i en l'altra els símbols de l'estat on s'ha fet l'emissió.

En néixer, se'ns regala “la moneda consciència”, que haurem de fer treballar conreant en el dia a dia, el valor de la part externa, el que els sentits ens fan conèixer, i explorant el país d'origen, som creats per l'Amor, i per donar fruits d'amor.

Al valor que donem a les aparences l'anomenarem ment sorollosa. A l'essència del que veritablement som, l'anomenarem interioritat, espurna divina, cor, silenci que possibilita la Presència. Equilibrar la disharmonia del soroll amb la riquesa del silenci ens permet viure en un estat de consciència de pau, bellesa, joia i felicitat amb què cap riquesa material s'hi pot comparar.

2. 3. EL SOROLL MENTAL

2.3.1. Judicis i prejudicis

Educar la ment sorollosa no és cosa fàcil. Es disfressa amb mil i un paranys per tenir-nos atrapats.

Els paranys de què es val són molt subtils i tenen una gran habilitat seductora que cal estar molt a l'aguait per a descobrir-la.

No podrem detenir-nos a fer esment de tots els enganys del soroll, és cosa impossible, perquè n'hi trobaríem a nivell personal, social, polític, etc. A continuació n'assenyalarem alguns, començant pels judicis i prejudicis.

Fer un judici o actuar des d'un prejudici pressuposa que coneixem tota la veritat.

- “«El «jefe» és un incompetent. Devia tenir un bon padrí per accedir al lloc que ocupa”.
- “La veïna no em saluda perquè està engelosida. Quan ens trobem per l'escala, fa per manera d'evitar-me”.
- “No tinc sort amb res. El que toco ho esguerro”.

Què descobrim que hi ha al darrere d'aquestes afirmacions? Tal vegada creiem que les coses podrien anar d'una altra manera. Sabem realment el que els està passant als altres? Quines barreres mentals hi ha en mi que em fan opinar amb aquesta certesa?

Els impulsos existencials que ens empenyen a l'acció estan configurats per patrons familiars, educacionals, socials, de raça, creences, etc. i depenen de l'etapa evolutiva de la persona.

129

Quan fem un judici o actuem des d'un prejudici, tenim en compte aquestes realitats.

Què està vivint, en aquell moment la persona?

Quines són les seves preocupacions, sentiments, etc.?

Si ens poséssim al seu lloc, potser actuaríem més respectuosament i acolliríem la diferent manera de comportar-se com una forma d'enriquiment complementari, o potser seríem més valents a l'hora de denunciar una injustícia.

Qui sap si el problema el tenim nosaltres perquè depenem del que els altres o les circumstàncies ens fan ressonar —l'ombra— perquè no som lliures en el fons, estem en camí d'evolució.

2.3.2. Comparances

Cada persona és un ésser únic i irrepetible que fa el camí de l'aprenentatge a la seva manera, però no el fa en línia recta sinó

en forma d'espiral, passant una i una altra vegada pels mateixos esculls dels errors i els encerts.

Ningú ens allibera d'aquesta forma d'aprendre, per tant, les comparances entre A i B són inútils. Són falses il·lusions de l'ego.

De què serveix posar l'etiquetatge del “jo, o nosaltres, estem bé i tu, o vosaltres, esteu malament” o a l'inrevés.

La realitat humana és que tots estem bé i malament i que aquestes posicions existencials no sempre coincideixen. I ens agradi o no ens agradi, els altres són miralls on ens veiem reflectits i nosaltres som miralls per a ells.

Ens convé observar les persones que ens alteren, perquè allò que ens molesta és precisament el que no hem après a estimar de nosaltres i que rebutgem.

La missió de la nostra vida és descobrir el soroll i aprendre a viure en harmonia. Alguns dels mestres per a evolucionar els podem trobar entre les persones “que rebutgem”.

Per contra, admirem i valorem en els altres el que ja posseïm i que no hem valorat suficientment o ens costa acceptar que som tan valuosos com ells. Si no posseïssim els dons que admirem en els altres, no haguéssim estat capaços de veure'ls.

Les relacions personals són un dels instruments més poderosos pel creixement personal, si treballem amb sinceritat en les ressonàncies interiors que generen: podem produir un dels sorolls més desharmonitzadors si només ens fixem en el ressò que desvetlla la gelosia, l'egoisme, l'afany de poder, etc. o poden donar-nos llum per a encertar el camí del creixement personal.

2.3.3. Preocupacions

Donar tombs mentalment a una situació és una altra estratègia desestabilitzadora que sovint pren la forma de diàleg.

- “M’ha dit... Això és intolerable. Quan el trobi li diré...”! Resulta que quan es troben, no li diu res.
- “Què faré si em quedo sense feina?” La imaginació comença a fer moure “la roda” contemplant només el pitjor del que ens pot succeir i el sorprenent, és que al cap d’un temps troba feina.

Preocupar-se pel passat o pel futur no arregla les coses. Una altra cosa molt diferent és OCUPAR-NOS de la situació i posar fil a l'agulla cercant mitjans per a trobar solucions. És molt important estimular la creativitat i confiar que tot és possible si perseverem en la recerca.

Acceptant els desafiaments que ens presenta la vida, descobrirem que al darrere d'una dificultat s'hi amaga una oportunitat evolutiva. El creixement màxim es produeix en el límit entre el caos i l'ordre com hem vist anteriorment en el col·lapse quàntic. És impossible construir de nou sense preparar el terreny i netejar-lo de males herbes.

La vida ens ha dotat de la facultat de fer sorgir la llum després de la crisi d'una negra nit. Quan en lloc de donar tombs entrem en el silenci interior, descobrim que tot respon a un pla dissenyat per al bé de tots i de tot, encara que, de moment, no ho entenguem.

2.3.4. Límits mentals

Els pensaments són llavors que sembrem en el cor. Si sembrem flors gaudirem de la bellesa d'un formós jardí; però si sembrem cards, ensopegarem amb espines punxants. La qualitat del pensament dominant determina la direcció del camí per on caminarem: aconseguim allò que creiem que aconseguirem. Els límits mentals que creem impedeixen veure realitzats els somnis que anhelem.

La por, el dubte, la indecisió sabotegen les possibilitats de creativitat. La confiança, la perseverança, la il·lusió, la fe en l'èxit són embranzides per a obtenir el que cerquem. Ens desprogramem en el primer cas i ens programem per a l'èxit en el segon.

Tots som capaços de tenir grans pensaments predominants, però ens hi hem d'esmerçar. El camí l'hem de fer cadascú. No s'hi val donar la culpa als altres quan les coses no van bé o esperar que els altres ens facin la feina. Canviant la forma de pensar, la nostra vida canviarà. Cada pensament és una nova oportunitat que posa la primera pedra per a una nova cadena d'hàbits.

Si els nostres pensaments dominants són d'AMOR, PAU, GRATITUD, GRATUITAT, podem restar tranquils, que tard o d'hora recollirem un

estat de consciència de joia i harmonia, encara que les dificultats no hagin desaparegut. El sofriment en la vida humana es fa present sovint i hi ha cops que el que fóra desitjable no és possible assolir-ho, però és possible viure-ho d'una altra manera. Al llarg de la història hi trobem molts testimonis.

2.3.5. La perspectiva

La perspectiva amb què mirem o ens mirem equival a UNES ULLERES. Si la seva graduació és la infravaloració, o el que és el mateix, la manca de confiança en les nostres possibilitats o en les possibilitats dels altres... les etiquetes negatives condicionen el tipus de visió.

En tot el procés humà evolutiu hi ha dificultats, però el principal escull a superar és la PERSPECTIVA amb què ens situem enfront d'ell.

Si l'afrontem des d'un estat de consciència de separació de l'essència del que veritablement SOM —Amor diví— obtenim uns tipus de resultats, molt diferents de si ens situem davant d'ell des d'un estat de consciència d'UNITAT amb l'essència divina del que SOM.

Les dificultats no se'ns estalvien. L'esforç de l'aprenentatge ningú el pot fer per un altre, però els resultats seran totalment diferents.

Des d'una visió limitada de nosaltres, és a dir, donant tombos a pensaments negatius de:

- No me'n sortiré.
- No puc, és superior a les meves forces.
- No valc, els altres ho fan més bé que jo.
- Tinc por...
- En-na... no farà res de bo...

ens serà impossible superar els esculls de tota mena que se'ns van presentant en el dia a dia.

El pensament crea la realitat i segons el tipus de graduació de les ulleres que portem, configurem l'estil de viure desgraciat o feliç en què viurem. Aleshores, ens hi va molt en esbrinar on es

troba l'arrel d'aquesta desafortunada perspectiva i valdrà la pena esmerçar-nos a canviar-la.

Quan encertem en la perspectiva, situant-nos en l'estat de consciència d'UNITAT amb l'essència del que veritablement SOM —AMOR DIVÍ— fet persona humana, les dificultats o esculls, a poc a poc, es van transformant en oportunitats de creixement evolutiu. Les noves ulleres fan renéixer dins nostre un nou alè de vida i mirem el nostre entorn d'una manera COMPASSIVA que no nega l'ombra que amaga; però confia que per l'Amor I DES DE L'AMOR, tot és possible de transformar-ho en creixement evolutiu.

- SOM ESTIMATS tal com som i estem.
- No tenim necessitat de comparar-nos amb res, ni amb ningú: SOM.
- Els altres són éssers divins, com nosaltres, vivint en PROCÉS de transformació.

El canvi de perspectiva no és fàcil, però és possible, si així ho volem.

De les estratègies per a viure serenament i en pau profunda podríem assenyalar-ne, entre altres, les següents:

133

- Perseverar en la recerca. “Qui cerca acaba trobant”.
- Confiar en les possibilitats que tenim a la nostra disposició. “L'Amor Diví ens busca primer, desvetllant en el nostre cor l'anhel de felicitat, perquè ens estima com a filles i fills seus”.
- Realisme, és molt important, no s'hi val a autoenganyar-se o enganyar els altres amb falses promeses.

La utopia humana rau en EL CAMINAR, però val la pena l'esforç. Ser realista significa saber-se pelegrí vers l'Infinit. Però “pelegrí”. Pobre i limitat; però ESTIMAT, PER TAL DE poder ESTIMAR-HO TOT i a TOTS.

Ens en sortirem!

L'amor té previst els recursos que necessitem: observem, escoltem i mirem i els trobarem, si sabem esperar el moment de fer-se presents...

Heus ací la PERSPECTIVA adient!

2.3.6. Sentit de la crisi evolutiva

Quan parlant amb els amics diem: “*Estic passant una crisi*”, volem expressar que en aquells moments hi ha quelcom en la nostra vida o en l’entorn que no acaba de funcionar. Que ens sentim immersos en una desharmonia que ens fa sentir malament amb nosaltres mateixos i amb l’entorn.

Els éssers humans, al llarg de la vida, passem crisis de tota mena, però cadascú les viu a la seva manera. No hi ha dues persones que la mateixa crisi la visquin amb igual intensitat i amb la mateixa profunditat.

L’explicació és molt complexa, ja que fins i tot la diferència de la vivència pot ser deguda a factors diversos. En la present reflexió no ens detindrem a esbrinar les causes de la singularitat personal de la vivència de la crisi, sinó en el significat evolutiu que tota crisi comporta.

La crisi o vivència de dificultat del tipus que sigui, és una poderosa eina evolutiva. Ens indica el camí que hem de seguir per a créixer cap a la maduresa.

134

La forma pràctica de transformar-la en una eina útil és observar els sentiments o emocions que ens fa aflorar i posar-nos a treballar en sentit contrari. Per exemple, ens trobem immersos en una crisi de rebuig vers una determinada situació o persona, doncs bé, el rebuig ens està indicant que la nostra consciència té necessitat de treballar l’acollida i per tal d’aconseguir-ho, posar els mitjans pertinents per a discernir què s’hi amaga sota el rebuig que experimentem.

El primer pas haurà de ser deixar que aflori el rebuig, acollir-lo i tot seguit transmutar-lo en un sentiment elaborat d’amor.

La crisi representa LA FEBRE de l’ànima, indicant-nos que algun aspecte de la vida no l’hem viscut o no l’hem acabat de viure i que espera ser viscut. Les crisis personals són reptes vitals que assenyalen que els éssers humans som sempre MÉS que els problemes que vivim.

Hi ha una llei existencial que és comuna a totes les persones, que diu: “Tot allò essencial que reprimim, tota veritat personal

fonamental que amaguem, no solament no és dissolt, sinó que intenta imposar-se al conscient a la força, per tal d'aconseguir el seu reconeixement.”

Mai cap repressió, per molt “viable” que sigui, podrà anul·lar aquesta llei. Qui no ho reconegui haurà de pagar aquest rebuig patint sobrecàrregues físiques, emocionals tard o d'hora i, per aquesta causa, tindrà menys qualitat de vida.

No reconèixer el rebuig que sentim, per exemple, és viure en la mentida. La guarició és sempre fruit de la força de l'amor. No hi ha qui transmeti més força a una persona com el reconeixement de les veritats personals fonamentals, ja siguin positives o negatives.

I per què les coses funcionen així? Doncs, perquè la VIDA VOL VIURE. LA VIDA només POT VIURE si és ACCEPTADA. La vida vol totalitat, i la repressió significa DIVISIÓ.

La Vida és perfecta tal com és. Ara bé, una cosa és la perfecció i una altra el perfeccionisme. Nosaltres volem actuar des del blanc o el negre i molt sovint oblidem que la radicalitat està en el procés de la vida que té un objectiu i una direcció concreta, que no és altra que la perfecció.

135

El procés segueix unes lleis perfectes, l'origen i meta de les quals és fer present la vida, per la qual cosa és perfecta.

El propi procés participa, doncs, de la perfecció, i per tant, cada moment també és perfecte: la realitat és el que ha de ser des de l'òptica de l'evolució personal. Per a comprendre el procés evolutiu ens cal aprendre a mirar-nos. Mirar-ho tot amb els ulls com ho mira Déu, que per damunt de tot ens estima i vol el nostre bé.

Quan copsem que la Perfecció existeix i que nosaltres en participem malgrat les dificultats i sofriments de la vida present, aleshores alliberats de la curta mirada de l'ego —o fals jo— podem gaudir d'una pau serena. “Tot col·labora en bé dels qui estimem.”

La pau serena del si mateix, alleugereix, relaxa, integra la diversitat. El jo essencial s'adona inclús a nivell somàtic, que hi ha quelcom a aprendre. El llenguatge corporal és important escoltar-lo, perquè la consciència s'expressa de mil maneres, es val de la incertesa i del sofriment, intueix que la perfecció rau en l'essència

que som però no en la forma com actuem, tal com hem expressat en començar, diferenciant la perfecció del perfeccionisme.

L'ego ens vol fer creure que estem obligats a ser perfectes. Quin parany! Perfecte només ho és Déu, nosaltres tenim la llavor sembrada de la perfecció, però és tasca nostra fer-la créixer amb la gràcia que anem rebent en el dia a dia fins que es transformi en planta ufana en la VIDA PLENA.

2.4. EL SILENCI INTERIOR

2.4.1. L'aquí i l'ara

En la segona part de la reflexió intentarem centrar-nos en el silenci interior. L'estat de consciència que fa aflorar, no s'aprèn parlant-ne o teoritzant sobre la qüestió. Per arribar-hi cal posar fil a l'agulla, i com deia Santa Teresa d'Àvila “tenir una determinada determinació” que, passi el que passi, restarem fidels demanant a l'Esperit que ens regali el do.

136

Les savieses orientals i occidentals ens poden ajudar a intuir per on ens cal caminar, però només l'obertura a l'Esperit farà que, ell, quan ho cregui oportú, ens regali l'experiència de la riquesa interior que suposa. Per cert que els seus camins són ben misteriosos.

L'ego ens voldrà fer creure que amb esforç hi podem arribar i si no arriba ben aviat ens voldrà desencoratjar quan la fosca nit dels sentits es fa duradora.

La “cosa curiosa” que ens pot succeir és que un dia qualsevol, mentre passegem per la riba del riu o mirem una flor, experimentem una pau serena en el cor, com mai havíem experimentat. Descubrim que SOM ESTIMATS per l'AMOR DIVÍ i que sempre hem estat estimats, encara que no ens en haguéssim assabentat.

Com podem preparar el terreny per la nostra part perquè la llavor divina fructifiqui en el seu dia? Assenyalarem algunes estratègies a continuació començant per:

Centrar-nos en el que estem fent en l'aquí i ara i res més.

Estar atents al que estem fent amb una actitud amorosa d'acolliment permetrà descobrir la identitat del que SOM. El que val no és el que fem sinó l'amor amb què ho fem.

L'atenció concentrada en l'aquí i l'ara obre la porta de la interioritat, on hi habita el buit del silenci fent possible la Presència de la Font de Vida. Actuant així estem fent EXPERIÈNCIA de la segona cara de la “moneda-consciència”, el nostre país d'origen.

I com que el subconscient no entén els conceptes apresos per la raó únicament, a continuació us oferim un conte, perquè el llenguatge dels símbols és el més adient per arribar-hi.

2.4.2. Un estil de vida

Escolteu, si us plau, la conversa que mantingueren un savi, molt savi, i un nen.

Era una tarda del mes d'agost de l'any passat. El savi, molt savi, i la seva família estíuejaven en un poble de la Costa Brava, on també hi estíuejava el nen amb la seva família. Al capvespre tenien el costum de passejar per la platja, encara que mai havien coincidit. El dijous, l'endemà de la Festa Major del poble, el savi, molt savi, mentre passejava, anava donant tómb a qüestions que el tenien molt capficat:

137

“En què deu consistir la felicitat? Per què les persones no som més feliços del que som, si podem gaudir de tantes coses com tenim al nostre abast?” Sense voler, anava desfilant per la seva ment la gresca de la recent festa del poble.

Submergit en aquestes reflexions i en altres de similars, es topà amb un nen d'uns quatre o cinc anys que s'entretenia fent pous a la sorra. L'observà atentament i descobrí que estava profundament immers en l'activitat i la seva carona reflectia una gran joia i pau. S'atansà a ell i encuriosit li preguntà:

—Què estàs fent?

—Estic jugant —li contestà.

—I què vol dir jugar?

—Jugar vol dir jugar.

—Ara que no vas a l'escola, deus estar content de poder jugar!

—No, no senyor. Jo vaig a l'escola a jugar.

Al savi li començà a picar la mosca a l'orella amb l'assumpte del jugar.

—Però, vejам. Què fas durant el dia?

—Doncs, ja li ho he dit: jugar.

—Mmm... és que no menges, no dorms...?

—Sí, sí, però ho faig jugant. La mare m'explica contes quan me'n vaig a dormir i fem jocs amb els meus germans mentre mengem. La mare ens diu “a veure, avui, qui s'acabarà primer la sopa” i qui se l'acaba primer, l'aplaudim. És molt divertit!

Al savi cada cop se li feien més incomprendibles les respostes del nen. No sabia cap on tirar.

—Escolta, escolta. Tens germans?

—Sí, ja li ho he dit. En tinc dos. Una germaneta més petita i un germà més gran.

—I què feu entre vosaltres?

—Juguem a moltes coses. Hi ha cops que juguem a barallar-nos.

El savi ja havia esgotat el repertori de preguntes que es poden adreçar a un infant. Aleshores canvià el llenguatge i li féu una pregunta des de l'òptica d'una persona raonable, acostumada a passar-ho tot pel sedàs de la verificació científica.

—Doncs, podries dir-me per què jugues?

—Jugo per jugar, senyor. Que no ho entén? Els nens juguем per jugar i res més.

En escoltar aquesta resposta del nen, al savi li faltà poc perquè se li paralitzés l'alè.

—Gràcies, minyó. M'has donat la resposta que tan delerosament buscava!

—Un senyor tan amable com vostè, té problemes? Jo pensava que em preguntava què feia, perquè volia jugar amb mi a fer pous a la sorra.

—Tens raó. Ensenya'm a fer pous a la sorra. Anem! Anem a jugar tots dos.

El savi es posà a jugar amb el nen i res més. Una immensa sensació de llibertat l'embolcallà i experimentà una plenitud com mai no havia viscut.

Descobrí en què consistia ser feliç. Fer el que es fa i RES MÉS.

2.4.3. Estimular la creativitat

Fer-se amic de la imaginació creadora és una manera pràctica per trobar sortides d'una situació.

Sabem per la ciència que cada dia moren una munió de cèl·lules del cos i que en neixen altres de noves. La vida es reinventa a cada instant. Ens convé no aferrar-nos a res ni a ningú patològicament. Reinventem el dia a dia deixant fluir l'energia de la vida observant els missatges que ens transmet amb el llenguatge no verbal del cos físic, per mitjà de les intuïcions del cor i els esdeveniments de l'entorn. Tots ells contenen una gran saviesa enriquidora.

El mètode per aprendre a reinventar-se serà FER-SE PREGUNTES, intentant trobar més d'una resposta per a cada qüestió i després, aplicant el mètode del Dr. Martini, col·lapsar-les entre si. Posem un exemple:

- “Si em decideixo per l'opció A, què m'aporta de positiu per a mi i per als altres?”
- “Quines conseqüències negatives se'n podrien derivar per a mi i per als altres?”
- “Si em decideixo per l'opció B...” repetir la recerca de respostes.

139

La recerca no ha de ser de mai acabar, ha de seguir un mètode d'alternança entre el camí del raonament i el del silenci.

Un cop s'ha fet el discerniment oportú caldrà passar el resultat per la pregària i esperar la resposta de l'Esperit que ens pot arribar directament o ens remetrà a contrastar-la amb alguna persona experta.

Preguntes que ens podem formular des de la vessant pràctica:

- Quina crida he sentit amb més força?
- Què vol créixer en mi que encara no he explorat?
- Quines possibilitats tinc per a desenvolupar-les?
- Què podria fer per treballar positivament les habilitats personals?
- A què hauria de demanar ajut per a contrastar la decisió-crida?

- D'ara en endavant, què he de continuar fent o què no he de fer?

No tinguem pressa però no ens adormim. Estiguem atents als esdeveniments sense condicionar-nos ni pel temps, ni per les dificultats. La Vida-Amor té previst el que ens convé i ens farà arribar els recursos adients si seguim atents caminant.

2.4.4. Caminar

Un dia del mes de maig, de bon matí, sortim d'excursió equipats amb les nostres motxilles pel camí dels Avets. En començar a caminar, la costa empinada se'ns fa cada cop més feixuga; però, a poc a poc, davant nostre es va desplegant un ampli horitzó que ens deixa embadalits: el cel tenyit d'un blau brillant es va il·luminant pel sol ixent.

Caminem i caminem i dins el nostre cor ressona una veu tremolosa: “No us atureu, sou molt afortunats de poder caminar. Contempleu l'horitzó i continueu caminant”.

140

La cosa curiosa és que mentre caminem ens adonem que si avancem 10 passes, l'horitzó s'allunya de nosaltres 10 passes. Si caminem 1 kilòmetre entre els avets, els avets es van quedant enrere; però l'horitzó s'allunya 1 kilòmetre, continuant amb la seva majestuosa resplendor, allunyant-se.

Corpresos per la descoberta arribem al cim de la font descobrint que l'horitzó s'ha fet llunyania inabastable al nostre pas.

Un xic fatigats i delerosos per descobrir l'enigma que amaga la bellesa singular de l'horitzó que ens fascina, ens asseiem en un dels bancs que hi ha al redós de la font i sense proposar-nos-ho una munió de preguntes comença a aflorar en la nostra interioritat:

- Quin sentit té, en si, l'excursió pel camí dels avets?
- Per què l'horitzó que contemplem ens estimula a continuar caminant?
- Podrem algun dia arribar a posseir l'horitzó que ens té fascinats?

- Val la pena seguir caminant si, a mesura que ens esforcem més i més, l'horitzó es va fent llunyania?
- ...

Continuem la reflexió i fem un salt cap a l'aplicació al realisme de la quotidianitat de la vida i, també, continuem plantejant-nos preguntes:

- Té sentit viure?
- Val la pena esmerçar esforços a conquerir objectius si res és estable, ja que quan hem aconseguit una fita ja se'ns presenta una altra circumstància a superar?
- Què hi ha en la nostra interioritat que ens empeny a cercar i cercar sense parar, posseïts per una insaciable set d'infiní?

Que n'és de misteriosa i gran la vida dels éssers humans! Res ens pot satisfer l'anhel de felicitat que nia en el cor.

Potser la UTOPIA HUMANA rau en el CAMINAR!

No s'hi val a aturar-se en lamentacions, en els miratges de les falses il·lusions del tenir. Si caminem sense defallir, començant una i mil vegades l'excursió del dia a dia, malgrat els entrebancs i pedres del camí, la utopia de l'horitzó, tot i que no sabem quina és la seva inabastable grandiositat, experimentarem una pau serena i un nou coratge, fent la troballa que: sí, val la pena viure!

141

2.4.5. La mirada del cor

Mirar els altres des del cor és molt més que comprendre'ls. És transcendir les aparences i vessar-hi el millor de si mateix, perquè ells són llum d'amor que en el millor de si ens acull.

L'amor de Déu que s'ha vessat en nosaltres retorna a ell per mitjà dels altres. I si els altres són enemics nostres també els hem d'estimar? Des de la saviesa de l'evangeli la resposta és clara:

Estimeu-vos els uns als altres com Jo us he estimat. (Jn 13,34)

Estimeu els vostres enemics, pregueu pels qui us persegueixen. Així sereu fills del vostre Pare del cel, que fa sortir el sol sobre justos i injustos. (Mt 5, 44-45).

Mirar des de la llum que som a la llum que són, i ser mirats de manera igual és la complicitat d'unitat fraterna de la Bona Nova que el Pare vol per a tota la família humana.

L'egoisme individualista desapareix i el seu lloc és ocupat per la fidelitat gratuïta, la llibertat respectuosa amb les diferències que, en si, són portadores de la riquesa de la complementarietat.

No és fàcil mirar des d'aquesta perspectiva que solament és possible des de l'experiència de sentir-nos estimats malgrat la nostra pobresa. Quan ens adonem de les limitacions personals i que malgrat la petitesa som estimats per Déu incondicionalment, aleshores podrem estimar els altres, àdhuc les seves mancances.

El perdó i la benedicció dels enemics són el resultat de la mirada del cor silenciós habitat per l'amor diví.

La natura també pot ser mirada des del cor enviant-li pau i amor. Ella, com a ésser viu que és, rebrà el missatge enviat retornant-nos joia i felicitat.

El científic japonès Masaru Emoto, a *Mensajes del agua*, recull dels treballs d'investigació sobre l'anàlisi de l'aigua, ens mostra amb magnífiques imatges com aquesta es veu influïda pel tipus de música o la consciència de les persones amb qui entra en ressonància.

2.4.6. Enyorança

- Anhelem ser estimats i acceptats perquè ja ho hem experimentat.
- Volem viure plenament perquè abans la vida s'ha vessat en nosaltres.
- El que amb tant delit cerquem, ja ho posseïm, però no del tot.
- L'enyorança és una presència anticipada de l'Amor Infinit.
- Em busqueu perquè camino de retorn a casa juntament amb vosaltres.
- El buit de l'enyorança és la crida a donar un pas més endavant en la certesa de rebre la riquesa promesa.
- Voleu ben alt, somnieu, no poseu límits a l'enyorança de SER el que JA SOU.

- Mireu atentament al germà sofrent, la pobresa que hi veieu, és la garantia que hi estic present.
- Escolteu la música simfònica del cel, la seva bellesa desvetllarà la bellesa a què esteu cridats.
- L'enyorança cada cop es fa més profunda quan estimem els germans gratuïtament i sense posar-los etiquetes.
- Quin gran do de l'Esperit és l'enyorança de l'Infinit.

2.4.7. Viure és pregar

Pregar és més que dir paraules. Pregar és viure d'acord amb l'Amic, com deia Teresa d'Àvila. Ella definia la pregària com una conversa d'amistat amb qui sabem que ens estima.

Conscientment o inconscient viure és pregar i pregar és viure. Vivim reflectint la presència de qui i què ens habita. L'actitud amb què vivim és el resultat de la força expansiva de l'amor Creador i de l'acollida nostra que el fa present.

Tanmateix hi haurà tants tipus de pregàries com tipus de vida humana. El Pare nostre que està en el cel i en el nostre cel, escolta a cadascú i li dona el que més li convé.

143

Pensem que preguem recitant oracions i també és cert que preguem, però la cosa és més seriosa perquè no són merament les paraules recitades les que donen valor al diàleg amb l'Amic, sinó la confiança i obertura esperançada la que les fa arribar a l'Amic i ser escoltades per ell. Parlar per parlar pot ser una altra forma de xerrameca.

Quan pregueu, no parleu per parlar, com fan els pagans: es pensen que amb la seva xerrameca es faran escoltar. No sigueu, doncs, com ells, que bé sap el vostre Pare de què teniu necessitat abans que li ho demaneu. (Mt 6,7)

La pregària de la vida té diferents formes de fer-se present:

- Acollir al germà que demana compartir penes o neguits i fer-ho amb una atenta escolta sense neguit, dedicant-li el temps que sigui adient.
- Estar atents a les necessitats dels altres i oferir-los el nostre servei generosament.

- Mirar les persones als ulls i endevinar el que estan vivint en aquell moment. Si creiem que no s'atreveixen a parlar, cal anticipar-se a fer alguna pregunta que els ajudi a recobrar la confiança en ells mateixos.
- Escoltar sense caure en el parany de donar consells quan no se'ns demana el nostre parer.
- Anar pel carrer i mentre caminem enviar una benedicció desitjant el que més li convé a la persona que passa pel nostre costat, etc.

Viure pregunt demana revisar la intencionalitat amb què actuem, perquè “l'Esperit és qui dona la vida” (Jn. 6,63) i allunyant-nos d'ell, els nostres actes perden la força transformadora.

L'Esperit és la central generadora de l'energia de la vida i el cablejat que ens connecta és la intencionalitat amb què actuem.

És recomanable durant el dia, aturar-se i dedicar uns moments a connectar amb la central de l'Esperit per sanejar la intencionalitat. Millorant el potencial del cablejat de la xarxa, podrem gaudir tots d'una més gran lluminositat: un altre món serà possible on la PAU, la JUSTÍCIA, la SOLIDARITAT, es facin presents.

2.4.8. Serenitat

En el silenci de la nit,
la Paraula Creadora digué:
“Que es faci la llum”,
i la nit desaparegué.
La llum foragità la fosca,
i la pau es féu present.
La Presència amagada es manifestà,
beneí la vida amb el do de l'harmonia,
i de la creativitat permanent.
Mai, ningú, s'hagués imaginat,
que un do tan preuat,
ens hagués estat regalat.

Però, l'Amor Diví decidí,
fer-se present gratuïtament.
Elegí el silenci de la nit,
del cor d'aquells que cerquen
en la fosca sense defallir.
Senyor, aquí ens teniu, veniu, no tardeu,
US NECESSITEM!
Estem plens de neguits
i només la vostra presència
serà el regal de la SERENITAT.

2.5. L'ESCOLTAR DEL COR

2.5.1. El silenci, camí de l'escolta del cor

El silenci és el camí de l'escolta del cor.

Si som essència divina que hem oblidat o que sovint oblidem, la meta de l'exploració de la riquesa del silenci interior ens conduirà a:

- Retrobar-nos amb el que veritablement sempre hem estat.
- Aquesta troballa ens farà immensament rics en pau, serenitat, joia i alhora, ens farà experimentar, d'una forma nova, la unitat d'estima fraterna amb tota la humanitat i amb l'univers.
- Cap altra cosa material ens pot atorgar la saviesa de gaudir d'una felicitat plena i per contra, seguir anhelant quelcom no expressable en paraules.
- La riquesa del silenci interior rau en la presència del Crist Ressuscitat en el nostre cor.
- Trobar-nos amb ell i identificar-nos-hi és sempre anar endavant en la recerca creativa de l'Infinit, que quan voldrà i com voldrà se'ns manifestarà.

Creiem que la millor manera de cloure l'itinerari de la present reflexió és fer-ho en forma de pregària.

2.5.2. Identificació

- Senyor, us demano, amb tot el cor, allò que heu decidit donar-me.
- I si, encara hi ha alguna cosa en el meu desig que jo voldria, us demano que la transformeu en allò que voleu concedir-me.
- Feu-me, si us plau, la gràcia de viure a la vostra manera.
- Entenc, però, que la meva voluntat és feble i que està plena d'ignorància. Sigueu Vós la meva llum i la meva força!
- Des d'ara, la meva voluntat, en identificar-se amb la vostra, gràcies al do que us demano, desapareixerà i només quedarà una sola voluntat, la Vostra, que alhora, inclourà la meva feble i ignorant voluntat.
- Quina sort la meva de desaparèixer en Vós, essent cada cop més jo mateixa.
- Us dono les gràcies per aquesta meravellosa gràcia.
- Gràcies plenes de gratitud, que ja són una nova gràcia.
- Santa Maria, mare nostra, ajudeu-me a dir: SÍ, a la vostra manera.

2.5.3. Temps d'espera

Quina oportunitat tan rica en experiències!

Esperar és una invitació en forma de crida a pouar en la profunditat de l'ésser que ja som, però que encara no hem descobert.

Passem per moments de densa tenebra, soledat i desemparament, però en el temps d'espera descobrim el do que supera la descoberta que no ens cal esperar RES perquè TOT ja és en l'essència.

Viure en l'ARA i AQUÍ escoltant la veu del cor és una tal riquesa d'esperança equivalent al do de l'experiència de la PRESENCIA en l'ABSENCIA.

Presència, protecció incondicional, amor sense límits... La companyia de la tendresa del Pare-Mare Infinit caminant al costat dels seus fills i filles petits i pobres, n'és un guardó. Què podem demanar més gratificant que la serenitat del cor que se sent ACOLLIT d'aital manera?

Tenim tendència a confondre les falses presències. TV, premsa, xerrameques, consumisme, etc. amb la PRESENCIA.

Si pels fruits es coneix la qualitat de l'arbre, podem deduir, de manera aproximada, si mai arribarem al fons, la diferència entre la plenitud de vida que s'experimenta quan la Presència es fa present o quan es tracta d'aferraments buits, només plens d'aparences.

El do de l'Esperit és com una onada d'aire fresc que ens dona un nou alè de VIDA i LLIBERTAT.

En el temps d'espera, el futur és un present en clau de comprensió de la pobresa personal. Ens fa adonar que som uns pobres delerosos de rebre una mà que ens doni suport. Veiem clar que sols no ens en podem sortir de les dificultats de tota mena que ens acompanyen en el dia a dia, però amb la certesa que COMPARTINT les mútues pobreses TOTS HI SORTIREM GUANYANT.

Quin contrast tan colpidor sentir-se immensament afortunat i estimat pel Senyor de la Vida, i alhora, saber-se i experimentar-se un pobre, gairebé sense sostre!

O potser una cosa i l'altra s'agermanen per tal de fer possible l'experiència que Maria, la nostra Mare, ens transmet en el Magníficat: “als pobres els omple de béns i als rics els acomiada sense res.”

147

La pobresa de les limitacions viscudes com a “pobres en temps d'espera” ens obren els ULLS, la qual cosa possibilita descobrir les diferents presències de la PRESENCIA que ens va regalant el dia a dia.

Veiem allò que mai havíem vist malgrat ser-nos familiar.

Agraïm el petit gest d'una persona desconeguda que abans ens hagués passat per alt.

Aprenem a ser portadors d'amor incondicional perquè hem descobert que l'AMOR té rostre HUMÀ ja que cada persona amb què compartim el pelegrinatge és una PRESENCIA que ens invita a respondre a la crida profunda del cor:

Aquí em teniu, Senyor.

Què voleu de mi?

Què puc fer per tu, germà, germana?

L'Esperit es fa present enmig nostre quan vivim agermanats!

L'AMOR és PRESENCIA sense temps!

El nostre germà gran, Jesús, ens féu el gran regal de la seva Paraula:

Aquest és el meu manament, que us estimeu els uns als altres tal com jo us he estimat.

Ningú no té un amor més gran que el que dóna la vida pels seus amics.

(Jn 15,12-13)

I el papa Francesc, en l'homilia de la missa de l'inici del seu pontificat ens recordà "que el veritable poder rau en el SERVEI fratern".

Ens resta posar-nos a caminar, fent del dia a dia una nova oportunitat d'aprendre a estimar-nos com a germans de la gran família humana universal, donant preferència als pobres i necessitats, que d'alguna manera ho som tots.

Volem cloure la present reflexió fent-nos ressò del títol que l'encapçala: "*l'Església signe i salvaguarda de la transcendència de la persona*" (G.S. 76), perquè ens sentim església diocesana i volem ser seguidors de Jesús, fent camí al costat del nostre germà bisbe Joan, treballant "entre tots i per al bé de tothom" com ens recomana en una de les seves cartes pastorals.

M. Carme AGUSTÍ I BARRI

BIBLIOGRAFIA

AGUSTÍ I BARRI, M. Carme. *Feblesa i plenitud. Psicopedagogia de l'harmonia de Contraris*, Pagès Editors, Lleida, 2000 (Col. Assaig, 43) (trad. cast. *Fragilidad y plenitud. Un camino educativo hacia la integración personal*. PPC. Boadilla del Monte (Madrid) 2004).

ALLEN, James. *Como un hombre piensa, así es su vida*, "Singulares", Obelisco, Barcelona, 2009.

DEMARTINI, John F. *La experiencia descubrimiento. Un nuevo y revolucionario método para la transformación personal*, Urano, Barcelona, 2003.

EMOTO Masaru. *Mensajes del agua*, La Liebre de Marzo, Barcelona, 2005.

MARQUIER, Anne. *El Maestro del corazón*, Ediciones Luciérnaga, Barcelona, 2012.

Cloenda. Jo confesso... *

Per començar he de dir amb tota justícia que tinc molts de motius per a mirar el meu passat amb gratitud, si més no per les innumbrables experiències de misericòrdia de les quals he pogut gaudir en la meua vida de batejat, de prevere, de bisbe... Mai no podré agrair-les com el Bon Déu i els germans es mereixen.

Tanmateix, vull animar a viure el present també amb la mateixa gratitud i obrir-nos al futur amb més confiança, amb una certa passió, que s'ha de traduir en iniciatives constructives i en la remoció de tot allò que pugui ser un entrebanc per a la lliure circulació de la vida.

Duent endavant el nostre Projecte Pastoral Diocesà ja hem pogut viure tres assemblees diocesanes amb accents molt precisos: “Entre tots i per al bé de tothom” (primera); “La iniciació cristiana” (segona); “La presència d’Església en el món” (tercera). Avui vivim la quarta posant l’accent en “La nostra qualitat espiritual”, en coherència amb el Missatge que vaig dirigir a la Comunitat Diocesana al començament del curs pastoral 2012-2013. El nostre és un llarg camí que, de la mateixa manera que no ha partit de zero, sinó tenint molt en compte passat i present del nostre bisbat, també vol mirar el futur amb llums llargues.

Us ho he dit de moltes maneres: el secret de l’anomenada “espiritualitat de comunió”, que tantes vegades repetim en la nostra època postconciliar, rau en actituds com les recomanades per l’apòstol Pau: viure “apassionats per fer el bé” (Tit 2,14) o “portar les càrregues els uns als altres” (Gal 6,2), o també no fer res “per rivalitat ni per arrogància; amb tota humilitat, considereu els altres superiors a vosaltres mateixos. Que no miri cadascú per ell, sinó que procuri sobretot pels altres...” (Filip 2,3-5).

(*) Missatge final del bisbe Joan en la cloenda de la IV Assemblea diocesana de Lleida, celebrada el dia 18 de maig de 2013.

Amb aquests fonaments ens sentim cridats a construir futur alimentats per aquella esperança (1Pe 1,3) que va fer tornar als apòstols a aplegar-se després de la Resurrecció, i als desconsolats deixebles d'Emmaús a donar mitja volta cap a Jerusalem. Avui ens cal desvetllar aquest mateix moviment d'esperança si volem donar un nou impuls a la fe i a la convivència fraterna. Quan les persones ja no esperen res, viuen “des-animades”, (gairebé com a mortes). És l'esperança la que mou la vida i hem d'oferir motius d'esperança al nostre voltant.

Quan en una comunitat, una parròquia, una institució religiosa, un poble... torna a florir l'esperança, hi ha recuperació, es desvetllen noves energies, s'atreuen noves incorporacions. No hi ha cap campanya publicitària que pugui fer allò que aconsegueix l'esperança. Ens ho mostra la vida diària: els mateixos professionals asseguren que cap medicina té sobre un malalt millor efecte com quan el metge li assegura que té bones esperances per a la seva curació.

Ser sembradors d'esperança és la vocació dels que seguim Jesús, és el nostre do a la societat. Una Esperança que està fonamentada en la certesa de l'amor de Déu manifestat en Jesús i, per això, “no desil·lusiona” (Rom 5,5).

150

L'esperança és una dimensió de la vida cristiana que adquireix avui especial importància. Les èpoques de crisi són moments propicis pel renéixer de l'esperança i cal que els creients en donem raó de la nostra (2Pe 3,15). El futur de la humanitat està en mans d'aquells que sàpiguen donar a les generacions futures raons per viure i raons per esperar (GS 31).

L'esperança és el motor de la nostra vida perquè som éssers inacabats, en projecte... Les expectatives immediates són variades i s'ha dit que l'ésser humà es mesura pels seus desitjos. Però aquesta actitud humana fonamental adquireix des de la fe nous horitzons i energies, perquè allò que esperem no és només que “continui” el present. Desitgem allò “nou”. Ens interessa el futur com a diferent radicalment del present. Per això el nostre cor està “inquiet” (Sant Agustí).

I aquesta és la profunda paradoxa del viure humà. Voler viure, con-viure, sentir-se arrelat en aquest món de manera que la

mort es presenta com el tall més dur de la vida humana, però, al mateix temps, experimentem una tendència irresistible cap a un futur absolutament nou, la qual cosa constitueix un desafiament existencial.

El creient té avui la doble sensació que el món necessita més que mai el profeta de l'esperança, però al mateix temps sent que el missatge ofert per ell sembla que no interessa. És com si es repetís de nou l'escena de Pau en l'Areòpag (Act 17,32).

“La fe és garantia del que s'espera, la prova de les realitats que no es veuen” (Hebr 11,1). De fet, creure és esperar i a esperar s'aprèn arriscant, caminant, fent... per la qual cosa ens cal també la reflexió, l'oració, la revisió a la llum de promesa de Déu.

Els creients, i la comunitat cristiana en general, necessitem avui redescobrir les fonts de la nostra esperança i reafirmar la pròpia actitud teològica: tenim un nucli fonamental en el nostre credo, la Promesa de Déu que se'ns ha manifestat en Jesucrist, especialment en la seva Mort i Resurrecció, i que ens assegura que hi ha un futur per a l'home i un futur per al món. En la glorificació de Jesús reconeixem que Déu està fent ja noves totes les coses, i per això esperem i confiem que la humanitat sencera, i el món íntegrament, aconseguirà la plenitud.

151

Déu ha intervingut ja en la història del poble i de la humanitat d'una manera definitiva. Allò nou ja ha començat: l'esperança oberta en l'horitzó de la fe no és una esperança que va al marge de la història; la història és el lloc on esdevé la salvació de Déu, i el Déu vivent que ens ha donat la llibertat és el que empeny cap endavant els nostres esforços.

L'esperança en el Déu veritable es demostra creient en la seva promesa i treballant de manera obstinada i progressiva en la transformació del món. Els creients sabem la direcció que apunta la Història: una direcció de germanor per a tothom, de llibertat per a tothom, de vida per a tothom; i el nostre missatge no es mostra eficaç si no va carregat d'aquesta espera activa.

El Concili Vaticà II va tenir especial interès en refutar l'acusació que la religió era l'opi del poble, i per això subratlla que viure la fe en les promeses de Déu i viure la caritat porta els cristians

a comprometre's en la construcció d'un món digne de l'home (GS 34.38-40.43). La fe no ens dona cap instrument o programa concret. Els creients hem de realitzar aquesta tasca d'una manera creativa i associada, “esperant” en el Déu que ens fa créixer fins a la mesura digna del seu projecte per cadascú, perquè l'home no es gloriï de les seves pròpies obres. El futur absolut, definitiu, per a nosaltres i per a la història cal acollir-ho com a gràcia, ja que és el mateix Déu comunicat en plenitud. Això dona consistència a la nostra vida: “En Ell ens movem, som” i definitivament serem. I esperant així, vivint en la dinàmica del provisional, anem adquirint la llibertat progressiva... patint per allò que “encara no és” i compromentent totes les nostres energies en promoure allò que “ha de ser”, però concentrant-les i fent-les rendir en allò que és possible. S'espera l'hora de Déu, caminant cap a ella (2Pe 3,12).

Esperar és, per tant, vetllar, prestar atenció als “signes dels temps”; en actitud de recerca..., atents a les manifestacions de Déu en cada moment.

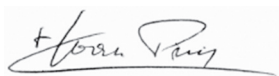
152

Esperar és tenir el coratge de viure el present (no utopies), sense evadir-se en un passat que ja no tornarà o en un futur que encara no és, tot i que està obert a la nostra creativitat.

I l'esperança es fa també experiència de comunitat (Poble de Déu, Església pelegrina) en què anem compartint l'existència i complementant-nos i beneficiant-nos els uns dels dons dels altres. D'aquesta manera, mantenim la fidelitat al Projecte Pastoral Diocesà que s'ha anat especificant en les quatre cartes pastorals que us he adreçat al principi de cada curs, i que són la concreció de l'esperança per als propers anys.

Aquesta és la millor manera de viure l'Any de la Fe. Només en l'experiència de la comunitat tenim la força d'esperar, i podem percebre que és el mateix i únic Esperit que ens empeny cap a la meta definitiva.

Rebeu la salutació agraïda del vostre germà bisbe,

Índex

Presentació	3
I. Nota biogràfica	5
II. Lectura teològica de les cartes pastorals. Mons. Sebastià Taltavull, bisbe auxiliar de Barcelona	9
III. Cartes pastorals de Mons. Joan Piris, bisbe de Lleida	37
1. Entre tots i per al bé de tothom (2009).....	39
2. La iniciació cristiana. Creure. Viure. Anunciar l'evangeli (2010)	59
3. Presència d'Església a la societat (2011)	73
4. La necessària qualitat espiritual (2012).....	87
IV. Església que camina en l'esperança evangèlica.....	115
1. Temps de crisi, temps d'interpel·lacions. Manuel Lladonosa, historiador	117
2. Església, signe i salvaguarda de la transcendència de la persona (<i>Gaudium et Spes</i> , 76). Carme Agustí, pedagoga.....	123
Cloenda. Jo confesso.....	149

COL·LECCIÓ QUADERNS IREL

Directors: Ramon Prat i Carles Sió

1. MANUEL LLADONOSA I VALL-LLEBRERA
(exhaurit)

*La sal de la Terra. Estudiants cristians
en la Universitat i la societat.*

2. M. CARME AGUSTÍ I BARRI (exhaurit)
*El Pessebre: Icona de la recerca humana.
Una resposta a la crisi religiosa actual.*

3. AMADEU BONET I BOLDÚ
*Vers un laïcat col·laborador de Déu en
la creació.*

4. MANUEL LLADONOSA I VALL-LLEBRERA
L'aposta de la fe.

5. RAMON PRAT I PONS (exhaurit)
Ser cristià avui. Una experiència.

6. JESÚS GARCÍA
Presó i reinserció. Realitat o utopia?

7. AGUSTÍ BORRELL
*Jesús de Natzaret. A la recerca d'una
biografia.*

8. JORDI FONT
*El fet religiós, vehicle de salut i vehicle
de malaltia?*

9. FRANCESC GAMISSANS, o.f.m.
Chesterton, la persona i el pensament.

10. ANTONIETA MATEUS I GORGUES
Humanisme i religió.

11 i 12. JOSEP MARTÍ CRISTÒFOL
*Lectura metafísica-teològica de la poesia
d'en Màrius Torres.*

13. FRANCESC GAMISANS, o.f.m.
*El papa Joan XXIII, paradigma de bon-
dat i pau.*

14. CARLES SIÓ I ROCA
Progressem èticament?

15. JOAN JESÚS MORAL
Fenomenologia i discerniment.

16. DIVERSOS AUTORS
*40è aniversari del Concili Ecumènic Va-
ticà II. Balanç i perspectiva.*

**17. JOAQUÍN RECASENS MURILLO, Fran-
ciscà**
*Creació i ecologia. Festa divina, compro-
mís humà.*

18. M. CARME AGUSTÍ I BARRI
*Autoconeixement i experiència de la
bondat de Déu: la pregària.*

19/20. N. M. FARRÉ I BARRIL
*Les religions de Lleida: creure en la di-
versitat.*

155

21. RAMON PRAT I PONS
L'IREL, un espai creient d'humanització.

**22. AMADEU BONET, MARTA TREPAT,
JOAN VIÑAS I JOAN PIRIS**
Un altre món és possible

23. ROSER SABANÉS I FERNÁNDEZ
*Els concilis de la província eclesiàstica tar-
raconense celebrats a Lleida (546-1460)*

24. CARLES SANMARTÍN SIÓ
Situació de pobresa i exclusió a Lleida.

**25. JOAQUÍN RECASENS MURILLO, Fran-
ciscà**
*Creació i ecologia II. Sense compromís
no hi ha festa.*

26, 27 i 28. CARLES M. SIÓ ROCA
*Valor(s) i educació: formació personal i
transformació social.*

29 i 30.DD.AA.

Maria de Natzaret, referent humà i cristià per al nostre temps.

31-32. MONS. JOAN PIRIS, MONS. SEBASTIÀ TALTAVULL, MANUEL LLADONOSA I CARME AGUSTÍ

Entre tots i per al bé de tothom.

Entre tots i per al bé de tothom

s'ha acabat d'imprimir el dia 29 d'agost de 2013
als obradors d'Arts Gràfiques Bobalà de Lleida

Institut Superior de Ciències Religioses de Lleida. IREL.

**Canonge Brugulat, 22
Tel. i fax 973 28 15 38
25003 Lleida
www.irelleida.com
irel@telepolis.com**

Amb la col·laboració de:

LA PAERIA

Ajuntament de Lleida

ISBN: 978-84-9975-399-7

9 788499 753997